

UCHWAŁA NR XXXII/273/2021
RADY MIEJSKIEJ W STRZELCACH OPOLSKICH

z dnia 27 stycznia 2021 r.

w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strzelce Opolskie na lata 2021-2026

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369), art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strzelce Opolskie na lata 2021 – 2026 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Strzelec Opolskich.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej

Gabriela Puzik

Załącznik do uchwały Nr XXXII/273/2021
Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich
z dnia 27 stycznia 2021 r.



STRATEGIA

ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W GMINIE STRZELCE OPOLSKIE

NA LATA 2021 – 2026

Strzelce Opolskie, styczeń 2021

WPROWADZENIE

Tempo i skala zmian, jakim nieustannie ulega rzeczywistość społeczna, polityczna oraz gospodarcza wymaga od osób kreujących politykę społeczną perspektywicznego myślenia, przewidywania oraz adaptacji do nowych uwarunkowań. W tym kontekście głównym celem polityki społecznej jest ochrona warunków życia mieszkańców, a w szczególności rozwiązywanie problemów społecznych oraz ograniczanie ich niekorzystnych skutków. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Skuteczna polityka społeczna to długofalowy proces oparty na planowaniu oraz wdrażaniu opracowanych założeń. Planowanie strategiczne jest nie tylko obowiązkiem, ale niezbędnym instrumentem realizacji polityki społecznej. Zjawisko ubóstwa rodzin, związane często z bezrobociem, problemy osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, trudna sytuacja materialna rodzin wielodzietnych, uzależnienia i przemoc w rodzinie, wykluczenie społeczne to trudne problemy, które stanowią wyzwanie dla władz samorządowych oraz instytucji pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Od skuteczności rozwiązywania tych problemów zależy funkcjonowanie wspólnoty, jaką stanowi gmina. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi wyraz działań w ramach lokalnej polityki społecznej.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej instytucją polityki społecznej jest pomoc społeczna. Pomoc społeczna oferuje pomoc finansową i materialną, jako instrument początkujący proces, umożliwiający osobom i rodzinom przezwyciężanie ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać we własnym zakresie. Działania te opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą modelu działania pomocy społecznej, kreującego politykę społeczną - a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych - jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji. Strategia jest więc dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej, jako całości.

Identyfikacja najważniejszych kwestii społecznych została skonstruowana na podstawie przedłożonych materiałów statystycznych i urzędowych, a także instrumentów analizy strategicznej, do których należy zaliczyć identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT). Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strzelce Opolskie na lata 2021 - 2026 jest zgodna z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych, przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim, samorządowym. Stanowi materiał wyjściowy do

opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, policji, przedstawiciele organizacji pozarządowych. Prace nad przygotowaniem strategii zostały rozpoczęte powołaniem Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strzelce Opolskie na lata 2021-2026 na podstawie Zarządzenia Nr 122/2020 Burmistrza Strzelce Opolskich z dnia 30 lipca 2020 r., w składzie:

1. Tadeusz Urbaniak – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich
2. Czesława Krasa – Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Strzelce Opolskie
3. Mirela Lubińska – Tomczak – Asystent rodziny w Ośrodku Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich
4. Jolanta Dec – Przewodnicząca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach Opolskich
5. Norbert Jaskóła – Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Opolskich
6. Jan Kowalczyk – Przewodniczący Gminnej Rady Seniorów w Strzelcach Opolskich
7. Dariusz Mazurek - Komenda Powiatowa Policji w Strzelcach Opolskich
8. Marzenna Staroszczyk – Dyrektor Gminnego Zarządu Obsługi Jednostek w Strzelcach Opolskich
9. Żaneta Giemza-Jureczko – Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Strzelcach Opolskich
10. Agnieszka Wycisło – Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Barka” w Strzelcach Opolskich

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest strategicznym dokumentem dziedzinowym, stanowiącym - co wyżej już podkreślono - podstawę do opracowania szczegółowych programów i projektów z zakresu polityki społecznej. W związku z powyższym strategia powinna spełniać kilka podstawowych warunków:

1. odpowiadać na konkretne wyzwania i potrzeby gminy (na podstawie rzetelnej diagnozy społecznej);
2. korespondować z dokumentami strategicznymi na poziomie województwa;
3. być komplementarna w stosunku do pozostałych dokumentów gminy o znaczeniu strategicznym;
4. wpisywać się w aktywny model polityki społecznej;

5. zakładać budowanie szerokiego partnerstwa lokalnego.

Strategia wyznacza cele i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania problemów społecznych i minimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na obszarze gminy. Realizacja strategii powinna przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz doprowadzić do ich integracji z lokalną wspólnotą.

Okres realizacji Strategii w Gminie Strzelce Opolskie ustalono na lata 2021 - 2026, co pozwoli na sprzężenie działań ujętych w Strategii z inicjatywami podejmowanymi w oparciu o środki pochodzące z Unii Europejskiej w ramach funduszy strukturalnych. Wzajemne powiązanie realizacji Strategii z działaniami opartymi o środki zewnętrzne pozwoli na zapewnienie kompleksowego wsparcia segmentu zasobów ludzkich na terenie Gminy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzelce Opolskie składa się z trzech zasadniczych części: diagnostycznej, programowej oraz wdrożeniowej. Część diagnostyczna zawiera analizę sytuacji społecznej Strzelce Opolskiej wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych, ankiet wskazujących główne problemy lokalnej społeczności oraz identyfikacji mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń (SWOT). Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych oraz działań. Kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych zostały przedstawione w części wdrożeniowej.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Opracowując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzelce Opolskie na lata 2021-2026 opierano się na kluczowych dla tej sprawy aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z obowiązującymi przepisami oraz wymogami prawnymi. Najważniejszą podstawę prawną Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876). Art. 17 ust. 1 pkt 1 tej ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Zgodnie z art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej strategia zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;

- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunki niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 ze zm.)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 ze zm.)
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 ze zm.),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1398 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni

i tymczasowych pomieszczeń (Dz. U. z 2020 r. poz. 508),

- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133),
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910 ze zm.),
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1705).

Do realizacji zadań przewidziano również liczne programy, które wynikają ze specyfiki i potrzeb poszczególnych grup społecznych m.in.: Wieloletni Program „Posiłek w szkole i w domu”, Program pomocy osobom bezdomnym „Pokonać bezdomność”, Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Program Karta Dużej Rodziny, Program Rodzina „500 plus” i inne prorodzinne, Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia, Program Wieloletni „Senior+” i inne prosenioralne.

2. KONTEKST EUROPEJSKI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzelce Opolskie w generalnych zasadach jest dokumentem zgodnym z założeniami polityki społecznej Unii Europejskiej. Politykę Społeczną Unii Europejskiej określają traktaty i inne dokumenty odnoszące się do zagadnień społecznych. Najważniejsze z nich to obowiązująca jeszcze strategia „Europa 2020”. Jest ona strategią społeczno-gospodarczą Unii Europejskiej zastępującą Strategię Lizbońską, która obowiązywała do 2010 r. Obejmuje zagadnienia z zakresu gospodarki, edukacji, energetyki, polityki społecznej, zatrudnienia.

Strategia „Europa 2020” ogniskuje się wokół trzech powiązanych ze sobą priorytetów:

1. Rozwój inteligentny (rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji).
2. Rozwój zrównoważony (wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej).
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną).

Cele strategii „Europa 2020”, to

1. Zatrudnienie na poziomie 75 proc. wśród osób w wieku 20-64.

2. Badania i rozwój; 3 proc. PKB UE przeznaczone na inwestycje w badania i rozwój.
3. Energia i klimat; spadek emisji gazów cieplarnianych o 20 proc. w stosunku do poziomu z 1990 roku, 20 proc. energii pochodzi ze źródeł odnawialnych, wzrost efektywności energetycznej o 20 proc.
4. Edukacja; poniżej 10 proc. uczniów kończy przedwcześnie edukację, co najmniej 40 proc. osób w wieku 30-34 ma wyższe wykształcenie.
5. Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym; spadek liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln.

W celu skutecznej realizacji strategii „Europa 2020”:

1. wzmocniono system koordynacji polityki makroekonomicznej i zarządzania procesem wdrażania reform strukturalnych w UE,
2. przyjęto Zintegrowane wytyczne na rzecz wzrostu i zatrudnienia,
3. ustanowiono Semestr Europejski, czyli cykl koordynacji polityk gospodarczych.

Podstawowym instrumentem realizacji strategii „Europa 2020” na szczeblu państwowym są Krajowe Programy Reform (KPR). Ich cel to budowa trwałych podstaw wzrostu gospodarczego przez połączenie priorytetów unijnych i krajowych.

25 września 2015 r. Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych przyjęło 17 celów zrównoważonego rozwoju, aby walczyć z ubóstwem, chronić naszą planetę i zapewnić dobrobyt wszystkim ludziom w ramach nowego programu na rzecz zrównoważonego rozwoju zwanego Agendą 2030. W odniesieniu do każdego z 17 celów określono cele szczegółowe (łącznie 169), które mają zostać osiągnięte do 2030 r. Unia Europejska była wiodącą siłą, która doprowadziła do przyjęcia Agendy 2030 i jej celów zrównoważonego rozwoju.

W odpowiedzi na Agendę 2030 Komisja Europejska przyjęła 22 listopada 2016 r. komunikat pt. „Kolejne kroki w kierunku zrównoważonej przyszłości Europy”. Nakreśliła w nim działania, które UE podejmuje, aby zrealizować założenia Agendy 2030. Zwróciła uwagę na kluczowe obszary w odniesieniu do każdego z 17 celów zrównoważonego rozwoju. Komisja wyjaśniła także, w jaki sposób jej 10 priorytetów na lata 2014–2019 przyczynia się do realizacji Agendy 2030.

W grudniu 2019 r. konkluzje o wdrażaniu przez Unię Europejską Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i jej 17 celów zrównoważonego rozwoju przyjęła Rada Europejska. Są one bowiem nieodzowne, by wyeliminować ubóstwo i zapewnić obecnym i przyszłym pokoleniom życie w pokoju, zdrowiu i bezpieczeństwie.

Nowa wizja rozwoju nakreślona w Agendzie 2030 koncentruje się na pięciu wielkich zmianach transformacyjnych określonych, jako zasada 5P (People, Planet, Prosperity, Peace, Partnership):

1. Ludzie (People)

Nie pomijanie nikogo, czyli docieranie do grup wykluczonych, tworzenie warunków i możliwości korzystania z powszechnych praw człowieka i osiągnięć gospodarczych przez wszystkich ludzi, zagwarantowania równego dostępu do zasobów ekonomicznych, podstawowych usług, ziemi, zasobów naturalnych, technologii i finansów.

2. Planeta (Planet)

Tworzenie trwałych podstaw zrównoważonego rozwoju poprzez zintegrowanie społecznych, gospodarczych i środowiskowych aspektów rozwoju, zbudowanie modelu rozwoju, który będzie sprzyjał wzrostowi gospodarczemu i większemu włączeniu społecznemu oraz racjonalnie wykorzystywał zasoby środowiska naturalnego, a poprzez to osiąganie lepszej jakości życia oraz rozwiązywanie problemu ubóstwa.

3. Dobrobyt (Prosperity)

Przekształcanie gospodarek sprzyjające tworzeniu miejsc pracy i zapewnieniu całościowego rozwoju, w tym przestawienie się na zrównoważone modele konsumpcji i produkcji, przy wykorzystaniu nowych technologii i potencjału biznesu, zapewnienie dostępu do dobrej edukacji, opieki zdrowotnej, czystej wody, elektryczności, transportu, telekomunikacji, ułatwianie podejmowania działalności gospodarczej, inwestowania, wymiany handlowej; zintensyfikowanie zrównoważonego rozwoju miast.

4. Pokój (Peace)

Budowanie pokoju oraz skutecznych, sprawiedliwych, otwartych i odpowiedzialnych instytucji gwarantujących wzmocnienie roli prawa, włączenie społeczne i współdecydowanie, wzmocnienie roli i odpowiedzialności instytucji, które powinny wspierać rządy prawa, prawo własności, wolność słowa i mediów, wolność polityczną, dostęp do sprawiedliwości, niedyskryminowanie kogokolwiek.

5. Partnerstwo (Partnership)

Nowe globalne partnerstwo polegające na solidarności, współpracy, odpowiedzialności i przejrzystości podejmowanych działań, dotyczy to zarówno partnerstwa pomiędzy rządami, jak i administracją lokalną, regionalną, środowiskami naukowymi, biznesem i wszystkimi zainteresowanymi stronami i grupami.

Biorąc pod uwagę, że Agenda 2030 to uniwersalny plan rozwoju dla świata, wymaga on dostosowania do realiów każdego państwa, stąd rola krajów we wdrażaniu jest kluczowa. Złożoność i przenikanie się nowych celów rozwojowych wymaga szerokiego zaangażowania i odpowiedzialnej współpracy. Istotne jest przy tym przełożenie globalnych celów na grunt

krajowy, regionalny, lokalny i uświadomienie ich znaczenia dla każdego. Artykuł 21 Agendy uznaje odpowiedzialność za jej realizację każdego państwa na poziomie krajowym, regionalnym i globalnym, z uwzględnieniem realiów, możliwości i stopnia rozwoju, w oparciu o poszanowanie narodowych polityk i priorytetów rozwoju.

Wyzwaniem dla krajów jest:

- Wyznaczenie celów rozwojowych na szczeblu krajowym, które będą nawiązywać do celów zrównoważonego rozwoju przyjętych wraz z Agendą 2030.
- Zapewnienie monitorowania postępów na szczeblu krajowym – dobór wskaźników, wdrożenie odpowiedniego systemu monitorowania i raportowania.
- Budowanie partnerstwa administracji, biznesu i innych interesariuszy na rzecz nowego modelu rozwoju i realizacji celów Agendy 2030.

3. KONTEKST KRAJOWY

Na płaszczyźnie krajowej Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzelce Opolskie, zgodna jest w swych założeniach i proponowanych kierunkach działań z następującymi dokumentami:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (M. P. z 2013 r. poz. 121).

Zgodnie z przepisami ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. Strategia jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat. Stanowi najszerzy i najbardziej ogólny element systemu zarządzania rozwojem kraju, którego założenia zostały określone w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju kraju oraz przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie „Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski”. W przypadku tej Strategii to okres prawie 20 lat, gdyż przyjętym przy jej konstruowaniu horyzontem czasowym jest rok 2030. Uzupełnieniem ramy strategicznej rozwoju Polski do 2030 roku jest koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 16 marca 2012 r. „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju powstawała w latach 2011 – 2012. Uwzględnia ona uwarunkowania wynikające ze zdarzeń i zmian w otoczeniu społecznym, politycznym i gospodarczym Polski w tym okresie. Opiera się również na diagnozie sytuacji wewnętrznej, przedstawionej w raporcie Polska 2030.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
(M.P. z 2017 r. poz. 260).

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. SOR przedstawia nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Jest on oparty o indywidualny potencjał terytorialny, inwestycje, innowacje, rozwój, eksport oraz wysoko przetworzone produkty. Nowy model rozwoju zakłada odchodzenie od dotychczasowego wspierania wszystkich sektorów/branż na rzecz wspierania sektorów strategicznych, mogących stać się motorami polskiej gospodarki. Jego fundamentalnym wyzwaniem jest przebudowanie modelu gospodarczego tak, żeby służył on całemu społeczeństwu. SOR zmierza do zmiany struktury gospodarki na rzecz uczynienia jej bardziej innowacyjną, efektywnie wykorzystującą zasoby kapitału rzeczowego i ludzkiego. Na podkreślenie zasługuje dążenie do zwiększenia odpowiedzialności instytucji państwa za kształtowanie procesów gospodarczych, społecznych i terytorialnych. Polityka regionalna doprowadzić ma do zwiększenia efektywności interwencji publicznej, w szczególności w odniesieniu do słabszych regionów, podregionów, miast i obszarów wiejskich, nie rezygnując jednak z wykorzystania potencjałów terytoriów wysoko rozwiniętych.

Głównym celem SOR jest „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”. Oczekiwanym efektem realizacji Strategii będzie wzrost zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Najważniejszym zakładanym rezultatem będzie zwiększenie przeciętnego dochodu gospodarstw domowych do 76-80% średniej UE do roku 2020, a do roku 2030 r. zbliżenie do poziomu średniej UE, przy jednoczesnym dążeniu do zmniejszania dysproporcji w dochodach między poszczególnymi regionami.

W SOR wyszczególniono także cele szczegółowe:

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);
3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne,

Efektywność wykorzystania środków UE);
oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (Projekt).

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL) stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Do wyzwań tych należy uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia, rozwijania wiedzy i podejmowania pracy, a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Rozwój kapitału ludzkiego i spójności społecznej przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki. Wyzwania, jakie stoją przed Polską w zakresie wzmocnienia kapitału ludzkiego obejmują poprawę sytuacji demograficznej w kierunku zwiększenia dzietności, a jednocześnie zmiany systemu funkcjonowania państwa wynikające z procesu starzenia się społeczeństwa.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (M.P. z 2019 r. poz. 1060).

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. KSRR jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia została przyjęta Uchwałą Nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. i opublikowana w M. P. z 2019 r. poz. 1060.

W przyjętej przez rząd „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” wskazano nowy model rozwoju regionalnego Polski. Przewidziano w nim rozwój naszego kraju jako społecznie i terytorialnie zrównoważony, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich regionów. Celem takiego modelu jest wspomaganie w szczególności obszarów, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego, bo utraciły swoje funkcje społeczno-gospodarcze (np. przestały być miastami wojewódzkimi) przez co stały się mniej odporne na różne zjawiska kryzysowe (np. negatywne skutki procesów demograficznych). Dokument przedstawia cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorządy: wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki w perspektywie roku 2030.

Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz

partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. W nadchodzących latach powinien on odegrać ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy Unii Europejskiej.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030:

1. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich.
2. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście przełoży się na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.
3. Jednym z celów KSRR jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Dlatego w dokumencie wskazano obszary strategicznej interwencji (OSI), które otrzymają szczególne wsparcie (będą to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).
4. Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. W związku z tym wspierane będą lokalne przedsiębiorstwa.
5. W strategii istotny nacisk położono na rozwijanie kompetencji administracji publicznej. Chodzi o umiejętności niezbędne do prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspieranie powiązań między lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki.
6. W Strategii przewidziano zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej. Strategia tworzy warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Ponadto KSRR 2030 prezentuje:

1. jak dostosować się do zmian, które dzieją się wokół nas, by Polska była świadomym, odnoszącym korzyści uczestnikiem procesu globalizacji;
2. jak wykorzystać atuty regionu - w tym zasoby ludzkie i naturalne, zalety lokalizacyjne i instytucjonalne - do jego rozwoju;
3. mechanizmy współpracy pomiędzy: rządem, samorządem regionalnym, lokalnym, które umożliwiają ukierunkowanie krajowych i regionalnych strumieni finansowych na realizację powstających oddolnie wizji i planów rozwoju.

KSRR 2030 zastępuje „Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie”.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej (M. P. z 2019 r. poz. 214).

Ekonomia społeczna to sfera aktywności obywatelskiej i społecznej, która przez działalność gospodarczą i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu.

Program stanowi rozwinięcie i doprecyzowanie działań wynikających z Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej, przyjętego uchwałą nr 164 Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2014 r. (M.P. poz. 811). Zgodnie z Umową Partnerstwa Rządu Rzeczypospolitej Polskiej i Komisji Europejskiej jest to kluczowy dokument operacyjno-wdrożeniowy w zakresie Celu Tematycznego 9 „Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją”, stanowiący warunek *ex ante* realizacji działań w Polsce w tym obszarze.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej jest dokumentem, w którym przedstawiono przede wszystkim plany i działania realizowane przez administrację rządową na szczeblu krajowym oraz kompleksową strukturę systemu wsparcia ekonomii społecznej na poziomie regionalnym, z uwzględnieniem roli innych przedstawicieli sektora administracji rządowej, a także jednostek samorządu terytorialnego i sektora ekonomii społecznej i solidarnej.

Dokument pt. *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030 Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność* (Uchwała Nr 161 Rady Ministrów z dnia 26 października 2018 r. w sprawie przyjęcia dokumentu *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo - Uczestnictwo - Solidarność*, M. P. z 2018 r. poz. 1169).

Dokument zawiera kierunki rozwoju polityki społecznej wobec osób starszych oraz ich wykonawców, a także stanowi element Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, koordynowanej przez ministra właściwego do spraw rozwoju.

„*Polityka społeczna wobec osób starszych 2030*” przewiduje realizację szeregu działań wobec ogółu osób starszych w ramach następujących obszarów:

1. Kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie.
2. Uczestnictwo w życiu społecznym oraz wspieranie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej i religijnej.
3. Tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, dostosowanych do ich

możliwości psychofizycznych oraz sytuacji rodzinnej.

4. Promocja zdrowia, profilaktyka chorób, dostęp do diagnostyki, leczenia i rehabilitacji.
5. Zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego - przeciwdziałanie przemocy i zaniedbaniom wobec osób starszych.
6. Tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej.
7. Działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze).

Dodatkowo w „Polityce społecznej wobec osób starszych 2030” po raz pierwszy zaprojektowane zostały działania skierowane do niesamodzielných osób starszych:

1. Zmniejszanie skali zależności od innych poprzez ułatwienie dostępu do usług wzmacniających samodzielność oraz dostosowanie środowiska zamieszkania do możliwości funkcjonalnych niesamodzielných osób starszych.
2. Zapewnienie optymalnego dostępu do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczo-pielęgniacych dostosowanych do potrzeb niesamodzielných osób starszych.
3. Sieć usług środowiskowych i instytucjonalnych udzielanych niesamodzielným osobom starszym.
4. System wsparcia nieformalnych opiekunów niesamodzielných osób starszych przez instytucje publiczne.

4. KONTEKST REGIONALNY

Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych cele, zgodne są z założeniami polityki województwa opolskiego i powiatu strzeleckiego wynikających w szczególności z takich dokumentów programowych, jak:

Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2016-2025.

Celem głównym Wojewódzkiej Strategii w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2016–2025 jest: *Wspieranie działań i rozwój instytucji służących zabezpieczeniu podstawowych potrzeb mieszkańców województwa opolskiego, a także integracja społeczeństwa regionu poprzez wzmocnienie aktywności mieszkańców i współdziałanie instytucji publicznych, komercyjnych oraz organizacji pozarządowych.*

Cele strategiczne zostały sformułowane następująco:

1. Bezpieczna i aktywna rodzina
2. Opolski model wsparcia i aktywizacji seniorów
3. Opolskie bez barier

4. Włączenie społeczne
5. Ekonomia społeczna drogą do integracji regionalnej.

Opolska Strategia w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2016–2025 obejmuje następujące obszary życia społecznego:

1. wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, rodzin w kryzysie, dzieci i młodzieży umieszczonej w pieczy zastępczej oraz opuszczającej jej instytucje (ustawy: o pomocy społecznej, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, o przeciwdziałaniu narkomanii, o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych);
2. wsparcie osób starszych (ustawy: o pomocy społecznej, o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, o ochronie zdrowia psychicznego, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie);
3. wsparcie osób niepełnosprawnych i wyrównanie szans życiowych osób z niepełnosprawnościami (ustawy: o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, o zatrudnieniu socjalnym, o przeciwdziałaniu bezrobociu i instytucjach rynku pracy, o pomocy społecznej);
4. włączenie społeczne (ustawy: o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, o zatrudnieniu socjalnym, o pomocy społecznej);
5. rozwój ekonomii społecznej (ustawy: o zatrudnieniu socjalnym, o spółdzielniach socjalnych, o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Strzeleckiego na lata 2018 – 2025.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla powiatu strzeleckiego wyznacza cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych oraz zajmuje się tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian. Wskazuje również na sposób realizacji podejmowanych przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii, określa ramy finansowe oraz wskaźniki realizacji działań. Działania te będą pomocne w dostosowywaniu celów i zadań przewidzianych do wykonania w kolejnych etapach realizacji w zależności od zmieniających się potrzeb społecznych.

Celami strategicznymi dokumentu, są:

1. Poprawa jakości życia osób i niepełnosprawnych i długotrwale chorych oraz osób w podeszłym wieku
2. Efektywna polityka rynku pracy

3. Wspieranie i rozwijanie działań na rzecz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w tym w szczególności osób dotkniętych przemocą w rodzinie
4. Budowa systemu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz organizowanie wsparcia dla osób usamodzielnianych
5. Podnoszenie jakości usług świadczonych przez instytucje pomocy i integracji społecznej.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE STRZELCE OPOLSKIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Wiadomości ogólne. Położenie, warunki naturalne

Strzelce Opolskie są stolicą powiatu strzeleckiego, liczącego niecałe 72 tys. mieszkańców. Gmina Strzelce Opolskie leży na pograniczu województw opolskiego i śląskiego, na zachodnim skraju Wyżyny Śląskiej, na północno - wschodnim stoku grzbietu Góry Chełmskiej. Graniczy bezpośrednio z następującymi gminami: Gogolin, Izbicko, Jemielnica, Leśnica, Kolonowskie, Toszek, Ujazd, Zdzeszowice. Zajmuje powierzchnię 202,35 km² (w tym 30,13 km² znajduje się w granicach miasta Strzelce Opolskie). W skład gminy wchodzi 28 sołectw, w tym pięć znajduje się w obrębie miasta.

Rysunek 1. Gmina Strzelce Opolskie



Źródło: <https://www.google.com/search?q=strzelce+opolskie+-+mapa&oq>

Dane geograficzne Gminy Strzelce Opolskie

Położenie centrum miasta-Ratusz

18° 18' 03" długości wschodniej,

	50° 30' 39" szerokości północnej
Długość gminy Północ-Południe	24 km
Długość gminy Wschód-Zachód	33 km
Najwyższy punkt w mieście	234,50 m n.p.m.
Najniższy punkt w mieście	213,00 m n.p.m.
Odległość centrum miasta od A4 - węzeł Olszowa	6,5 km

Pod względem warunków topoklimatycznych na obszarze Gminy panują warunki ostrzejsze niż w centralnej części województwa, co jest związane z położeniem na krawędzi Wyżyny Śląskiej. Charakterystyczne jest znaczące zróżnicowanie warunków w obrębie obszaru Gminy. Ogólnie ostrzejsze są one w części północnej, łagodniejsze na południu. Średnia roczna temperatura powietrza na terenie Gminy wynosi +8,1°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec o średniej temperaturze +18°C, a najchłodniejszym styczeń o średniej temperaturze -1,9°C. Porównując wartości temperatury charakterystyczne dla jesieni i wiosny ocenia się, że porą cieplejszą jest jesień. Usłonecznienie wynosi 1450–1500 godzin.

Gmina Strzelce Opolskie charakteryzuje się zróżnicowanymi, ale generalnie średnimi, a w części północnej słabymi glebami dla produkcji rolnej. Pod względem wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej Gmina ma niższe walory niż średnio w regionie. Analiza wskaźnika jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wskazuje, że najwyższe wartości osiągają wsie z południa. Lasy i grunty leśne w Gminie Strzelce Opolskie zajmują powierzchnię 6193,3 ha. Wskaźnik lesistości wynosi 29,9%. Jest to poziom wyższy w porównaniu z województwem opolskim (26,5%) oraz Polską (29,3%), jednakże znacznie niższy niż lesistość powiatu strzeleckiego (40,6%).

Sytuacja demograficzna

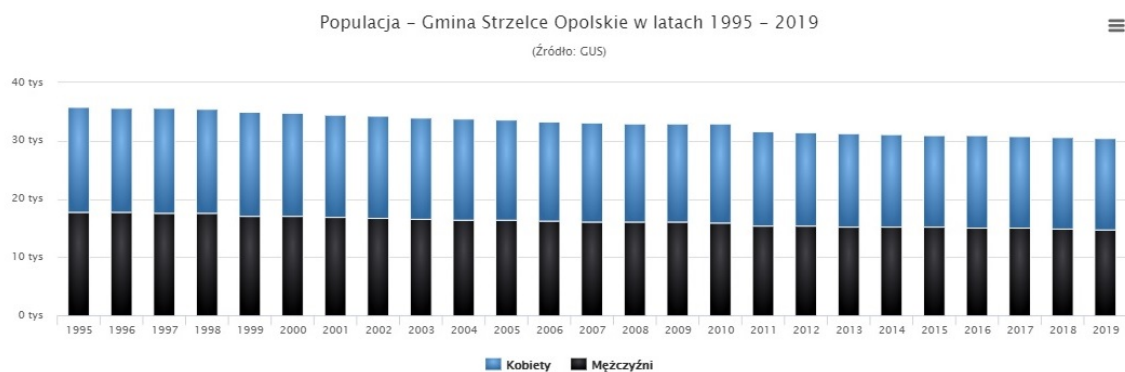
Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. Gmina Strzelce Opolskie miała 30 515 mieszkańców, z czego 51,5% stanowiły kobiety, a 48,5% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców zmalała o 11,0%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,5 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa opolskiego (43,2 lata) oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski (41,9 lat). 28,1% mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie jest stanu wolnego, 56,0% żyje w małżeństwie, 3,3% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,8% to wdowy/wdowcy.

Gmina Strzelce Opolskie ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -35. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -1,14 na 1 000 mieszkańców Gminy. W 2019 roku urodziło się 286 dzieci, w tym 52,4% dziewczynek i 47,6% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,84 i jest większy od średniej dla województwa (0,79) oraz mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju

(0,92).

Na 1 000 ludności Gminy Strzelce Opolskie przypada 10,5 zgonów. Jest to mniej od wartości średniej dla województwa opolskiego (10,9) oraz mniej od wartości średniej dla kraju (10,7).

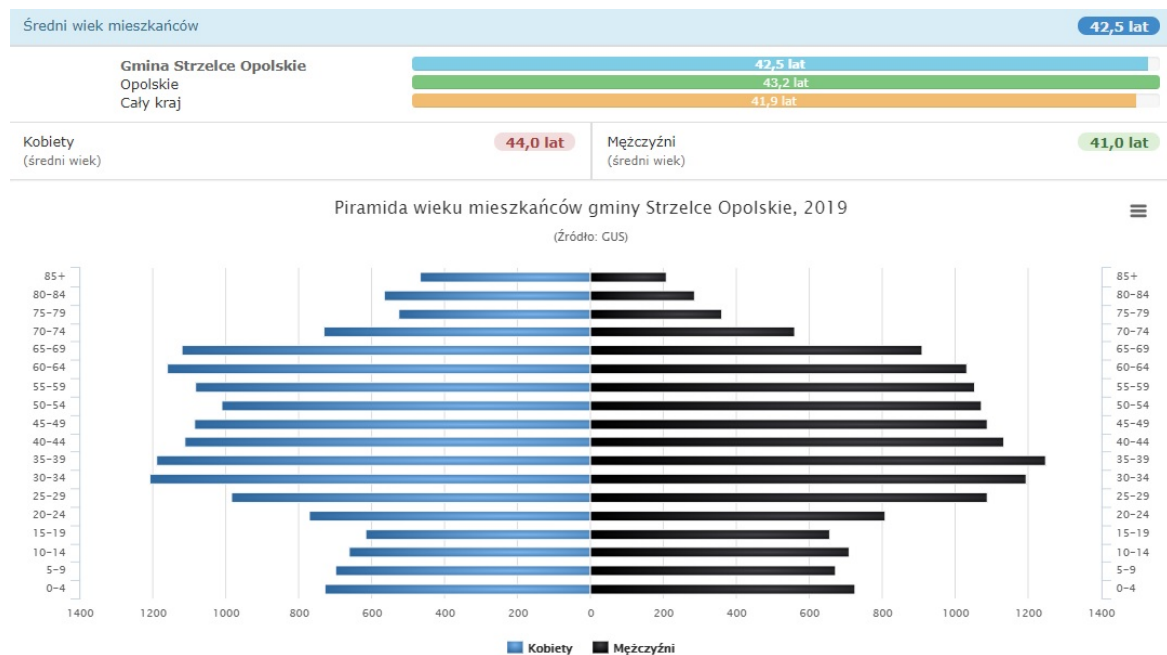
Wykres 1. Liczba mieszkańców w podziale na kobiety i mężczyzn



Źródło:

https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelce_Opolskie

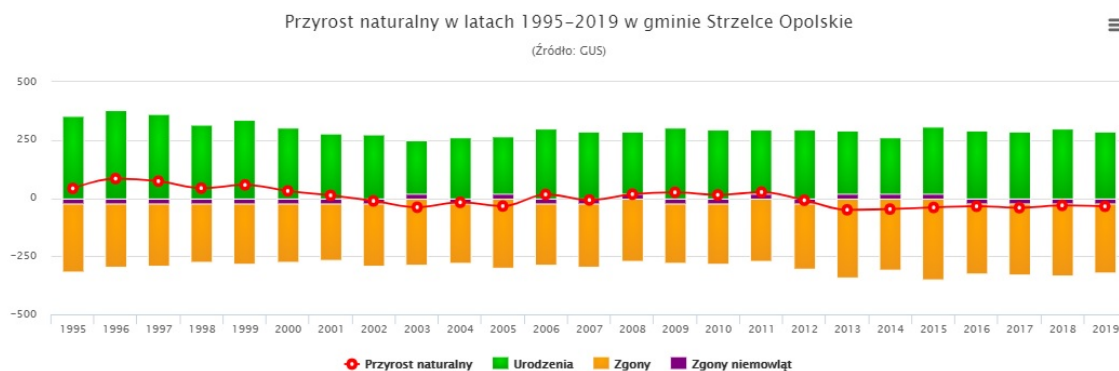
Wykres 2. Wiek mieszkańców



Źródło:

https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelce_Opolskie

Wykres 3. Przyrost naturalny



Źródło:

https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelce_Opolskie

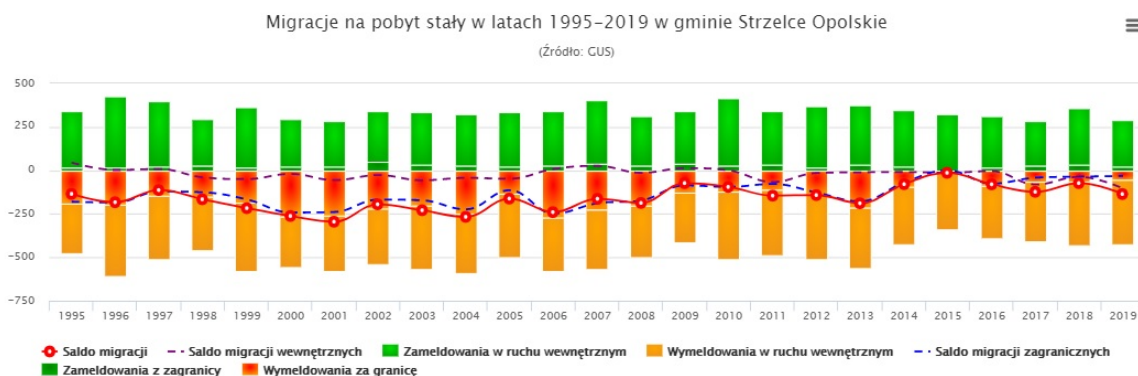
Tabela 1. Grupy wiekowe mieszkańców

BIOLOGICZNE GRUPY WIEKU W GMINIE STRZELCE OPOLSKIE (Źródło: GUS, 31.XII.2019)				% ↕ 123
Ludność w wieku 0-14 lat				13,7%
Kobiety (w wieku 0-14 lat)	13,3%	Mężczyźni (w wieku 0-14 lat)		14,2%
Ludność w wieku 15-64 lat				67,5%
Kobiety (w wieku 15-64 lat)	65,0%	Mężczyźni (w wieku 15-64 lat)		70,1%
Ludność w wieku 65 lat i więcej				18,8%
Kobiety (w wieku 65 lat i więcej)	21,7%	Mężczyźni (w wieku 65 lat i więcej)		15,7%

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelce_Opolskie

W 2019 roku zarejestrowano 267 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 371 wymeldowań. Saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Gminy Strzelce Opolskie -104. W tym samym roku 20 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 52 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -32.

Wykres 4. Migracje na pobyt stały



Źródło:

https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelce_Opolskie

Na stan i strukturę ludności wpływ ma wiele czynników z których możemy wymienić dwa wiodące tj. przyrost naturalny i saldo migracji. Duży odpływ migracyjny, szczególnie migracje zagraniczne, oddziałują w sposób bezpośredni na rozwój i wywołują wielostronne efekty pośrednie zarówno w strukturze ludności, w charakterystykach społecznych, jak i sferze ekonomicznej. Permanentnie ujemny bilans migracyjny oddziałuje na sytuację demograficzną, na zjawiska społeczne, na procesy gospodarcze zarówno w skali lokalnej jak i w wymiarze regionalnym. Ubytki w potencjale ludnościowym bezpośrednio wpływają na możliwości rozwojowe, obniżają też pozycję konkurencyjną. Problemem społecznym związanym z emigracją, jest osłabienie społeczności lokalnych oraz dezintegracja więzi rodzinnych i rozłąka z dziećmi wynikająca z faktu długoletniego zatrudnienia za granicą przynajmniej jednego z rodziców.

2. SYTUACJA GOSPODARCZA

Podmioty gospodarki narodowej

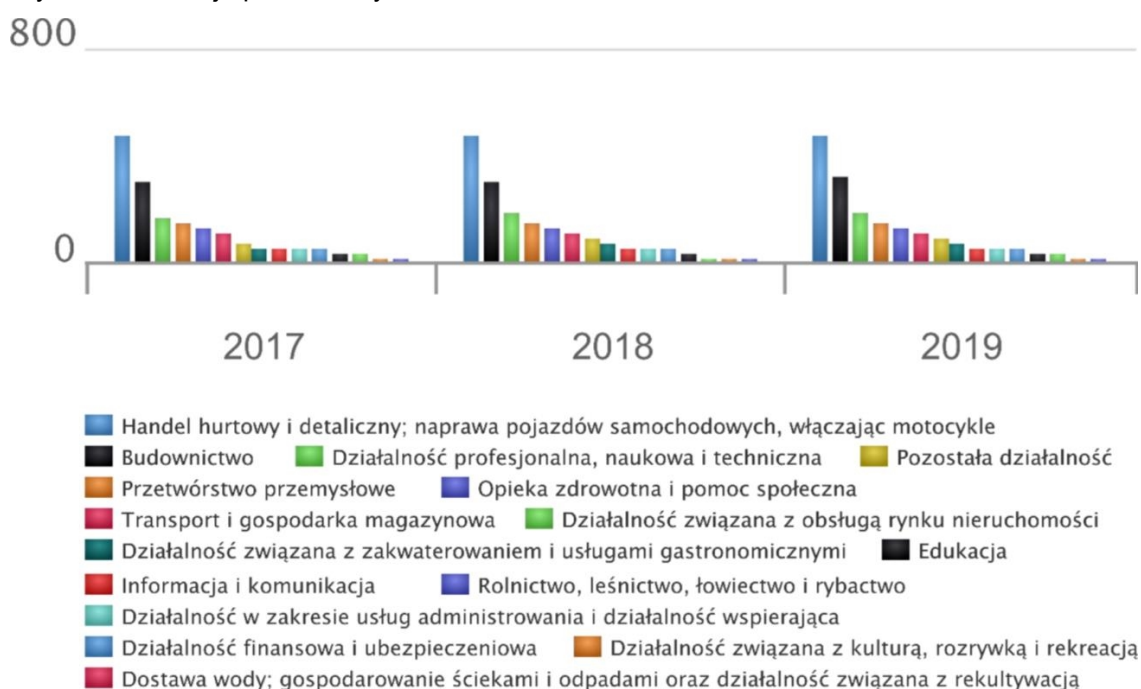
W Gminie Strzelce Opolskie w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowane były 2 643 podmioty gospodarki narodowej, z czego 1 899 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tym też roku zarejestrowano 159 nowych podmiotów, a 102 podmioty zostały wyrejestrowane.

Na przestrzeni lat 2009-2017 najwięcej (226) podmiotów zarejestrowano w roku 2010, a najmniej (127) w roku 2017. W tym samym okresie najwięcej (277) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (97) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2010 roku.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Gminie Strzelce Opolskie najwięcej (261) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (2 517) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 1,4% (36) podmiotów jako rodzaj działalności deklaroowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaroowało 21,9% (579) podmiotów, a 76,7% (2 028) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących

działalność gospodarczą w Gminie Strzelce Opolskie najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (25.6%) oraz budownictwo (17.0%).

Wykres 5. Rodzaje prowadzonych działalności w latach 2012 – 2019



Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelce_Opolskie

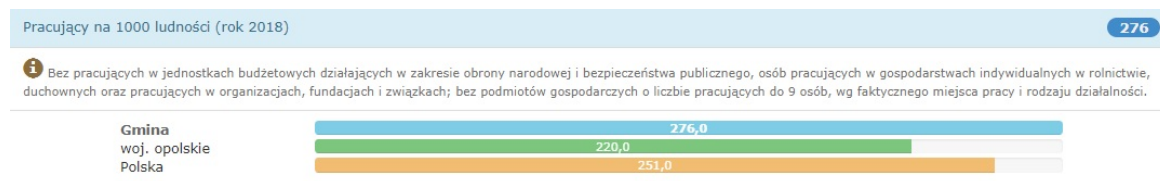
Pracujący w Gminie Strzelce Opolskie

W Gminie Strzelce Opolskie na dzień 31 grudnia 2018 r. na 1 000 mieszkańców pracowało 276 osób. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa opolskiego (220 osób) oraz więcej od wartości dla Polski (251 osób). 48,4% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 51,6% mężczyźni.

22,2% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 36,0% w przemyśle i budownictwie, a 15,2% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,2% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

61,2% mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie jest w wieku produkcyjnym, 16,2% w wieku przedprodukcyjnym, a 22,6% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 2. Pracujący na 1000 osób w 2018 r.



Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelce_Opolskie

Tabela 3. Produkcyjne grupy wieku

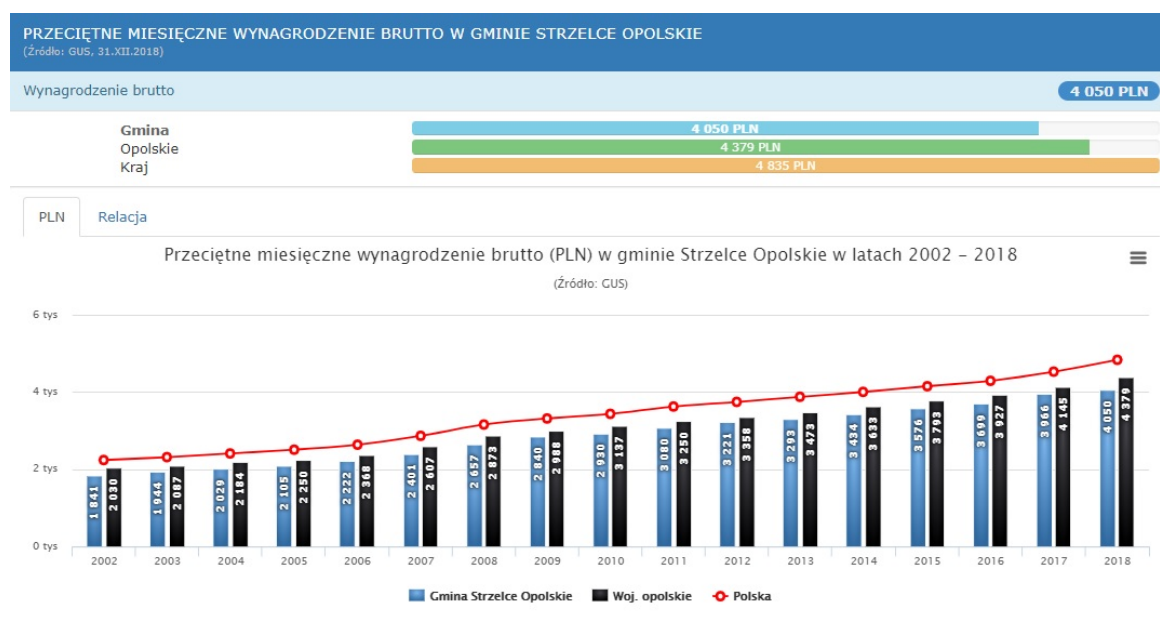
PRODUKCYJNE GRUPY WIEKU			% ↕ 123
(Źródło: GUS, 31.XII.2019)			
W wieku przedprodukcyjnym (<18 lat)			16,2%
Kobiety (w wieku przedprodukcyjnym)	15,5%	Mężczyźni (w wieku przedprodukcyjnym)	16,9%
W wieku produkcyjnym			61,2%
Kobiety (18-59 lat)	55,4%	Mężczyźni (18-64 lata)	67,4%
W wieku poprodukcyjnym			22,6%
Kobiety (59+ lat)	29,1%	Mężczyźni (64+ lata)	15,7%

Źródło:

https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelce_Opolskie

W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Strzelce Opolskie wynosiło 4 049,69 PLN, co odpowiada 83,80% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce (4 835 zł).

Wykres 6. Miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Strzelce Opolskie w latach 2002 – 2018



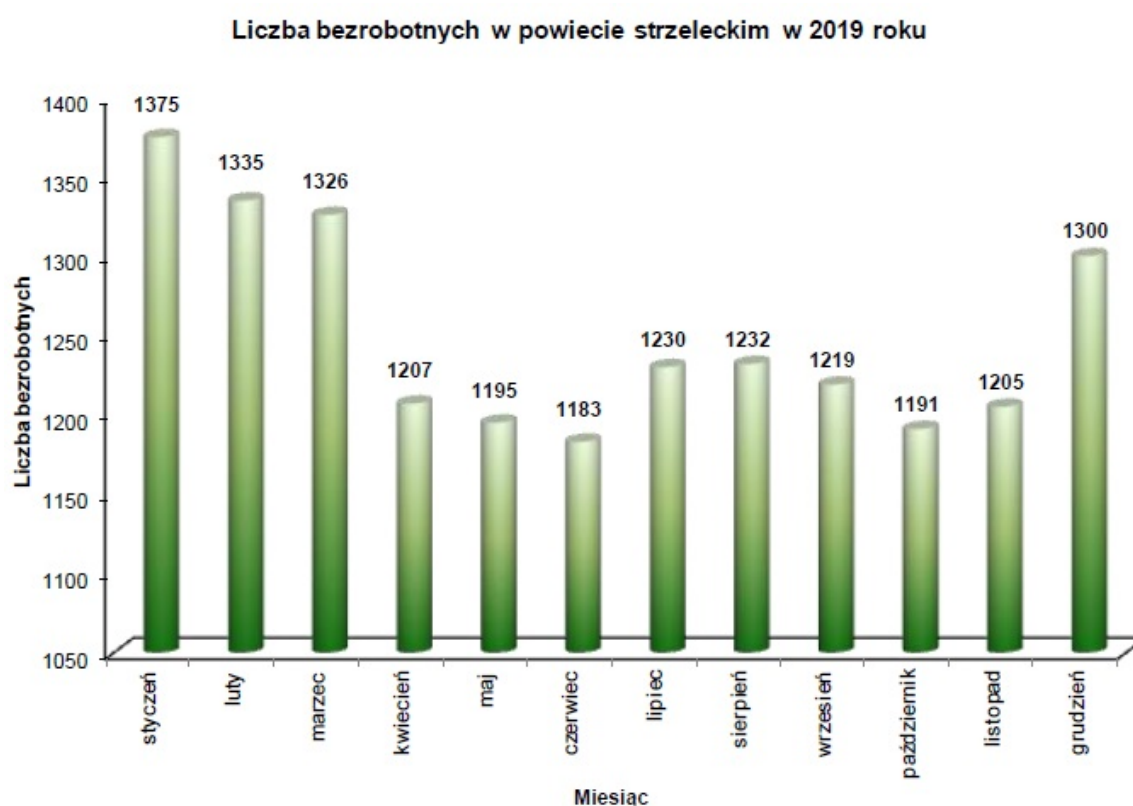
Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelce_Opolskie

3. RYNEK PRACY

Wielkość i struktura bezrobocia w Strzelcach Opolskich

Liczba bezrobotnych ogółem, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Strzelcach Opolskich na koniec grudnia 2019 r. wynosiła 1 300 osób i w porównaniu do stanu na koniec grudnia 2018 roku (1 273) jest wyższa o 27 osób. Liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w poszczególnych miesiącach 2019 roku obrazuje poniższy wykres.

Wykres 7. Liczba bezrobotnych w 2019 r.



Źródło:

<https://strzelceopolskie.praca.gov.pl/informacje-o-sytuacji-na-lokalnym-ryнку-pracy>

Liczbę bezrobotnych w gminach powiatu strzeleckiego na dzień 31 grudnia 2019 roku przedstawia tabela.

Tabela 4. Liczba bezrobotnych w powiecie strzeleckim na dzień 31.12.2019

Nazwa gminy:	Liczba bezrobotnych				Udział bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców	Liczba mieszkańców (31.12.2019)
	Ogółem		W tym z prawem do zasiłku			
	Razem	Kobiet	Razem	Kobiet		
Izbicko	78	48	9	4	1,48	5275
Jemielnica	116	67	11	8	1,59	7304
Kolonowskie	85	52	23	15	1,49	5722
Leśnica	114	72	14	8	1,52	7487
Strzelce Op.	620	332	73	43	2,15	28840
Ujazd Śl.	103	61	10	6	1,64	6298
Zawadzkie	184	107	25	14	1,68	10942
Razem:	1300	739	165	98	1,81	71868

Źródło: <https://strzelceopolskie.praca.gov.pl/informacje-o-sytuacji-na-lokalnym-ryнку-pracy>

Kształtowanie się liczby osób bezrobotnych oraz wielkość stopy bezrobocia /stopa bezrobocia rejestrowanego to stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie (zasobu siły roboczej danej populacji)/ w powiecie strzeleckim, w ostatnich latach przedstawiała się następująco:

Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych i stopa bezrobocia

Stan na koniec Roku	Liczba bezrobotnych		Stopa bezrobocia %
	Ogółem	Kobiety	
2012	2627	1394	11,3
2013	2492	1330	10,6
2014	1958	1053	8,2
2015	1836	1064	7,7
2016	1658	955	6,6
2017	1384	824	5,4
2018	1273	765	5,1
2019	1300	739	5,1

Źródło: <https://strzelceopolskie.praca.gov.pl/informacje-o-sytuacji-na-lokalnym-ryнку-pracy>

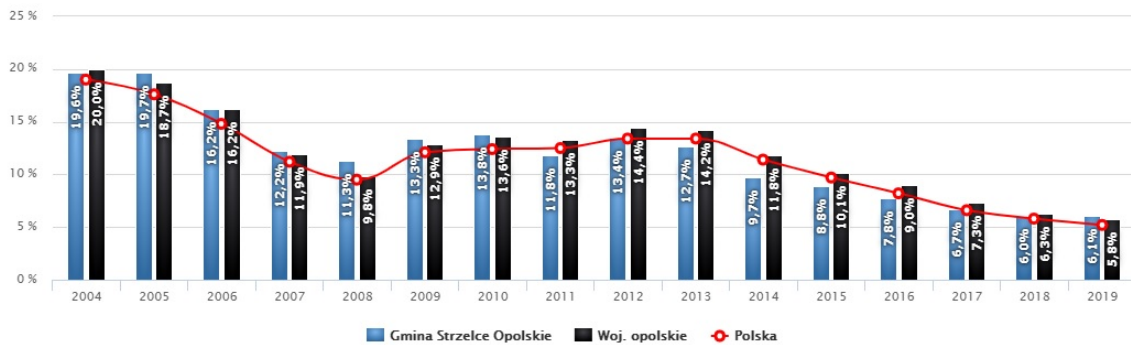
W 2019 roku szacunkowa wartość stopy bezrobocia rejestrowanego w województwie opolskim wynosiła 5,8 %, a w kraju – 5,2 %.

Bezrobocie rejestrowane w Gminie Strzelce Opolskie wynosiło w 2019 roku 6,1% (7,0% wśród kobiet i 5,3% wśród mężczyzn).

Wykres 8. Szacunkowa stopa bezrobocia w Gminie Strzelce Opolskie w latach 2004 - 2019

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Strzelce Opolskie w latach 2004 – 2019

(Źródło: GUS)



Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelce_Opolskie

W latach 2013-2019 liczba osób bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu strzeleckiego kształtowała się następująco:

Tabela 6. Liczba bezrobotnych w gminach powiatu strzeleckiego, lata 2013 – 2019

Wyszczególnienie	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019
Izbicko	147	111	94	79	81	95	78
Jemielnica	209	175	162	158	124	116	116
Kolonowskie	163	128	110	122	78	70	85
Leśnica	189	162	167	139	125	111	114
Strzelce Op.	1212	939	892	789	669	605	620
Ujazd	192	150	153	135	117	99	103
Zawadzkie	380	293	258	236	190	177	184
Powiat	2492	1958	1836	1658	1384	1273	1300

Źródło: <https://strzelceopolskie.praca.gov.pl/informacje-o-sytuacji-na-lokalnym-ryнку-pracy>

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na koniec października 2020 r. wynosiła 1 385 osób i w porównaniu do stanu na koniec października 2019 roku (1 191) jest wyższa o 194 osoby. Liczbę bezrobotnych w gminach powiatu strzeleckiego na dzień 31 października 2020 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Liczba bezrobotnych w gminach powiatu strzeleckiego, na dzień 31.10.2020

Nazwa gminy:	Liczba bezrobotnych		Udział bezrobotnych w ogólnej liczbie	Liczba mieszkańców
	Ogółem	W tym z prawem do zasiłku		

	Razem	Kobiet	Razem	Kobiet	mieszkańców	
Izbicko	94	52	13	8	1,73	5448
Jemielnica	137	70	12	6	1,89	7245
Kolonowskie	81	37	16	5	1,42	5716
Leśnica	119	80	10	8	1,59	7464
Strzelce Opolskie	639	343	97	57	2,23	28703
Ujazd Śląski	111	60	7	2	1,76	6299
Zawadzkie	204	117	24	14	1,88	10873
Razem:	1385	759	179	100	1,93	71748

Źródło: <https://strzelceopolskie.praca.gov.pl/informacje-o-sytuacji-na-lokalnym-ryнку-pracy>

Wśród ogółu bezrobotnych powiatu strzeleckiego, na koniec października 2020 roku znajdowało się:

- 179 osób z prawem do zasiłku (12,9% ogółu bezrobotnych)
- 725 mieszkańców wsi (52,3%)
- 15 osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (1,1%)
- 97 niepełnosprawnych (7,0%)

W październiku 2020 roku zostało zarejestrowanych 220 bezrobotnych, natomiast wyłączono z ewidencji 238 osób. Spośród bezrobotnych wyłączonych z ewidencji 175 osób podjęło pracę (73,5%).

Na dzień 31.12.2019 najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych było w grupie wiekowej 25 do 34 lata – 187 osób, a następnie w grupie 35 do 44 lata – 136 osób. Najmniej bezrobotnych, bo 46 było w grupie wiekowej 60 lat i więcej.

Ze względu na wykształcenie najwięcej bezrobotnych – 212, było w grupie z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym było 164, a z policealnym i średnim zawodowym – 131. Najmniej bezrobotnych było z wykształceniem wyższym – 60 osób.

Do grup zawodów deficytowych w powiecie strzeleckim należą m. in.: operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów, maszyniści kolejowi, kierownicy do spraw finansowych. Natomiast do grup zawodów nadwyżkowych: sprzedawcy sklepowi, kucharze, a następnie piekarze i cukiernicy.

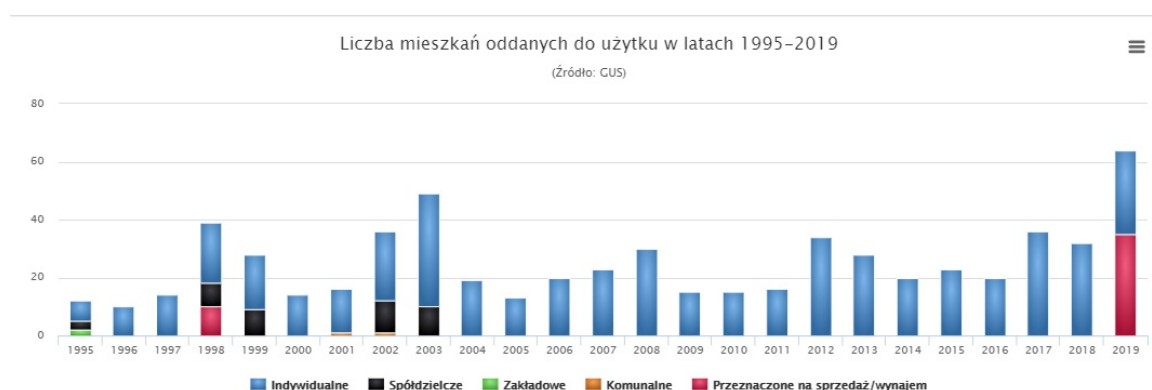
Wraz z pogorszeniem się sytuacji na rynku pracy zwiększyła się liczba osób bezrobotnych przy równoczesnym zmniejszeniu liczby pozyskanych ofert pracy. W 2019 roku pracodawcy

zgłosili do urzędu 2700 ofert pracy, w tym 2213 ofert pracy niesubsydiowanej (oferty skierowane zarówno dla osób nie zarejestrowanych jak i zarejestrowanych w PUP), 215 ofert staży, 178 ofert prac społecznie użytecznych. W stosunku do 2018 roku liczba ofert pracy niesubsydiowanej była o 1010 ofert niższa.

4. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

W 2019 roku w Gminie Strzelce Opolskie oddano do użytku 64 mieszkania. Na każdych 1 000 mieszkańców oddano do użytku 2,10 nowych lokali. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa opolskiego (2,77) oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski (5,40). Całkowite zasoby mieszkaniowe w Gminie Strzelce Opolskie to 10 949 nieruchomości. Na każdych 1 000 mieszkańców przypada zatem 357 mieszkań. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa opolskiego (362) oraz mniejsza od średniej dla całej Polski (380).

Wykres 9. Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 1995 – 2019



Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelce_Opolskie

W 2019 roku 54,7% mieszkań zostało przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem, 45,3% na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w Gminie Strzelce Opolskie to 4,28, i jest większa od przeciętnej liczby izb dla województwa opolskiego (4,20) oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce (3,78). Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2019 roku w Gminie Strzelce Opolskie to 117,50 m², i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa opolskiego (106,1) oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce (88,6).

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 99,53% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 98,55% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 96,59% mieszkań posiada łazienkę, 85,51% korzysta z centralnego ogrzewania, a 54,01% z gazu sieciowego.

Kwestia mieszkaniowa dla Gminy jest ważna. Powodem wyjazdów ludzi z Gminy Strzelce Opolskie jest bowiem często nie tylko poszukiwanie wyższych zarobków ale także problemy z mieszkaniem. Tych najtańszych, czyli komunalnych jest mało. A wynajęcie lokalu na wolnym rynku kosztuje nawet do 1200 zł miesięcznie.

Ze względów realizacji polityki społecznej istniałaby potrzeba rozważenia budowy lub adaptacji kilku mieszkań na mieszkania socjalne lub wspierane, w szczególności dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych społeczności lokalnych jest bowiem ustawowym obowiązkiem gminy. W pierwszej kolejności, z uwagi na aspekt społeczny obowiązek ten powinien być spełniany w stosunku do osób ekonomicznie niesamodzielnych, np. bezdomnych.

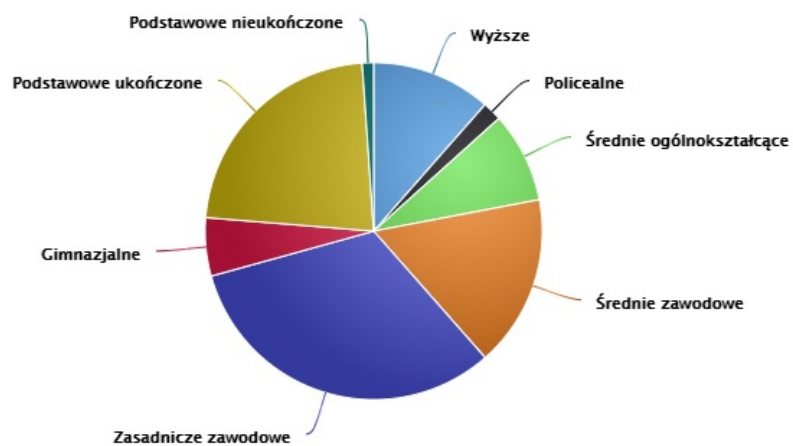
5. EDUKACJA

Według stanu na koniec grudnia 2018 roku 6 172 mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie było w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 3 032 kobiet oraz 3 140 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 11,5% ludności posiada wykształcenie wyższe, 1,9% wykształcenie policealne, 8,7% średnie ogólnokształcące, a 16,5% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 32,2% mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie, gimnazjalnym 5,6%, natomiast 22,6% podstawowym ukończonym. 1,1% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa opolskiego mieszkańcy Gminy Strzelce Opolskie mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Gminie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (28,0%) oraz zasadnicze zawodowe (22,8%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (42,2%) oraz średnie zawodowe (18,0%).

Wykres 10. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie

Poziom wykształcenia – Gmina Strzelce Opolskie

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)



Źródło:

https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelce_Opolskie

Tabela 8. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie w stosunku do województwa opolskiego i kraju

Wykształcenie wyższe		11,5%
Gmina	11,5%	
Województwo	15,1%	
Cały kraj	17,9%	
Kobiety (wyższe)	13,6%	
Mężczyźni (wyższe)	9,2%	
Wykształcenie średnie i policealne		27,0%
Gmina Strzelce Opolskie	27,0%	
Województwo	31,8%	
Cała Polska	33,3%	
Kobiety (średnie i policealne)	28,9%	
Mężczyźni (średnie i policealne)	25,1%	
Wykształcenie policealne		1,9%
Gmina Strzelce Opolskie	1,9%	
woj. opolskie	2,5%	
Cały kraj	2,7%	
Kobiety (policealne)	2,8%	
Mężczyźni (policealne)	0,8%	
Wykształcenie średnie ogólnokształcące		8,7%
Gmina Strzelce Opolskie	8,7%	
Opolskie	11,4%	
Kraj	12,4%	
Kobiety (średnie ogólnokształcące)	10,9%	
Mężczyźni (średnie ogólnokształcące)	6,3%	
Wykształcenie średnie zawodowe		16,5%
gm. Strzelce Opolskie	16,5%	
Województwo	17,8%	
Cała Polska	18,1%	
Kobiety (średnie zawodowe)	15,1%	
Mężczyźni (średnie zawodowe)	18,0%	
Wykształcenie zasadnicze zawodowe		32,2%
Gmina	32,2%	
Województwo	26,6%	
Cała Polska	22,9%	
Kobiety (zasadnicze zawodowe)	22,8%	
Mężczyźni (zasadnicze zawodowe)	42,2%	
Wykształcenie gimnazjalne		5,6%
gm. Strzelce Opolskie	5,6%	
Opolskie	5,1%	
Polska	5,2%	
Kobiety (gimnazjalne)	5,5%	
Mężczyźni (gimnazjalne)	5,7%	
Wykształcenie podstawowe ukończone		22,6%
Tutaj	22,6%	
Województwo	19,9%	
Kraj	19,3%	
Kobiety (podstawowe ukończone)	28,0%	
Mężczyźni (podstawowe ukończone)	16,9%	
Wykształcenie podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego		1,1%
Tutaj	1,1%	
Województwo	1,4%	
Cała Polska	1,4%	
Kobiety (podstawowe nieukończone)	1,2%	
Mężczyźni (podstawowe nieukończone)	1,0%	

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelce_Opolskie

W roku 2018 w Gminie Strzelce Opolskich znajdowało się 10 przedszkoli z 8 oddziałami zamiejscowymi i 5 oddziałami w innych lokalizacjach na terenie miasta, do których do 46 oddziałów uczęszczało 1 061 dzieci. Dla porównania w 2008 roku w Gminie mieściło się 5 przedszkoli, w których do 31 oddziałów uczęszczało 693 dzieci.

Na dzień 01.09.2020 było 13 przedszkoli z 5 oddziałami zamiejscowymi i 5 oddziałami w innych lokalizacjach na terenie miasta. W 47 oddziałach przebywało 1 068 dzieci.

W 2018 roku w Gminie Strzelce Opolskie było 12 szkół podstawowych w tym: 1 niepubliczna, i 3 z oddziałami gimnazjalnymi. W sumie było 128 oddziałów, w których uczyło się 2 236 uczniów. Trzy oddziały gimnazjalne znajdowały się w Zespole Szkół Ogólnokształcących, gdzie uczyło się około 78 uczniów.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształci się 26,7% ludności (27,3% wśród dziewczynek i 26,1% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 15,9 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 99,95.

Na dzień 01.09.2020 w Strzelcach Opolskich są 3 publiczne szkoły podstawowe, a w sołectwach łącznie 7 szkół (Kalinowice, Kadłub, Rozmierka, Błotnica Strzelecka, Sucha, Dziewkowice, Szymiszów), i jedna szkoła niepubliczna w Grodzisku. Razem 11 szkół podstawowych z 125 oddziałami i liczbą uczniów 2 216.

W Gminie znajdują się 2 licea ogólnokształcące, w których w 16 oddziałach uczyło się 433 uczniów (273 kobiety oraz 160 mężczyzn). W 2018 roku zarejestrowano 153 absolwentów. Dla porównania w 2008 roku w Gminie Strzelce Opolskie także były 2 licea ogólnokształcące, w których w 18 oddziałach uczyło się 485 uczniów (259 kobiet oraz 226 mężczyzn). W 2008 roku zarejestrowano 136 absolwentów.

W Gminie Strzelce Opolskie znajdują się 2 Technika, w których w 27 oddziałach uczyło się 686 uczniów (323 kobiety oraz 363 mężczyzn). W 2018 roku zarejestrowano 165 absolwentów. Dla porównania w 2008 roku w Gminie były 2 Technika, w których w 37 oddziałach uczyło się 922 uczniów (494 kobiety oraz 428 mężczyzn). W 2008 roku zarejestrowano 213 absolwentów.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształci się 16,6% mieszkańców (16,6% wśród dziewcząt i 16,6% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach ogólnokształcących przypada 27,1 uczniów. 25,1 uczniów przypada na oddział w branżowych szkołach I stopnia. 25,4 uczniów przypada na oddział w technikach dla młodzieży.

W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 25,6% mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie w wieku potencjalnej nauki (25,4% kobiet i 25,7% mężczyzn).

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 niekorzystne zmiany demograficzne oraz nowe wyzwania w zakresie umiejętności (kompetencji) oczekiwanych na rynku pracy i w życiu społecznym wymagają podjęcia działań w zakresie poprawy jakości i efektywności edukacji formalnej (kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki, w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych, kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych), i pozaformalnej (kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji, o których mowa w ramach edukacji formalnej) dla różnych grup wiekowych.

Dla Polski korzystne są wyniki odnoszące się do upowszechnienia uczestnictwa młodych osób w edukacji formalnej oraz do poziomu wykształcenia. Polska jest jednym z państw Unii Europejskiej osiągającym najlepsze wskaźniki w ograniczeniu zjawiska wczesnego kończenia nauki, tj. przed uzyskaniem wykształcenia średniego lub zasadniczego zawodowego (obecnie branżowego).

W upowszechnieniu wykształcenia wyższego wśród młodszych osób dorosłych nastąpił prawie 4-krotny postęp w ciągu dwóch ostatnich dekad i obecnie jest ono wyższe od średniej w UE. W roku 2000 odsetek osób w wieku 30-34 lata z wykształceniem wyższym wynosił w Polsce 12,5%, a w roku 2018 – 45,7%. Wśród osób w wieku 25-64 lata występują duże różnice w upowszechnieniu wykształcenia wyższego między województwami. Najmniej osób w tym przedziale wiekowym z takim wykształceniem jest w województwie warmińsko-mazurskim (23,6%), lubuskim (24,8%) i kujawsko-pomorskim (25,3%), a najwięcej w województwie mazowieckim (41,8%), małopolskim (33,0%) i pomorskim (32,8%). Różnica ta jest jeszcze większa wśród młodszych osób dorosłych (30-34 lata) - najmniej osób w tym wieku z wykształceniem wyższym jest w województwie lubuskim (35,9%), kujawsko-pomorskim (37,7%) i opolskim (38,5%), a najwięcej w województwie mazowieckim (57,5%).

Dla pełnej diagnozy stanu umiejętności osób nie wystarczają dane o ich uczestnictwie w procesach edukacji, czy dane o poziomie wykształcenia. Ważna jest diagnoza rzeczywistych umiejętności. Istotne znaczenie w tym zakresie mają umiejętności uniwersalne (kluczowe kompetencje) wykorzystywane w różnych kontekstach – zawodowym, społecznym i osobistym. Wśród nich wymienia się umiejętności podstawowe (rozumienie i tworzenie informacji, myślenie matematyczne oraz umiejętności cyfrowe), które tworzą fundament dla całego procesu edukacji formalnej i uczenia się przez całe życie oraz są ważne dla radzenia sobie w trudnych sytuacjach /umiejętności podstawowe bada się pod kątem różnych poziomów biegłości i przyjmuje się, że wszyscy powinni je opanować co najmniej na poziomie wymagań pod koniec kształcenia średniego II stopnia (odpowiada to obecnie w Polsce kształceniu średniemu lub branżowemu). Ponadto, umiejętności te powinny być aktualizowane i doskonalone przez całe życie gdyż w dużej mierze od nich zależy zdolność stawiania sobie celów i ich osiągania oraz radzenia sobie w

różnych sytuacjach (zawodowych, społecznych, osobistych).

Mimo osiągnięć edukacji formalnej w Polsce, w tym zwłaszcza w upowszechnieniu wykształcenia co najmniej średniego II stopnia, badania rzeczywistego poziomu umiejętności podstawowych koordynowane przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (*Organisation for Economic Cooperation and Development – OECD*) (PISA czyli Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów w odniesieniu do 15-latków i PIAAC - Międzynarodowe Badanie Kompetencji Osób Dorosłych w odniesieniu do osób w wieku 16-65 lat) wykazały, że pozostającym wyzwaniem jest jakość edukacji dla wszystkich oraz trwałość jej efektów przez dłuższy okres życia osób dorosłych.

W ramach systemu edukacji wyzwaniami pozostają dalsze doskonalenie systemu w kierunku bardziej praktycznego podejścia do kształcenia i jego lepsze dopasowanie do wymagań stawianych przez współczesny rynek pracy oraz rozwijanie umiejętności takich jak kreatywność, rozwiązywanie problemów, praca zespołowa, przygotowanie do uczenia się przez całe życie. Wyzwaniem jest także jakość i atrakcyjność szkolnictwa branżowego. Wymaga ono szczególnego wsparcia, ponieważ jest tym obszarem edukacji, który obok szkolnictwa wyższego ma największy wpływ na przygotowanie nowoczesnych kadr dla polskiego przemysłu.

W Polsce jest opracowywana Zintegrowana Strategia Rozwoju Umiejętności obejmująca cały system kształcenia i szkolenia. Strategia obejmuje edukację ogólną, zawodową, szkolnictwo wyższe oraz uczenie się dorosłych. Uwzględnia zarówno stronę popytową (zapotrzebowanie na określone kompetencje i kwalifikacje) jak i podażową (dostępność kwalifikacji i kompetencji w społeczeństwie), a także metody przewidywania zapotrzebowania na umiejętności. Celem nadrzędnym Zintegrowanej Strategii Umiejętności jest tworzenie możliwości i warunków do rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.

Cele opracowywanej Zintegrowanej Strategii Umiejętności są istotne także w kontekście polityki lokalnej dlatego na pewno będą mieć wpływ na rozwój systemu kształcenia i rozwój umiejętności mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie.

6. OCHRONA ZDROWIA

Jednym z ważnych warunków dla realizacji zadawalającego poziomu jakości życia jest dostęp i jakość usług zdrowotnych. Wzrastająca populacja osób starszych w Gminie Strzelce Opolskie jest odbiciem tendencji krajowej i europejskiej - starzejącego się społeczeństwa. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym wpływa na zapotrzebowanie o określone świadczenia zdrowotne i pielęgnacyjne. Prognozy wskazują, że odsetek osób w wieku powyżej 64 lat wzrośnie z 11% obecnie do 17,3% w roku 2030. W grupie osób starszych wzrasta

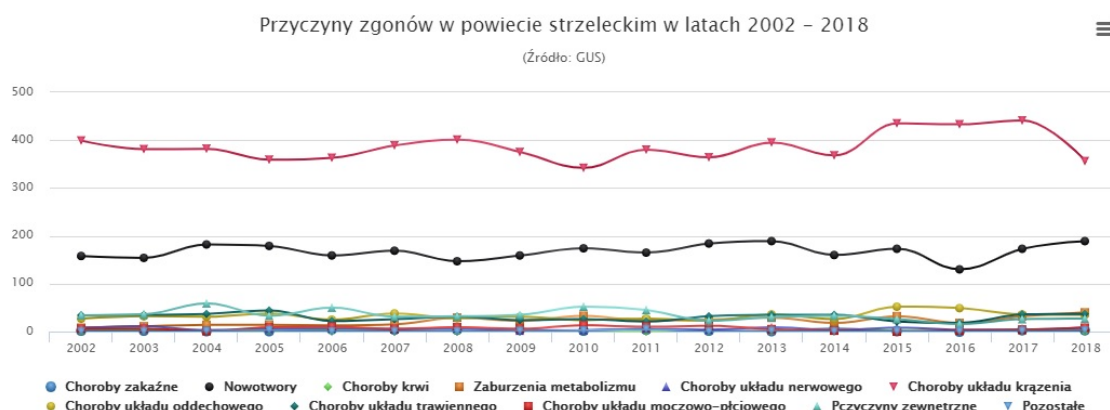
zachorowalność na różne choroby, jak: wieńcowe, nowotworowe, reumatyczne, okulistyczne. Z tego powodu, mieszkańcy Gminy Strzelce Opolskie powinni mieć zapewnione potrzeby zdrowotne.

W ramach podstawowej opieki zdrowotnej działają niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej (NZOZ), odpowiednio w: Strzelcach Opolskich, Kadłubie, Błotnicy Strzeleckiej, Rozmierzy. Poza przychodniami mieszkańcy mogą korzystać ze Szpitala Powiatowego zlokalizowanego w Strzelcach Opolskich. Szpital posiada sześć oddziałów oraz poradnie i pracownie diagnostyczne. Całodobową pomoc w nagłych i zagrażających życiu przypadkach zapewnia Szpitalny Oddział Ratunkowy.

W ostatnim czasie dokonano wielu modernizacji i unowocześnienia Szpitala w ramach programów europejskich takich jak Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 i Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Regionalnego. Dokonano termomodernizacji budynku Szpitala (wymieniono okna, dach, zamontowano kolektory słoneczne oraz przebudowano kotłownię), ulepszono Zakład Diagnostyki Obrazowej, i wyremontowano Oddziały Dziecięcy. Udoskonalono Szpitalny Oddział Ratunkowy poprzez rozbudowę obiektu i zakup specjalistycznej aparatury. Nowoczesny sprzęt, szerokie zaplecze diagnostyczne, wykwalifikowany personel oraz ciągłe doskonalenie pozwalają na szybkie i skuteczne niesienie pomocy mieszkańcom.

Stan zdrowia może być oceniany za pomocą wskaźników długości życia oraz umieralności i zapadalności na niektóre choroby zakaźne. W Gminie Strzelce Opolskie wskaźnik zgonów na 1 000 mieszkańców wynosi 10,49. Jest to mniej w stosunku do kraju – wskaźnik 10,7 i mniej niż w województwie – 10,9. Najwięcej zgonów w Gminie jest spowodowana chorobami układu krążenia. Jest to 48,2 %, i wynosi więcej niż w województwie opolskim, jak i w kraju, gdzie umieralność z tej przyczyny wynosi odpowiednio 44,1 % i 40,5 %.

Wykres 11. Przyczyny zgonów w powiecie strzeleckim w latach 2002 – 2018



Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelce_Opolskie

7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

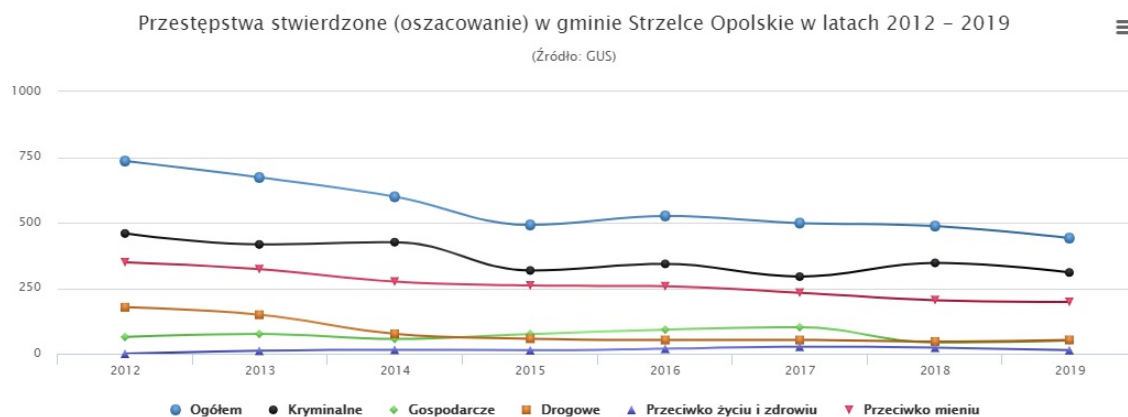
Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu. Nad bezpieczeństwem mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie czuwa Komenda Powiatowa Policji w Strzelcach Opolskich.

W 2019 roku w Gminie Strzelce Opolskie stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 441 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1 000 mieszkańców odnotowano 14,42 przestępstw. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa opolskiego (18,22) oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski (20,75). Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Gminie Strzelce Opolskie wynosi 70,80% i jest porównywalny do wskaźnika wykrywalności dla województwa opolskiego (71%) oraz nieznacznie mniejszy od wskaźnika dla całej Polski (73%).

W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 10,14 (wykrywalność 66%) oraz przeciwko mieniu - 6,46 (wykrywalność 43%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 1,72 (97%), o charakterze gospodarczym - 1,65 (55%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,44 (84%).

Można przyjąć, że Gmina Strzelce Opolskie na tle innych miast (gmin) jest miejscem bezpiecznym.

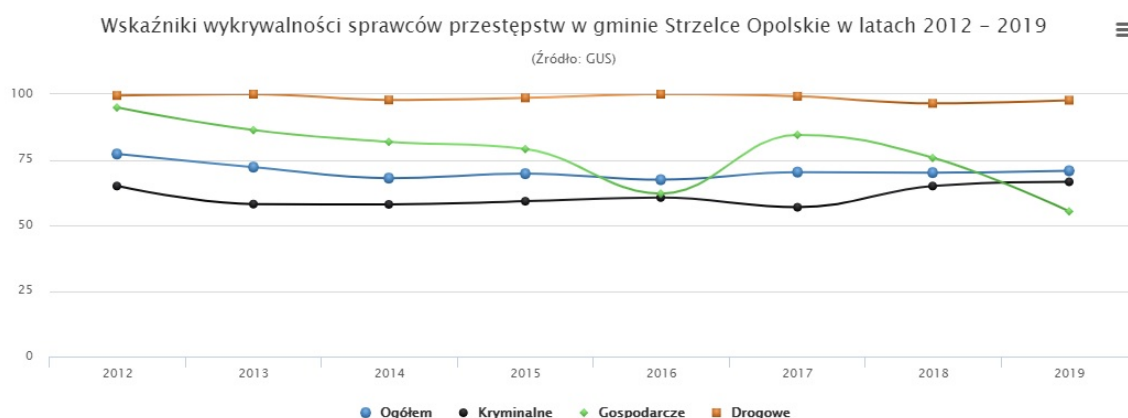
Wykres 12. Przestępstwa stwierdzone (oszacowane) w latach 2012 – 2019



Źródło:

https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelce_Opolskie

Wykres 13. Wykrywalność przestępstw w latach 2012 - 2019



Źródło:

https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelce_Opolskie

Zgodnie z ustawą z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360 ze zm.) do zadań Policji należy między innymi:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra; ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania;
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;
- kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych.

Wymienione zadania wpisują się w realizowane przez Policję działania profilaktyczno – edukacyjne (szkolenia, pogadanki, prelekcje) wśród dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych w zakresie unikania zagrożeń oraz odpowiedzialności prawnej w ramach różnych akcji i działań. Poprzez podejmowane przez Policję działania profilaktyczno – edukacyjne podnosi się świadomość społeczną wśród mieszkańców w obszarze zagadnień związanych z przestępczością, w tym również związaną ze spożywaniem alkoholu. Podejmowane działania prewencyjne mają niewątpliwie wpływ na ograniczenie przestępczości oraz aspołecznych zachowań, co ma odzwierciedlenie w spadku przestępczości i jednocześnie wpływa na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa obywateli.

Rozwiązaniem mającym na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy jest monitoring wizyjny, jest on także ważnym elementem wsparcia Policji. Zainstalowanie w Gminie Strzelce Opolskie funkcjonalnego systemu monitoringu wizyjnego powinno wpłynąć na ograniczenie aktów agresji czy niszczenia mienia, do których nierzadko dochodzi w miejscach publicznych.

Bezpieczeństwo przeciwpożarowe na terenie Gminy Strzelce Opolskie zapewnia Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej wraz z Ochotniczymi Strażami Pożarnymi.

8. CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ

8.1 Pomoc społeczna

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna polega w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
2. pracy socjalnej;
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Zadania pomocy społecznej w Gminie Strzelce Opolskie wykonuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest to jednostka budżetowa, powołana do realizacji zadań własnych gminy oraz zadań zleconych gminie przez administrację rządową. Ośrodek realizuje również zadania

wynikające z innych, niż ustawa o pomocy społecznej aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o ochronie zdrowia psychicznego, ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawa o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawa Prawo energetyczne.

Adresatami pomocy są rodziny wielodzietne, osoby, które pozostają w trudnej sytuacji życiowej, dotknięte bezrobociem. Beneficjentami pomocy społecznej są również osoby długotrwale chore, niepełnosprawne, uzależnione, dotknięte przemocą domową oraz ludzie starzy i samotni.

Ośrodek Pomocy Społecznej ściśle współpracuje z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi, które wspomagają i umożliwiają pełną realizację zadań, wynikających z ustawy o pomocy społecznej, są to między innymi: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich, Dom Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich, Centrum Integracji Społecznej w Strzelcach Opolskich, Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Barka” w Strzelcach Opolskich, Partnerstwo Lokalne. W ramach pracy socjalnej Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje również z Policją, Sądem, kuratorami, pedagogami szkolnymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

8.2 Struktura środków finansowych wydatkowanych na realizację zadań pomocy społecznej

Prawo do wsparcia mają osoby i rodziny, które spełniają warunki określone w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które od października 2018 roku ustalone jest na poziomie - 701 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 528 zł na osobę w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez OPS na realizację zadań w roku 2019.

Tabela 9. Wykonanie wydatków w 2019 r.

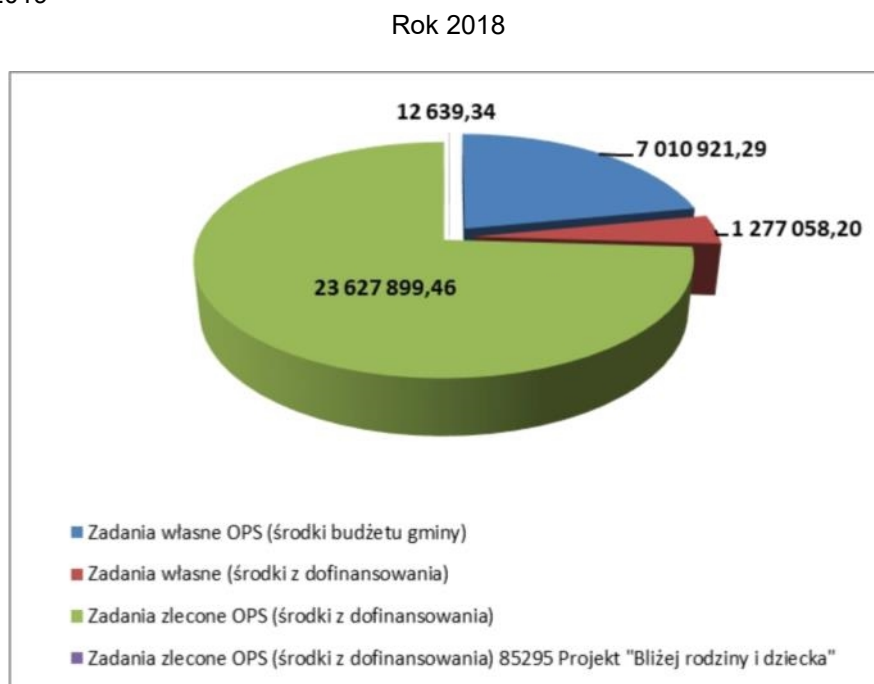
Zadania	Plan	Wykonanie	Dynamika

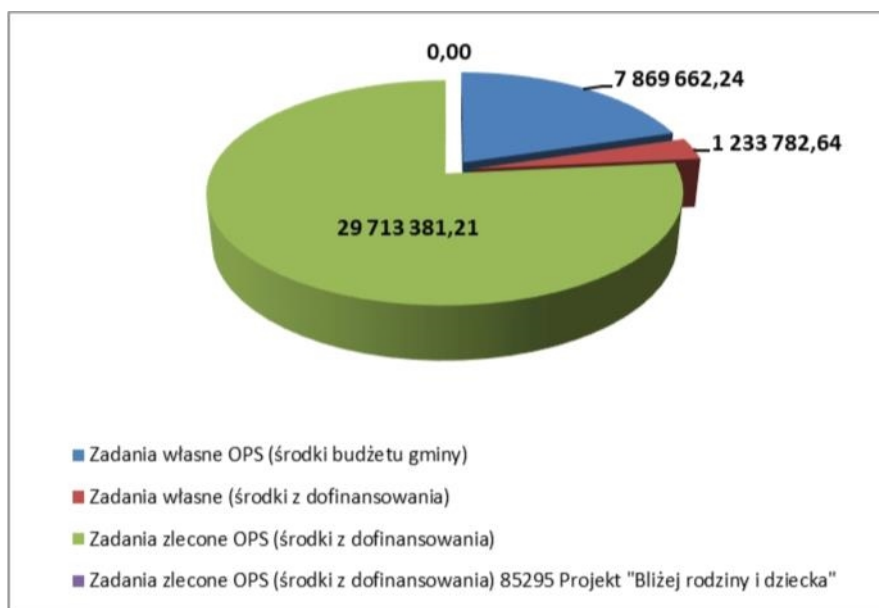
Własne OPS (środki budżetu gminy)	8 536 438,00	7 869 662,24	92,19
Własne (dofinansowanie z budżetu państwa)	1 256 406,20	1 233 782,64	98,20
Zlecone OPS (dotacja z budżetu państwa)	29 883 539,08	29 713 381,21	99,43
Razem	39 676 383,28	38 816 826,09	97,83

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

W roku 2018 wydatki ogółem stanowiły kwotę 31 928 518,29 zł. Wydatki w 2019 r. były więc wyższe o ponad 21%.

Wykres 14. Udział procentowy poszczególnych środków finansowych w budżecie OPS w latach 2018 -2019

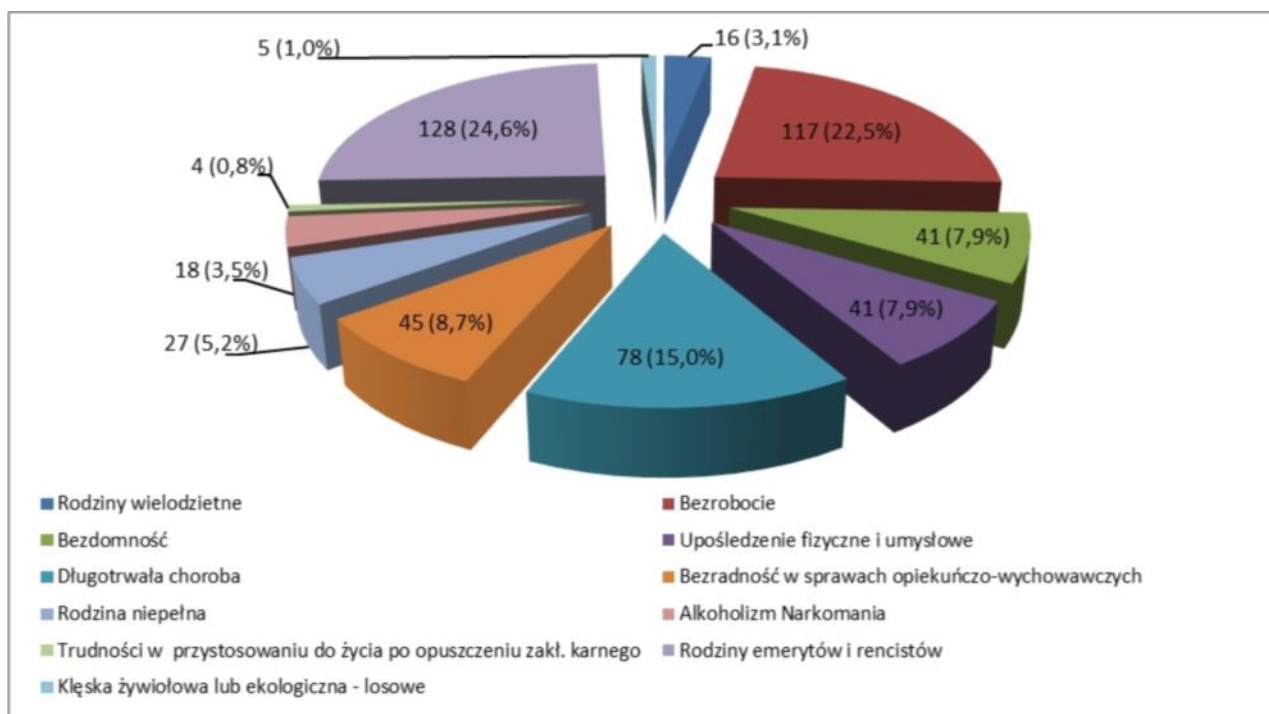




Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Pomoc społeczna kierowana jest do osób lub rodzin dotkniętych różnymi dysfunkcjami. Najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy w 2019 r. były niskie dochody rodzin emerytów i rencistów, bezrobocie.

Wykres 15. Powody przyznania pomocy w 2019 r.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

8.3 Rodzaje pomocy

W roku 2019 najczęściej udzielaną formą pomocy mieszkańcom była pomoc pieniężna głównie w postaci zasiłków celowych/celowych specjalnych, okresowych oraz posiłku. Znaczącą formą wsparcia była praca socjalna. Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna to wszelkie działania zmierzające do podniesienia jakości życia klienta i jego aktywizacja społeczno-zawodowa. Celem finalnym jest usamodzielnienie klienta. Bardzo ważnym narzędziem pracy socjalnej jest kontrakt socjalny.

Tabela 10. Wyплаcone zasiłki stałe w 2019 r.

Forma pomocy		Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (zł)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki stałe ogółem:		104	1006	555 905,09 zł	104	117
w tym	dla osoby samotnie gospodarującej	96	914	526 589,09 zł	96	96
	dla osoby pozostającej w rodzinie	9	92	29 316,00 zł	8	22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Tabela 11. Wyплаcone zasiłki okresowe w 2019 r.

Forma pomocy	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (zł)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki okresowe ogółem:	101	482	148 286,08 zł	98	188
w tym					
środki własne gminy dotacja z budżetu państwa			0,00 zł		
			148 286,08 zł		
w tym przyznane z powodu:					
bezrobocie	73	335	107 440,08 zł	71	138
długotrwałej choroby	26	59	17 804,00 zł	25	47
niepełnosprawności	14	49	11 614,00 zł	13	32
innej przyczyny	21	39	11 428,00 zł	21	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Tabela 12. Wyплаcone zasiłki celowe w 2019 r.

Forma pomocy	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (zł)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki celowe	151	4171	148 215,00 zł	136	327
<i>w tym przyznane na dofinansowanie do</i>					
zakup opał	35	55	11 600,00 zł	35	61
kosztów leczenia i zakupu leków	40	81	9 774,00 zł	38	52
zakup odzieży	12	18	1 310,00 zł	12	25
inne	68	204	40 293,00 zł	68	133
pokrycie kosztów pobytu w schronisku	28	3800	71 238,00 zł	18	28
zdarzenie losowe	4	4	14 000,00 zł	4	10
Zasiłki celowe specjalne	189	559	132 272,00 zł	184	317

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Tabela 13. Pomoc w formie posiłku w 2019 r.

FORMY POMOCY	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ w zł	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
Posiłki	20822	241944,50	86	104

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Tabela 14. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w 2019 r.

Forma pomocy	Liczba Rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem	w tym	
		na wsi	
Praca socjalna	355	96	618
Wyłącznie w postaci pracy socjalnej	43	15	90

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Tabela 15. Ilość kontraktów socjalnych zawartych w 2019 r.

Forma pomocy	Liczba kontraktów socjalnych	Liczba osób objęta kontraktami socjalnymi
Praca socjalna prowadzona w oparciu o :		
Kontrakt socjalny	26	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

8.4 Usługi opiekuńcze

Osobie samotnej, niepełnosprawnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Tabela 16. Usługi opiekuńcze świadczone w latach 2018 - 2019

LATA	RODZAJE USŁUG	OSOBY SAMOTNE	OSOBY SAMOTNIE GOSPODARUJĄCE	OSOBY W RODZINIE	OGÓŁEM
2018	Usługi opiekuńcze	15	43	8	66
	Usługi opiekuńcze specjalistyczne	2	22	27	51
	Usługi specjalistyczne - zlecone	3	6	4	13
	Ogółem	20	71	39	130
2019	Usługi opiekuńcze	8	49	10	67
	Usługi opiekuńcze specjalistyczne	2	18	17	37
	Usługi specjalistyczne - zlecone	2	4	4	10
	Ogółem	12	71	31	114

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Osoby, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można całodobowo zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, są kierowane do Domów Pomocy Społecznej.

Tabela 17. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej, w latach 2018 - 2019

Rok	Ilość osób przyjętych	Ilość osób, które opuściły dom pomocy społecznej, i które zmarły w domu pomocy społecznej	Ilość osób przebywających w danym roku w domu pomocy społecznej	Ilość osób przebywających w domu pomocy społecznej na dzień 31-12-2019
2018	38	opuściło 8 osób	112	78
		zmarło 27 osób		
2019	23	opuściły 4 osoby	101	71
		zmarło 25 osób		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Tabela 18. Odpłatność gminy i osób zobowiązanych, w latach 2018 – 2019

Rok	Opłata Gminy za mieszkańców w domu pomocy społecznej	Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca w domu pomocy społecznej	Opłata osób zobowiązanych zgodnie z art.103 ust.2 ustawy o pomocy społecznej
2018	1 910 182,10zł	1 421,27zł.	154 946,62zł.
2019	2 090 567,40zł	1 724,89zł.	264 883,00zł.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Gmina ponosi wysokie koszty utrzymania mieszkańców w domach pomocy społecznej. Wynika to z rosnącego średniego kosztu utrzymania mieszkańca. Mniejsza ilość osób przebywających w domach pomocy społecznej nie rekompensuje wysokich opłat ponoszonych przez Gminę.

W 2019 roku pomocą społeczną w formie świadczeń pieniężnych, usług oraz pracy socjalnej objęto łącznie 520 rodzin. Liczba osób w rodzinach świadczeniobiorców wyniosła 833, co stanowiło 2,89 % ogółu mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie (28 840). Widoczny jest spadek liczby mieszkańców Gminy korzystających z pomocy społecznej.

W latach ubiegłych z pomocy społecznej, skorzystało:

2017 r. - 3,19 % mieszkańców gminy (29 289)

2018 - 3,04 % mieszkańców gminy (29 085).

8.5 Wspieranie rodziny

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i systemie pieczy zastępczej wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Z kolei system pieczy zastępczej w myśl tej ustawy, to zespół osób, instytucji i działań mających

na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W Gminie Strzelce Opolskie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcie zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej. Wspieranie rodziny prowadzone jest w formie:

1. pracy z rodziną;
2. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

W przypadku gdy Ośrodek Pomocy Społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy. Po przeprowadzeniu wywiadu, pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy tej wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Pieczę zastępczą jest sprawowana w formie:

1. rodzinnej;
2. instytucjonalnej.

Pieczę zastępczą organizuje powiat.

8.6 System pieczy zastępczej

W sytuacji gdy rodzina biologiczna, mimo udzielanej pomocy i wsparcia, nie jest w stanie zapewnić dziecku właściwej opieki i wychowania, następuje konieczność stworzenia mu warunków zbliżonych do tych istniejących w normalnie funkcjonującej rodzinie. Formą najbardziej zbliżoną do naturalnego środowiska, w jakim powinno wychowywać się dziecko, jest pieczę zastępcza. Pieczę zastępczą jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Rolą systemu pieczy zastępczej (zarówno pieczy rodzinnej, jak i instytucjonalnej) jest zapewnienie dziecku bezpiecznego środowiska wychowawczego respektującego jego prawa: powrotu do rodziny, utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, stabilnego środowiska wychowawczego, kształcenia, rozwoju uzdolnień oraz pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia. Pieczę zastępcza ma na celu przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami

etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, zaspokajanie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formą najbardziej pożądaną, jest rodzinna piecza zastępcza. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. rodzina zastępcza:

- a. spokrewniona,
- b. niezawodowa,
- c. zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;

2. rodzinny dom dziecka.

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, na ich wniosek, mogą być wspierane przez rodziny pomocowe.

Instytucjonalna piecza zastępcza ma zabezpieczać opiekę nad małoletnimi, jako konieczna alternatywa w sytuacji, gdy dziecko nie może być umieszczone w pieczy rodzinnej. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

1. placówki opiekuńczo-wychowawczej;
2. regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
3. interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

W ponoszeniu wydatków na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej w części partycypuje gmina, z której pochodzą dzieci umieszczone w rodzinie zastępczej i rodzinnym domu dziecka (w pierwszym roku w 10%, w drugim roku 30%, a w trzecim i następnych latach 50%).

W 2018 roku na dzieci w pieczy zastępczej, Gmina Strzelce Opolskie poniosła wydatki w kwocie 252.192 zł, a w roku 2019 - 332.031 zł. W 2019 roku dzieci przebywały w 41 rodzinach zastępczych i 2 placówkach.

8.7 Asystent rodziny

Jednym z zadań ustawowych dla gmin w świetle ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest zatrudnienie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną. Praca asystenta rodziny polega na pracy z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Jego elastyczny, nienormowany czas pracy dostosowany jest do rytmu życia rodziny i jej realnych potrzeb. Głównym zadaniem asystenta jest wszechstronna pomoc w przywróceniu normalnego funkcjonowania rodziny w społeczeństwie oraz próba odbudowy więzi rodzinnych. Do innych zadań asystenta rodziny należy w szczególności udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i

wychowawczych z dziećmi. Asystent wspiera zwłaszcza rodziny wychowujące dzieci, w których mają miejsce problemy trudne do pokonania samodzielnie przez rodziny. W tym aspekcie celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci, a w przypadku istnienia zagrożenia umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej tworzenie warunków umożliwiających pozostanie dzieci w rodzinie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich zatrudnia 2 asystentów rodziny. Wsparciem asystentów rodziny w roku 2018 było objętych łącznie 32 rodziny, w roku 2019 - 36 rodzin.

8.8 Wsparcie finansowe dla rodzin z dziećmi

Od 2016 roku wypłacane jest świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+”, obejmujące bezpośrednie wsparcie dla rodzin posiadających dzieci. W Gminie Strzelce Opolskie liczba rodzin korzystających z tego świadczenia na koniec 2019 roku wynosiła 2.830, a dzieci ponad 4.200. Można zakładać, że z racji popularności programu oraz łatwych kryteriów aplikacyjnych jest ona zbliżona do faktycznej liczby rodzin uprawnionych. Całkowita kwota przeznaczona na wypłaty w ramach „500+” w 2019 roku wyniosła 20.803.412 zł. Objęcie programem rodzin posiadających jedno dziecko niezależnie od kryterium dochodowego od lipca 2019 r. skutkuje znaczącym zwiększeniem poziomu wydatków z tego tytułu, co jest widoczne już w 2020 r. (do dnia 31.10.2020 wykonanie wyniosło 23.254.610 zł).

Realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich zadania z zakresu wsparcia dla rodzin z dziećmi dotyczą ponadto działań związanych z wypłacaniem świadczeń rodzinnych, świadczeń „dobry start”, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, stypendiów szkolnych. Na te rodzaje świadczeń w 2019 r. wydatkowano kwotę 8.848.351 zł. Zasady przyznawania i wypłacania wymienionych świadczeń opisane są w stosownych aktach prawnych.

8.9 Seniorzy

Współczesne społeczeństwa europejskie charakteryzują się dynamicznymi zmianami w strukturze demograficznej ludności. Ze względu na dwa współwystępujące zjawiska: niski wskaźnik dzietności oraz wydłużającą się długość życia, rośnie udział osób starszych (65+) w populacji. W Polsce populacja osób w wieku 65 lat i powyżej stanowi, według szacunków, około 18,9 %, w 2035 roku wzrośnie do 24,5 %, w 2050 roku osiągnie 32,7 %. Oznacza to, że polskie społeczeństwo należy do najszybciej starzejących się w Europie. W tej sytuacji, wsparcie osób starszych oraz ich opiekunów należy do jednych z najważniejszych wyzwań stojących przed polityką senioralną, która jest określana jako ogół celowych działań organów administracji publicznej wszystkich szczebli oraz innych organizacji i instytucji, które realizują zadania i inicjatywy kształtujące warunki godnego i zdrowego starzenia się.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzi liczne programy senioralne,

które są odpowiedzią na te wyzwania. Do ważniejszych działań rządu w zakresie polityki senioralnej można wskazać realizację programów: „Senior+”, który wspiera samorządy w tworzeniu klubów i domów jako placówek dziennego pobytu dla seniorów; Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych (ASOS) na lata 2014 - 2020 – skierowany do organizacji pozarządowych, a także „Opieka 75+”, polegający na wsparciu finansowym samorządów w organizowaniu usług realizowanych w miejscu zamieszkania osób starszych. W długofalową politykę wsparcia osób starszych wpisuje się też emerytura plus („trzynasta” emerytura).

Zadaniem wprowadzanych i realizowanych programów jest nie tylko poprawa warunków życia, ale też wykorzystanie potencjału i doświadczenia życiowego osób starszych. W tym celu został też opracowany dokument strategiczny wyznaczający kierunki polityki senioralnej w Polsce pod nazwą: „Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo - Uczestnictwo - Solidarność”. W programie oddzielono obszary uwzględniające działania wobec „ogółu osób starszych” od obszarów uwzględniających działanie wobec „osób niesamodzielnych”. Osoby niesamodzielne są definiowane jako takie, u których „z powodu funkcji organizmu stwierdza się ograniczenia aktywności powodujące konieczność stałego lub długotrwałego wsparcia innej osoby w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych”.

Polityka senioralna na poziomie lokalnym w kontekście osób niesamodzielnych jest postrzegana głównie przez pryzmat pomocy społecznej i bezpośrednio przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich osobom starszym wymagającym opieki i pomocy udziela bowiem szerokiego wsparcia. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej seniorzy mogą korzystać z dość szerokiego wachlarza możliwości: poczynając od usług opiekuńczych i specjalistycznych usług świadczonych w warunkach domowych, przez różne formy wsparcia dziennego i środowiskowego, po opiekę całodobową, w domach pomocy społecznej.

Dużym problemem wielu osób starszych jest samotność. W takim przypadku najważniejsze jest emocjonalne wsparcie, którego może udzielić na przykład wolontariusz. Często bowiem wystarczy rozmowa telefoniczna, wyjście na spacer, napisanie listu. Mając na uwadze pomoc seniorom w tym obszarze, Zarządzeniem Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich z dnia 17 września 2020 roku utworzone zostało Centrum Wolontariatu przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich. Podstawowym celem Centrum jest utrzymywanie przez wolontariuszy systematycznych relacji z osobami potrzebującymi, w kierunku ograniczania ich uczucia samotności.

Założeniem jest, aby w tę ideę wolontariatu zaangażować seniorów. Seniorzy jako wolontariusze są bardzo pozytywnie postrzegani. Wśród głównych ich zalet wskazuje się najczęściej czas. Oznacza to że, osoby starsze mogą więcej czasu poświęcić na realizację zadania, ale też na dłużej związują się z organizacją, w której działają. Dojrzały wolontariusze zdecydowanie lepiej się sprawdzają w realizacji zadań wymagających doświadczenia życiowego,

specjalistycznych umiejętności czy cierpliwości. Wolontariusze seniorzy najczęściej angażują się w działania interpersonalne związane z opieką, nauką, animacją czasu wolnego innych osób. Biorąc pod uwagę wzrost liczby osób starszych w społeczeństwie, należy przyjąć, że w niedalekiej przyszłości wzrośnie potrzeba świadczeń w ramach wolontariatu opiekuńczego, w związku z tym należy ją już wspierać i rozwijać.

O seniorach mówi się jednak nie tylko w kontekście usług opiekuńczych i złego stanu zdrowia, ale dostrzega się również, jak już wspomniano, drzemący w nich potencjał. Włączenie potencjału osób starszych w obszar aktywności społecznej i obywatelskiej to ważny element polityki senioralnej. W tym celu powinno dążyć się do zwiększania aktywności społecznej i zaangażowania osób starszych przede wszystkim w życie społeczności lokalnych. Tym bardziej, że często sami seniorzy dążą do aktywności, w tym aktywności społecznej, i poszukują jej w różnorodnych formach. W przypadku seniorów strzeleckich ma to miejsce.

Od 2017 roku działa powołana przez Radę Miejską w Strzelcach Opolskich, Gminna Rada Seniorów. Zgodnie ze statutem Rada Seniorów ma zapewnić osobom starszym wpływ na sprawy dotyczące lokalnej społeczności, w ramach tworzenia warunków do pobudzania aktywności obywatelskiej osób starszych.

Rada Seniorów ma charakter doradczy, inicjatywny i konsultacyjny dla organów Gminy Strzelce Opolskie w sprawach dotyczących osób starszych, w szczególności w zakresie zadań na rzecz:

1. zapobiegania i przełamywania marginalizacji osób starszych;
2. integracji i wspierania aktywności osób starszych;
3. profilaktyki, promocji i ochrony zdrowia osób starszych;
4. rozwoju form edukacji, rekreacji i kultury dla osób starszych;
5. podnoszenia poczucia bezpieczeństwa osób starszych;
6. przełamywania stereotypów na temat osób starszych i starości oraz budowania ich autorytetu.

Do zadań Rady Seniorów należy w szczególności:

1. opiniowanie na wniosek Burmistrza projektów aktów prawnych wydawanych przez organy Gminy dotyczących osób starszych;
2. formułowanie wniosków i inicjowanie działań na rzecz osób starszych;
3. monitorowanie potrzeb osób starszych;
4. upowszechnianie wiedzy o potrzebach i prawach osób starszych;
5. budowanie pozytywnego wizerunku osób starszych;
6. współpraca z podmiotami działającymi na rzecz osób starszych;
7. informowanie społeczności Gminy o kierunkach działania podejmowanych przez Gminę oraz inne podmioty na rzecz środowiska osób starszych.

Członkowie Rady pełnią swoje funkcje społecznie i nieodpłatnie. I kadencja Gminnej Rady

Seniorów trwała od 17 maja 2017 r. do 16 listopada 2018 r. w jej skład wchodziło 13 członków. Gminna Rada Seniorów II kadencji liczy 14 osób. Kadencja będzie trwać 4 lata.

Skład Rady Seniorów na kadencję 2018 - 2022 został ustalony Zarządzeniem Burmistrza Strzelce Opolskich Nr 1/ 2018 z dnia 23 listopada 2018 r.

W Gminie Strzelce Opolskie na rzecz seniorów działają w szczególności takie organizacje, jak:

1. Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy;
2. Polski Związek Głuchych Terenowy Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego Niesłyszących;
3. Strzelecki Klub Honorowych Dawców Krwi „Salus” PCK;
4. Związek Nauczycielstwa Polskiego Sekcja Emerytów i Rencistów;
5. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków;
6. Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych;
7. Stowarzyszenie Uniwersytet III Wieku;
8. Związek Inwalidów Wojennych RP;
9. Strzeleckie Stowarzyszenie Seniorów.

Możliwość realizowania potrzeb i oczekiwań seniorów, ich indywidualny rozwój i pozytywne postrzeganie samego siebie, zapewnia Klub Seniora. Klub Seniora w Strzelcach Opolskich to placówka działająca w ramach struktury organizacyjnej Ośrodka Pomocy Społecznej. Skupia ona środowisko emerytów i rencistów z terenu Gminy. Klub prowadzi zajęcia i organizuje przedsięwzięcia kulturalne, edukacyjne i integrujące zgodnie z oczekiwaniami seniorów oraz ich predyspozycjami. Uczestnicy zajęć to osoby, których sytuacja życiowa z różnych powodów (samotność, spora ilość czasu wolnego, zainteresowania) skłaniają do zaangażowania się w życie klubowej społeczności. Najważniejszym celem działań Klubu jest aktywizacja: społeczna, kulturalna i psychofizyczna wszystkich jego członków. Konsekwentnie realizowana jest tam idea „drugiego domu”, która w atrakcyjny sposób wypełnia przestrzeń w pozostałej aktywności życiowej seniora. Jest to idea otwarta na wszelkie formy i działania służące osiągnięciu celów. Istotą działalności Klubu jest bowiem zaspakajanie potrzeb ludzi starszych:

- potrzebę wypoczynku i relaksu,
- potrzebę kontaktów (zwłaszcza nieformalnych) z innymi ludźmi,
- potrzebę współzawodnictwa, uznania, dowartościowania, wyróżniania się,
- potrzebę zdobywania informacji, nowych doświadczeń, wiedzy, umiejętności praktycznych,
- potrzebę aktywności psychofizycznej poprzez wszelką działalność społeczną i kulturalną, artystyczną, i rekreacyjną.

Przykładem aktywności seniorów i dobrych praktyk w Gminie Strzelce Opolskie, była zorganizowana w dniach 10 - 12 września 2019 roku I Seniorada Strzelecka. Organizatorami przedsięwzięcia byli: Gminna Rada Seniorów, Urząd Miejski i Strzelecki Ośrodek Kultury. W ciągu trzech kolejnych dniach były przygotowane dla seniorów różne spotkania i atrakcje, które odpowiednio nazwano: Dzień z kulturą, Dzień ze sportem i Dzień z zabawą. Seniorada cieszyła się olbrzymim zainteresowaniem, a wzięło w niej udział kilkaset osób.

Na wsi rolę podmiotów organizujących działania na rzecz najstarszych mieszkańców przejmują często rady sołeckie we współpracy z lokalnymi organizacjami, np. kołami gospodyń wiejskich. W wielu sołectwach organizowany jest Dzień Seniora, Dzień Babci i Dziadka. Wiele działań ma charakter międzypokoleniowy, np. festyny, dożynki. Ogromną rolę na wsiach odgrywają także świetlice wiejskie. W strukturze Strzeleckiego Ośrodka Kultury jest działających 18 świetlic z terenu Gminy.

8.10 Problemy osób opuszczających zakłady karne i osób bezdomnych

Pomoc dla osób opuszczających zakłady karne

Osoby, których doświadczenia życiowe obejmują pobyt w zakładzie karnym, obciążone są piętnem człowieka „niegodnego zaufania”, od którego należy się zdystansować. Społeczne otoczenie byłego skazanego rzadko kiedy dostrzega podejmowane przez niego próby powrotu do normalnego życia. Negatywny stosunek do osób powracających do społeczeństwa po odbyciu kary pozbawienia wolności niejednokrotnie uniemożliwia im włączanie się do życia społecznego. Konsekwencją takiego stanu rzeczy są znaczące trudności, na jakie napotykają byli więźniowie w procesie readaptacji społeczno-zawodowej, co wiąże się z zagrożeniem wykluczenia społecznego. Skazani po opuszczeniu zakładu karnego wymagają więc pomocy. Rodzajem udzielanej pomocy takim osobom, w przypadku gdy mają problem w przystosowaniu do życia powinna być głównie praca socjalna. Praca ta winna skupiać się na umożliwieniu byłemu więźniowi przystosowania się do nowej sytuacji, nabycia umiejętności do życia w nowych warunkach. Pracownik socjalny może pomóc w wypełnianiu druków, wniosków w celu przedłożenia innym organom, nawiązaniu kontaktu z potencjalnymi pracodawcami, wesprzeć Klienta w staraniach o przyznanie mieszkania socjalnego itp. Poza pracą socjalną osobie można pomóc w otrzymaniu wsparcia finansowego, na przykład w formie zasiłku okresowego, celowego. W Gminie Strzelce Opolskie pomoc na rzecz byłych skazanych świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej.

Działalność OPS w tym obszarze jest istotna ponieważ w Strzelcach Opolskich są dwa duże Zakłady Karne (Nr 1 i Nr 2). Wielu skazanych je opuszczających będąc bez stałego adresu zamieszkania, decyduje się z różnych przyczyn pozostać na terenie Gminy Strzelce Opolskie. Wobec tych osób istnieje konieczność podjęcia interwencji w kierunku udzielenia im schronienia,

zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania, jeżeli są tego pozbawieni.

Pomoc dla osób bezdomnych

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań. Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i dysfunkcyjnym należą: brak miejsc w zakładach opiekuńczych, schroniskach, brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości. Natura bezdomności wyklucza zamkniętą i jednoznaczną klasyfikację jej przyczyn, ponieważ doprowadza do niej cały zespół nakładających się na siebie sił sprawczych, zespół postaw, zachowań determinowanych predyspozycjami osobowościowymi, którym sprzyjają sytuacje społeczne i sposób funkcjonowania służb socjalnych. Osobami bezdomnymi, obok tych, którzy są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, rodziny nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej pomoc bezdomnym należy do zadań własnych gminy. Pomoc ta może mieć formę udzielenia schronienia, posiłku, ubrania, a także zasiłku celowego na leczenie lub inne wskazane potrzeby.

Ze względu na specyfikę grupy jaką stanowią osoby bezdomne trudno jest wskazać jednoznaczną liczbę osób bezdomnych. W celu określenia orientacyjnej liczby osób bezdomnych co 2 lata przeprowadzane są ogólnopolskie badania liczby osób bezdomnych. Ostatnie badanie, piąte z kolei, odbyło się wieczorem i w nocy z 13 na 14 lutego 2019 roku. W Gminie Strzelce Opolskie podczas badania w 2019 roku odnotowano 142 osoby bezdomne czyli o 11 osób więcej w porównaniu z badaniem przeprowadzonym w 2017 roku, kiedy liczba bezdomnych wynosiła 131 osób. Z badania wykonanego w 2017 roku w dniach 8 - 9 luty wynika, że w Gminie zostało spisanych wówczas 25 bezdomnych przebywających w Zakładach Karnych, 83 - przebywających w Domach Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej „Barka”, i 23 bezdomnych przebywających na ulicy, w pustostanach, i innych niemieszkalnych miejscach. W 2019 roku osób bezdomnych przebywających w przestrzeni publicznej a więc między innymi mieszkających na terenach ogrodów działkowych, opuszczonych magazynach, pustostanach policzono 16. W zakładach karnych przebywało 50 osób bezdomnych, 10 osób w schroniskach, 66 osób w innych placówkach („Barka”).

Badanie przeprowadzone zarówno w 2019 roku jak i w 2017 roku wykazało, że osoby bezdomne w Gminie Strzelce Opolskie to w przeważającej mierze osoby przebywające w

Domach Stowarzyszenia „Barka” i Zakładach Karnych.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością w Gminie Strzelce Opolskie świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej. W Ośrodku został wyznaczony pracownik socjalny, którego priorytetowym zadaniem jest współpraca z bezdomnymi m.in. w zakresie pracy socjalnej. Ponadto osoby bezdomne mogą uzyskać wsparcie m. in. w formie finansowej czy w formie poradnictwa. W razie potrzeby bezdomni są kierowani do Domów Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej „Barka”, lub do schronisk poza gminą, z którymi są podpisane umowy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie profilaktyki problemu bezdomności, jak i interwencji oraz pracy z osobami bezdomnymi, współpracuje z innymi jednostkami. Są to w pierwszej kolejności Komenda Powiatowa Policji oraz Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Barka”, i Ochotnicza Straż Pożarna.

8.11 Infrastruktura socjalna

Do zadań pomocy społecznej należy prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne.

Domy Pomocy Społecznej

Na terenie Gminy Strzelce Opolskie funkcjonuje jeden Dom Pomocy Społecznej z filią w Szymiszowie i Leśnicy. Jest to DPS o zasięgu ponadgminnym, i stanowi jednostkę organizacyjną Powiatu Strzeleckiego.

Środowiskowy Dom Samopomocy

Jednostką gminną jest Środowiskowy Dom Samopomocy w Strzelcach Opolskich. ŚDS jest placówką dziennego pobytu świadczącą pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnością intelektualną, zamieszkałym na terenie Gminy Strzelce Opolskie oraz gmin ościennych: Jemielnica, Kolonowskie, Leśnica, Ujazd, Zawadzkie, Izbicko. Z zajęć w placówce mogą korzystać zarówno osoby dorosłe, jak również dzieci i młodzież.

Celem działalności placówki jest podnoszenie jakości życia, zapewnienie oparcia społecznego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osobom mającym trudności z kształtowaniem swoich stosunków z otoczeniem. Zadania te realizowane są poprzez:

- treningi z zakresu samoobsługi i zaradności życiowej,
- treningi umiejętności społecznych i spędzania wolnego czasu,
- terapię zajęciową,
- wsparcie procesu edukacyjnego dzieci,
- terapię logopedyczną,
- zajęcia z psychologiem,

- pomoc pracownika socjalnego,
- integrację ze środowiskiem.

Uczestnicy mają możliwość korzystania z indywidualnych lub grupowych zajęć w pracowniach:

- edukacyjnej,
- rękodzielniczej,
- plastycznej,
- technicznej,
- kulinarnej.

Ponadto objęci są oni zabiegami z zakresu rehabilitacji medycznej w ramach kinezyterapii, fizykoterapii, hydroterapii czy krioterapii. Uczestnicy korzystają również z zajęć sportowych w sali gimnastycznej, kręgielni i na basenie.

Różnorodność proponowanych zajęć pozwala na wybór takiej formy aktywności, która odpowiada indywidualnym uzdolnieniom i możliwościom psychofizycznym uczestnika. Podejmowane działania uczą samodzielności i wzmacniają wiarę we własne możliwości. Są także okazją do miłego i pożytecznego spędzania czasu wolnego. Z zajęć w Środowiskowym Domu Samopomocy może korzystać 60 uczestników.

Mieszkania chronione

Osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym.

Mieszkanie chronione w zależności od celu udzielania wsparcia prowadzone jest jako mieszkanie chronione treningowe lub mieszkanie chronione wspierane.

W mieszkaniu chronionym treningowym zapewnia się usługi bytowe oraz naukę, rozwijanie lub utrwalanie samo-dzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia.

Mieszkanie chronione wspierane przeznaczone jest dla:

1. osoby niepełnosprawnej, w szczególności osoby niepełnosprawnej fizycznie lub osoby z zaburzeniami psychicznymi;
2. osoby w podeszłym wieku lub przewlekle chorej.

W mieszkaniu chronionym wspieranym zapewnia się usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania samodzielności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości.

Gmina Strzelce Opolskie dysponuje 36 mieszkaniami chronionymi. Usytuowane są one w budynku przy ul. kard. Stefana Wyszyńskiego 10 w Strzelcach Opolskich. Mieszkania posiadają zróżnicowany metraż oraz wyposażenie. 24 mieszkania o średniej powierzchni 24 m² składają się z kuchni, pokoju, łazienki, i są przeznaczone do zamieszkania przez jedną osobę. Wszystkie 24 mieszkania są zasiedlone. Pozostałe 12, są mieszkaniami większymi i składają się z pokoju z aneksem kuchennym, drugiego pokoju, łazienki oraz przedpokoju. Lokale te przeznaczone są do zamieszkania przez 1 do 3 osób. Wymienione 12 mieszkań powstało w ramach realizacji „Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin ”Za życiem” Działanie 4.7. Tworzenie mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganych dla niepełnosprawnych”.

W budynku oprócz mieszkań chronionych znajdują się:

- pomieszczenie integracyjne (świetlice)
- pralnio-suszarnia
- mała siłownia
- ogrodzony teren rekreacyjny na zewnątrz budynku
- winda oraz udogodnienia dla osób niepełnosprawnych.

Aby zapewnić komfort oraz wygodę w korzystaniu z posiłków, budynek, w którym usytuowane są mieszkania chronione połączony jest bezpośrednio ze stołówką Strzeleckiej Spółdzielni Socjalnej, w której wydawane są posiłki dla mieszkańców mieszkań chronionych ale także i dla Klientów OPS.

Wsparcie świadczone w mieszkaniach chronionych obejmuje m.in.:

- pracę socjalną,
- poradnictwo specjalistyczne,
- naukę lub utrzymywanie posiadanego poziomu sprawności w zakresie: samoobsługi, samodzielności życiowej, rozwijania kontaktów społecznych, pełnienia ról społecznych,
- pomoc w realizacji kontaktów społecznych, zagospodarowania czasu wolnego, ubieganiu się o uzyskanie mieszkania z zasobów komunalnych,
- 24 godzinny system przyzywowy (zainstalowany w każdym z mieszkań).

W budynku przy ul. kard. Stefana Wyszyńskiego 10 znajdują się także cztery pomieszczenia służące do tymczasowego schronienia w sytuacjach kryzysowych. Kierowane tam osoby, to osoby nie mogące pozostać w dotychczasowym miejscu zamieszkania na przykład z powodu zdarzenia losowego (zniszczenie mieszkania), wymagające natychmiastowego wsparcia w tym

kobiety z dziećmi będące ofiarami przemocy w rodzinie, eksmisji. W 2019 roku z pomieszczeń tymczasowych w sytuacjach kryzysowych korzystały 2 osoby z eksmisji i 2 osoby z interwencji kryzysowej. W 2018 roku z pomieszczeń tymczasowych w sytuacjach kryzysowych korzystały 4 osoby z eksmisji.

W Strzelcach Opolskich przy ul. Powstańców Śląskich aktualnie jest także jedno mieszkanie wspierane. Mieszkanie wspierane - to samodzielny lokal, mieszkanie lub pokój, zabezpieczający przed bezdomnością, ułatwiający nabywanie umiejętności życia społecznego i zawodowego oraz ustabilizowanie sytuacji w celu odzyskania samodzielności życiowej. Mieszkanie wspierane jest formą pomocy środowiskowej, gdzie osoby bezdomne, które z różnych przyczyn utraciły zdolność radzenia sobie w życiu, ponownie mają szansę wrócić do społeczeństwa.

Centrum Integracji Społecznej

Centrum Integracji Społecznej (CIS) jest placówką aktywizacji zawodowej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu działającą na podstawie ustawy o zatrudnieniu socjalnym. CIS to instytucja, która ma charakter edukacyjny, a jednym z elementów edukacji może być praca uczestników w ramach działalności handlowej, usługowej lub wytwórczej.

Centrum Integracji Społecznej znajdujące się w Strzelcach Opolskich przy ul. Budowlanych 6, realizuje program zatrudnienia socjalnego poprzez reintegrację społeczną i zawodową. Reintegracja zawodowa czyli odbudowanie i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w zajęciach w Centrum zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy, przebiega w warsztatach zawodowych.

Efektom działalności CIS jest podjęcie pracy przez uczestników warsztatów u pracodawcy, w Centrum, lub podjęcie własnej działalności gospodarczej (spółdzielnie socjalne).

Zajęcia Centrum Integracji Społecznej w Strzelcach Opolskich adresowane są w szczególności do:

1. długotrwale bezrobotnych w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
2. bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
3. uzależnionych od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego,
4. uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej,
5. chorych psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,
6. zwalnianych z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
7. uchodźców realizujących indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów

o pomocy społecznej,

8. osób niepełnosprawnych, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którzy podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.

W 2018 roku w warsztatach brało udział 42 uczestników. Spośród nich 8 realizowało Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności. W 2019 roku było 34 uczestników, w tym 10 realizowało Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności.

Strzelecka Spółdzielnia Socjalna

Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków oraz pracowników spółdzielni socjalnej. Spółdzielnia socjalna działa na rzecz:

- społecznej reintegracji jej członków oraz pracowników spółdzielni socjalnej, przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu,
- zawodowej reintegracji jej członków oraz pracowników spółdzielni socjalnej, przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy

– a działania te nie są wykonywane w ramach prowadzonej przez spółdzielnię socjalną działalności gospodarczej.

Strzelecka Spółdzielnia Socjalna, która swoją siedzibę ma przy ul. kard. S. Wyszyńskiego 10 w Strzelcach Opolskich, powstała w styczniu 2011 r. i od tego czasu jej działalność ukierunkowana jest na gastronomię. Oferuje całodienne wyżywienie w nowoczesnej stołówce, organizuje imprezy okolicznościowe i konferencje. Od samego początku swojej działalności wspiera społeczność lokalną np.: poprzez udział jako partner w projekcie „Opolskie dla Rodziny”. W chwili obecnej prowadzi kilka punktów gastronomicznych na terenie Strzelc Opolskich: stołówkę przy ulicy Wyszyńskiego, bar „Na Opolskiej” oraz „Bistro na Grunwaldzkiej”. Od października 2017 roku realizuje projekt – catering dietetyczny „pudełkowa.pl”.

Strzelecka Spółdzielnia Socjalna jest podmiotem ekonomii społecznej. Ekonomia społeczna to uzupełnienie sektora prywatnego i publicznego. Pomaga zapobiegać wykluczeniu społecznemu i łagodzi napięcia społeczne. Mówiąc szerzej: ekonomia społeczna wspomaga proces budowania społeczeństwa obywatelskiego. Odpowiada też priorytetom Unii Europejskiej: spójności społecznej, pełnemu zatrudnieniu i walce przeciwko biedzie, demokracji

uczestniczącej, lepszemu zarządzaniu oraz stabilnemu rozwojowi. Dla podmiotów ekonomii społecznej istotne znaczenie – obok celu gospodarczego – ma misja społeczna.

8.12 Sytuacja osób niepełnosprawnych

Według definicji Światowej Organizacji Zdrowia, niepełnosprawność to ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu.

Osoby niepełnosprawne nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu z powodu ograniczeń wrodzonych lub nabytych. Skutki niepełnosprawności dzieli się na trzy grupy: uszkodzenie, niezdolność i ograniczenie pełnienia ról. Za uszkodzenie uznaje się nabyte lub wrodzone zaburzenia rozwoju fizycznego ciała, widoczne w wyglądzie lub podczas poruszania się, a także zaburzenia funkcji narządów wewnętrznych, trwale ograniczające wykonywanie czynności i działanie organizmu. Niezdolność jest odzwierciedleniem skutków uszkodzenia. Ograniczenia w rolach są wynikiem uszkodzenia i niezdolności, które wpływają na funkcjonowanie społeczne osoby dotkniętej niepełnosprawnością.

Niepełnosprawność klasyfikuje się ze względu na jej rodzaj oraz stopień. Stopnie niepełnosprawności określone są jako:

- znaczny,
- umiarkowany,
- lekki,

- w zależności od ograniczenia samodzielności, funkcjonowania indywidualnego i społecznego osoby niepełnosprawnej.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelcach Opolskich w 2019 roku wydał 1.006 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, z tego 340 o znacznym stopniu niepełnosprawności, 465 o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, i 201 o lekkim stopniu niepełnosprawności. Zostało wydanych też 125 orzeczeń o zaliczeniu osób do osób niepełnosprawnych (są to osoby do 16 roku życia).

Rodzaje niepełnosprawności mogą występować łącznie lub pojedynczo. Wyróżniamy sześć rodzajów niepełnosprawności.

- Pierwszym rodzajem niepełnosprawności jest obniżona sprawność sensoryczna, czyli zaburzenie zmysłu wzroku i słuchu.
- Drugi rodzaj niepełnosprawności to obniżona sprawność intelektualna, czyli deficyt umiejętności. Obniżoną sprawność intelektualną charakteryzują się osoby upośledzone umysłowo.
- Trzecim rodzajem niepełnosprawności jest obniżona sprawność funkcjonowania społecznego. Ten rodzaj niepełnosprawności występuje we wczesnych latach życia jako zaburzenia równowagi nerwowej, czyli tak zwana nerwowość dziecięca, objawiająca się

nadmierną ruchliwością, zaburzeniami snu, stanami lękowymi oraz apatią, a także zaburzeniami równowagi emocjonalnej – objawami przewlekłego stresu i depresji.

- Czwarty wyróżniany rodzaj niepełnosprawności to obniżona sprawność komunikowania się, czyli utrudniony kontakt werbalny (słowny). Tym rodzajem niepełnosprawności dotknięte są osoby cierpiące na dysglosję czyli zaburzenia mowy wynikające z nieprawidłowego rozwoju fizycznego objawiającego się nieprawidłowym funkcjonowaniem aparatu mowy lub samej jamy ustnej i języka.
- Piąty rodzaj niepełnosprawności to obniżona sprawność ruchowa, stwierdzona u osób z wrodzonymi lub nabytymi dysfunkcjami narządu ruchu spowodowanymi uszkodzeniem lub schorzeniami narządów wewnętrznych.
- Szósty rodzaj niepełnosprawności to obniżona sprawność psychofizyczna spowodowana chorobami somatycznymi.

Przyjmuje się, że w procesie przystosowania do życia z niepełnosprawnością istotną rolę odgrywają czynniki psychologiczne i społeczne. Brak poczucia bezpieczeństwa, niezależności, własnej wartości, samorealizacji, wyzwała stany stresowe, frustracyjne i lęki. Jest to dysfunkcja, która jest niezależna od woli człowieka, powoduje trudności w porozumieniu się ze społeczeństwem, a co za tym idzie izolację, kompleksy, strach przed zmianami. Osoby niepełnosprawne przeważnie nie mają pracy, co skutkuje brakiem stałych dochodów i życia na granicy ubóstwa. A to z kolei powoduje rezygnację ze specjalistycznego leczenia, rehabilitacji, zakupu sprzętu ortopedycznego itp.

Poważnym problemem dla osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych z Gminy Strzelce Opolskie jest brak w miejscu zamieszkania gabinetów specjalistycznych, co wiąże się z dojazdami oraz długim okresem oczekiwania na wizytę specjalistyczną w innych placówkach medycznych, najczęściej w Opolu.

Bezrobotni niepełnosprawni

Według stanu na dzień 31.12.2019 liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Strzelcach Opolskich, wynosiła 110 osób, w tym 60 kobiet. Ponadto w rejestrze urzędu znajdowało się 21 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu, w tym 6 kobiet. Urząd Pracy wobec niepełnosprawnych bezrobotnych podejmuje wiele inicjatyw mających na celu ich zatrudnienie przez pracodawców. Inspiruje bezrobotnych do podnoszenia bądź zmiany kwalifikacji, propaguje informacje o możliwościach szkoleń i przekwalifikowań, prowadzi poradnictwo zawodowe. Z poradnictwa zawodowego w 2019 roku skorzystało 20 osób niepełnosprawnych, w tym: 4 osobom udzielono indywidualnej informacji zawodowej z zakresu redagowania dokumentów aplikacyjnych oraz rynku pracy, 3 osoby skorzystały z grupowego poradnictwa zawodowego,

10 osób uczestniczyło w spotkaniu z zakresu grupowej informacji zawodowej pn.: „ABC osoby poszukującej pracy”, 3 osoby skorzystały z indywidualnej porady zawodowej.

Osoby niepełnosprawne są kierowane do prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych. Do wykonywania prac społecznie użytecznych do końca grudnia 2019 r. skierowano 4 osoby bezrobotne niepełnosprawne. W ramach prac interwencyjnych do pracy zostały skierowane 2 osoby bezrobotne niepełnosprawne. W ramach robót publicznych do pracy została skierowana 1 osoba bezrobotna niepełnosprawna. Do końca grudnia 2019 roku w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 do odbycia stażu skierowano 3 osoby bezrobotne niepełnosprawne, a w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego z Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego 2014-2020 – RPO, do odbycia stażu skierowano 8 osób bezrobotnych niepełnosprawnych. W ramach środków PFRON do odbycia stażu skierowano 10 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu.

W okresie od stycznia do końca grudnia 2019 roku Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Opolskich dysponował 72 ofertami pracy na 95 stanowisk zatrudnienia dla osób niepełnosprawnych.

Analiza danych statystycznych wskazuje, iż w 2019 roku sytuacja na lokalnym rynku pracy uległa nieznacznemu pogorszeniu albowiem w roku 2018 liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy była mniejsza i wynosiła 107 osób, w tym 63 kobiety.

8.13 Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie. Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore. Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną występowania przemocy w rodzinie.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ (zakaz reklamy i promocji napojów alkoholowych na obszarze kraju) i art. 15 (zakaz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych: 1) osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości; 2) osobom do lat 18; 3) na kredyt lub pod zastaw) ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja wymienionych zadań, jest prowadzona odpowiednio w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnego programu przeciwdziałania narkomanii uchwalanych corocznie przez radę gminy, uwzględniających cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz problemów narkomanii. Gminne programy są realizowane przez ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych lub inną jednostkę wskazaną w tych programach. W celu realizacji gminnych programów wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika.

W Gminie Strzelce Opolskie do realizacji programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz programu przeciwdziałania narkomanii, został przez Burmistrza Strzelec Opolskich powołany Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień, którym jest Pani Joanna Hołobut. Do zadań i kompetencji Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień należy działanie, w zakresie realizacji zadań Gminy wynikających zarówno z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jak i ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w tym m.in.:

1. podejmowanie i inicjowanie działań związanych z profilaktyką i przeciwdziałaniem

- uzależnieniom oraz działań na rzecz zapobiegania patologiom społecznym,
2. przygotowywanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii; wykonywanie zadań wynikających z wymienionego Programu, oraz przygotowywanie sprawozdań z jego realizacji,
 3. składanie propozycji do rocznego programu współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi,
 4. opracowywanie planów rzeczowo - finansowych dotyczących realizacji zadań, stanowiących materiał cząstkowy do projektu budżetu Gminy,
 5. realizacja i nadzór nad prawidłowym wykonywaniem budżetu w zakresie przyjętych zadań,
 6. kontrola placówek handlowych i gastronomicznych pod kątem zgodności sprzedaży napojów alkoholowych z obowiązującymi przepisami prawa,
 7. współpraca z organami ścigania i sprawiedliwości, innymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się profilaktyką uzależnień i patologii społecznych,
 8. współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizowanych zadań,
 9. występowanie do sądów z wnioskami o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładach lecznictwa odwykowego,
 10. udział w posiedzeniach i obsługa kancelaryjna Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 11. nadzór nad działalnością Strzeleckiego Klubu Abstynenta w Strzelcach Opolskich oraz innymi placówkami, w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 12. realizacja zadań wynikających z przepisów o dostępie do informacji publicznej, w tym aktualizowanie gminnego Biuletynu Informacji Publicznej w zakresie prowadzonych spraw,
 13. nadzór merytoryczny nad wykorzystaniem dotacji udzielanych z budżetu Gminy dla gminnych jednostek organizacyjnych oraz udzielanych innym jednostkom lub organizacjom na podstawie umowy lub porozumienia,
 14. przeprowadzanie konsultacji z organizacjami pozarządowymi w zakresie aktów prawa miejscowego dotyczących zadań statutowych ww. organizacji,
 15. prowadzenie zadań związanych z obsługą monitoringu miejskiego.

Środki na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnego programu przeciwdziałania narkomanii pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i zgodnie z art.18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi mogą być wykorzystywane jedynie na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz

gminnych programów przeciwdziałania narkomanii. W roku 2019 na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach Opolskich zaplanowano kwotę 657.000,00 zł, wydatkowano 642.680,33 zł. Na realizację zadań w ramach Programu Przeciwdziałania Narkomanii zaplanowano kwotę 30.000,00 zł; wydatkowano ogółem 29.701,51 zł.

Wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) powołują gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności inicjujące działania w wyżej wymienionym zakresie oraz podejmujące czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. W Gminie Strzelce Opolskie zgodnie z Zarządzeniem Nr 14/2019 Burmistrza Strzelce Opolskich z dnia 18 stycznia 2019 r. w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w skład Komisji wchodzi:

Jolanta Dec - Przewodnicząca,

Jacek Kusidło - Zastępca Przewodniczącej,

Joanna Hołobut - członek,

Janina Pasierbska - członek,

Marzenna Staroszczyk - członek,

Jan Kowalczyk - członek,

Jan Bogusz - członek,

Tadeusz Urbaniak - członek.

Przemoc w rodzinie

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przez przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (osobą najbliższą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;

2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. W Gminie Strzelce Opolskie na podstawie Zarządzenia Burmistrza Strzelce Opolskich w skład Zespołu Interdyscyplinarnego, wchodzi następujące osoby:

1. Krasa Czesława – przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich – przewodnicząca Zespołu
2. Dec Jolanta – przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach Opolskich
3. Wanat Bogusława - przedstawiciel oświaty (pedagog szkolny)
4. Równicka Ewa - przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich
5. Giedrojć Ludmiła – przedstawiciel ochrony zdrowia (Szpital Powiatowy w Strzelcach Opolskich)
6. Hreczkowska Joanna – przedstawiciel Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich
7. Ploch Agnieszka - przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich
8. Szczęśniak Teresa - przedstawiciel Sądu Rejonowego w Strzelcach Opolskich
9. Grzebiński Ludwik - przedstawiciel organizacji pozarządowej działającej na terenie gminy Strzelce Opolskie
10. Kompala Justyna - przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich
11. Kowalska Patrycja - przedstawiciel Sądu Rejonowego w Strzelcach Opolskich
12. Słaboń Małgorzata - przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji w Strzelcach Opolskich
13. Staroszczyk Marzenna - przedstawiciel oświaty (Gminny Zarząd Obsługi Jednostek w Strzelcach Opolskich)
14. Urbaniak Tadeusz - przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach Opolskich
15. Skrzypczyk Patrycja - przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich.

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują, podejmująca współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy na terenie Gminy. Głównym celem działalności zespołu jest

zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia osób zagrożonych bądź uwięzionych w przemoc w rodzinie.

Adresatami działań podejmowanych przez Zespół Interdyscyplinarny są ofiary przemocy w rodzinie, w tym dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy, osoby starsze, niepełnosprawne, ale także sprawcy przemocy w rodzinie.

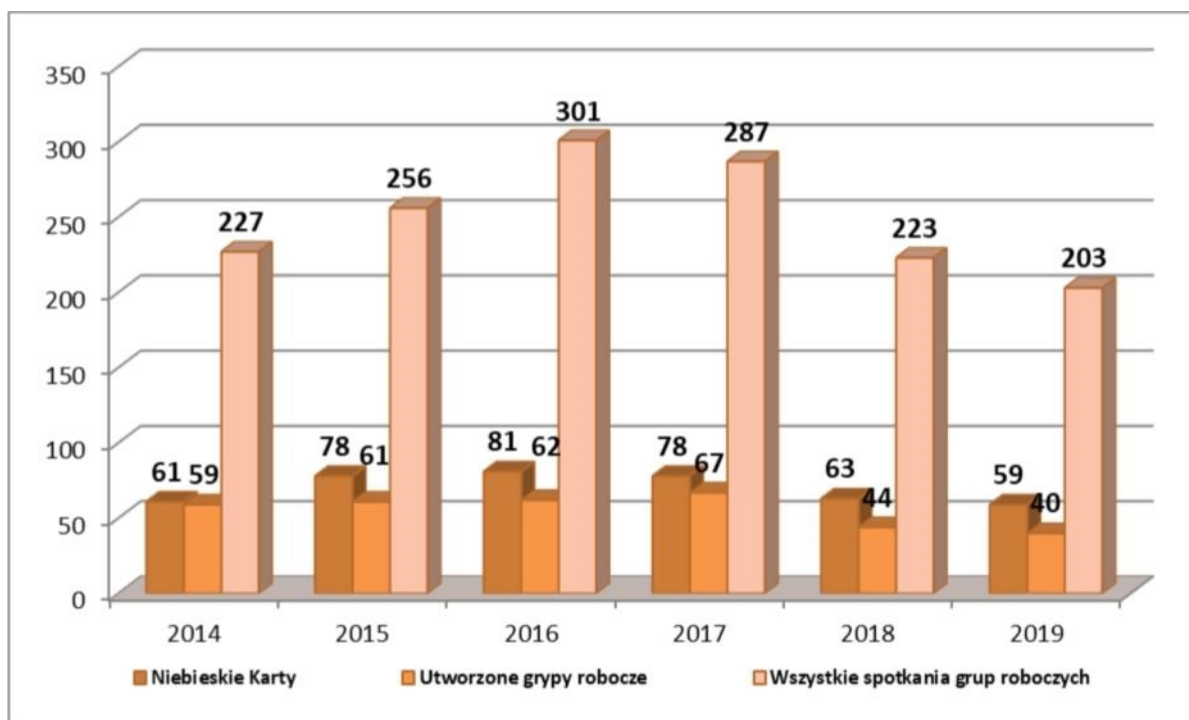
Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach występowania przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. W Gminie Strzelce Opolskie w roku 2019 wszczętych zostało 59 procedur „Niebieskiej Karty” przez instytucje do tego powołane. W ramach wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” utworzonych zostało 40 grup roboczych. Wszystkich spotkań grup roboczych, odbyło się 203. Działając zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie skierowane były 33 wnioski do Prokuratury Rejonowej w Strzelcach Opolskich o wszczęcie postępowania w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy. 22 osoby, wobec których istniało podejrzenie stosowania przemocy, zostało skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach Opolskich w związku z problemem nadużywania alkoholu.

W 2018 roku były wszczęte 63 procedury „Niebieskie Karty”. Utworzono 44 grupy robocze, a spotkań grup było – 223.

Wykres 16. Dane dotyczące procedur „Niebieskie Karty” w latach 2014 – 2019



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Członkowie zespołu i grup roboczych w ramach swych działań pomocowych kierowali osoby dotknięte przemocą jak i również osoby podejrzane o stosowanie przemocy do Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w Strzelcach Opolskich przy ulicy Habryki 11, gdzie istnieje możliwość skorzystania z pomocy i wsparcia specjalistów.

W roku 2019 udzielono:

- 128 porady dla osób doświadczających przemocy,
- 231 porad psychologicznych,
- 217 porad terapeutycznych dot. uzależnień
- 84 porad prawnych dla osób z problemem alkoholowym, ofiar i sprawców przemocy.

Od 30 listopada 2020 roku obowiązują nowe przepisy w obszarze „Przemoc w rodzinie”. W tym dniu weszły w życie przepisy ustawy z 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 956). Na ich podstawie Policja otrzymała nowe uprawnienie w postaci możliwości wydania wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Zgodnie z nowymi uregulowaniami, policjant ma prawo wydać taki nakaz lub zakaz:

- podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu, jak również
- w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie (w szczególności

w wyniku zgłoszenia przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie, kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków).

Do wydania nakazu lub zakazu zobowiązany jest każdy policjant, który powyższe informacje o stosowaniu przemocy w rodzinie.

8.14 Realizowane projekty i programy w zakresie wspierania rodziny

W systemie wspierania rodziny w Gminie Strzelce Opolskie, na uwagę zasługują w szczególności programy:

1. Program rządowy „Posiłek szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Program ma na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów, osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. Działania realizowane w ramach Programu polegają, na:

- finansowaniu posiłków w placówkach oświatowych i innych dla osób spełniających kryteria programu,
- przyznawaniu i wypłacaniu świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności.

Do udzielania pomocy w zakresie dożywiania mają zastosowanie przepisy ustawy o pomocy społecznej. Pomoc może być przyznana osobom i rodzinom, których miesięczny dochód netto nie przekracza 150% kwoty kryterium dochodowego.

Tabela 19. Korzystający z Programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 r.

PROGRAM "POSILEK W SZKOLE I W DOMU"								
WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM	w tym na wsi	w tym:					
			dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej		uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej		pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej	
			OGÓŁEM	w tym na wsi	OGÓŁEM	w tym na wsi	OGÓŁEM	w tym na wsi
1	2	3	4	5	6	7	8	9
RZECZYWISTA LICZBA OSÓB OBJĘTYCH PROGRAMEM OGÓŁEM	274	77	35	14	65	17	174	46
w tym liczba osób korzystających z: posiłku 1)	119	19	7	0	46	13	66	6
zasiłku celowego	204	66	33	14	36	10	135	42

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Gmina Strzelce Opolskie od wielu lat realizuje programy tego typu, finansując m.in.: posiłki dzieciom i młodzieży w okresie przedszkolnym i szkolnym oraz posiłki osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w ustawie o pomocy społecznej, tj. m.in. ubóstwo, bezdomność, bezrobocie czy zdarzenie losowe, w szczególności: samotnym, w podeszłym wieku, chorym, niepełnosprawnym spełniających kryterium dochodowe.

2. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym Podprogram 2019 r.

Celem Programu jest wsparcie osób i rodzin podlegających deprivacji materialnej polegającej na braku możliwości zaspokojenia potrzeb żywnościowych. Umowa na realizację zadania jest podpisywana pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich a Bankiem Żywności w Luboszycach. Osoby potrzebujące mogą otrzymać artykuły: mączne, mleczne, mięsne, olejowe, cukier, warzywa i owoce. W ramach Programu są przewidziane działania towarzyszące w formie bezpłatnych warsztatów i szkoleń dotyczących m.in.: przygotowywania posiłków, zdrowego odżywiania, sprawnego zarządzania budżetem domowym, zapobiegania marnowaniu żywności. W roku 2019 pomocą w ramach programu było objętych 601 osób.

3. Program „Karta Dużej Rodziny”.

Kartę Dużej Rodziny może otrzymać każdy członek rodziny, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu przynajmniej troje dzieci. Uprawnienia przysługujące osobom posiadającym ważną Kartę polegają na otrzymaniu korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług lub innych form działalności. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie. W 2019 roku wpłynęły 267 wnioski o wydanie Kart Dużej Rodziny.

4. Opolska Karta Rodziny i Seniora.

Karta stanowi narzędzie wsparcia rodzin, rodzin zastępczych, rodzinnych i instytucjonalnych domów dziecka, rodzin wychowujących dziecko z orzeczoną niepełnosprawnością, opiekunów osób zależnych, a także osób starszych (Seniorów) – mieszkańców województwa opolskiego. Celem wprowadzenia Karty jest budowa przyjaznego klimatu dla rodziny oraz udzielenie jej wsparcia poprzez wprowadzenie systemu zniżek oferowanych Posiadaczom Karty przez Partnerów Opolskiej Karty Rodziny i Seniora, którzy zadeklarowali wprowadzenie zniżek i ulg dla Posiadaczy Karty. Karta wydawana jest przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, jako jednostki pomocniczej Województwa Opolskiego.

5. Gminny Program osłonowy w zakresie wspierania rodzin wielodzietnych w ponoszeniu kosztów związanych z opłatą za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Program jest realizowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich od 01.05.2014. Celem programu jest wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez pomoc finansową w zakresie ponoszenia kosztów związanych z opłatami za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Beneficjentami programu są rodziny wielodzietne (w tym również rodziny zastępcze) spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące, mające na utrzymaniu troje i więcej dzieci w wieku do 18 roku życia lub do 25 roku życia w przypadku gdy dziecko uczy się lub studiuje, a 26 roku życia jeśli przypada on w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia. Działania programu osłonowego polegają na pełnym przejęciu przez Gminę Strzelce Opolskie wydatków osób uprawnionych z tytułu opłat za odbiór odpadów komunalnych. Pomoc ta udzielana jest ze środków własnych budżetu Gminy w ramach zadań własnych. Realizacja programu jest jednym z elementów budowy przyjaznego klimatu dla rodziny wielodzietnej w realizacji konsekwentnych działań wspierających rodzicielskie aspiracje mieszkańców, a jednocześnie ma zapobiegać i przeciwdziałać procesom

depopulacji.

6. Akcja „Koperta Życia”.

Jest to akcja skierowana do osób w podeszłym wieku oraz przewlekłe chorych. W jej ramach są przygotowane „koperty życia”, które zawierają najważniejsze informacje o przebytych i aktualnych chorobach, przyjmowanych lekach oraz inne niezbędne informacje np. dotyczące rodziny. „Koperty Życia” na bieżąco są dostępne w Ośrodku Pomocy Społecznej, w Urzędzie Miejskim oraz u sołtysów.

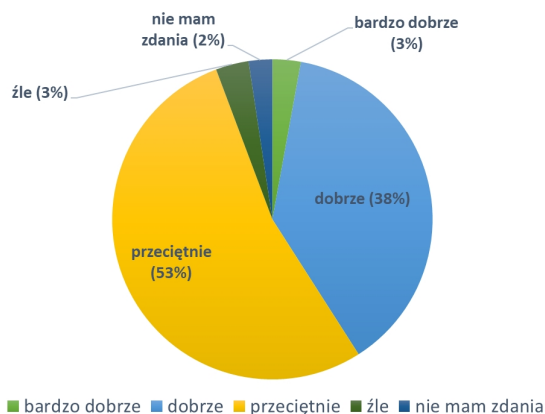
III. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

Rozpoznanie najistotniejszych problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów postępowania diagnostycznego. Narzędziem badawczym, za pomocą którego rozpoznano problemy społeczne Gminy Strzelce Opolskie, była ankieta. Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na terenie Gminy problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania skutków. Przeprowadzona ankieta przyniosła bardzo dużo informacji na temat sytuacji społecznej mieszkańców naszej Gminy. Ukazała ona nie tylko skalę i sposoby objawiania się problemów, ale także zaangażowanie instytucji w próbę rozwiązywania tych problemów.

Ankieta dla mieszkańców była zamieszczona na stronach internetowych Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Miejskiego. Ankiety dostępne były również w wersji papierowej. W badaniu wzięło udział 210 osób, z tej liczby 154 to kobiety, a 56 to mężczyźni. Najwięcej respondentów było w przedziale wiekowym 30 - 40 lat (54 osoby), i w wieku 40 – 50 lat (51 osób). 150 ankietowanych to osoby pozostające w związkach małżeńskich, a 60 osób to osoby samotne. Najwięcej respondentów bo 102 posiada wykształcenie średnie, a 84 badanych wykształcenie wyższe, pozostałe osoby posiadają wykształcenie podstawowe lub zawodowe. 137 badanych to osoby pracujące, 42 pobierające emeryturę/rentę, pozostałe osoby to niepracujące (20 osób), uczące się (9 osób), bezrobotne (2 osoby).

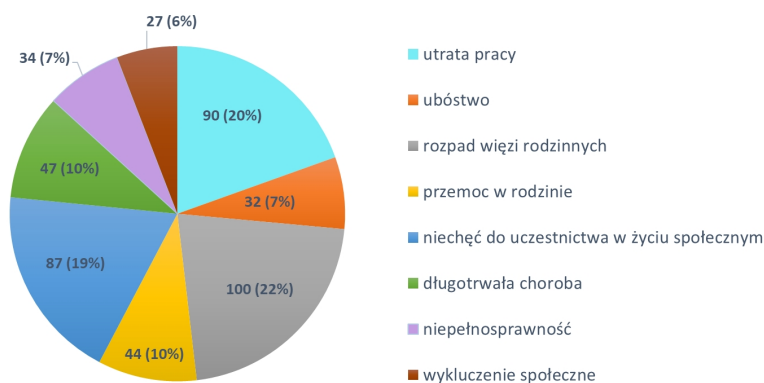
Pytanie 1. Jak ocenia Pani/Pan aktualne warunki życia mieszkańców gminy?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
bardzo dobrze	6
dobrze	80
przeciętnie	112
źle	7
nie mam zdania	5



Pytanie 2. Jakie problemy społeczne dotyczące rodzin uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie gminy? (proszę wybrać minimum dwie odpowiedzi)

Ilość udzielonych odpowiedzi	
utrata pracy	90
ubóstwo	32
rozpad więzi rodzinnych	100
przemoc w rodzinie	44
niechęć do uczestnictwa w życiu społecznym	87
długotrwała choroba	47
niepełnosprawność	34
wykluczenie społeczne	27



Pytanie 3. Czy według Pani/Pana gminny system pomocy społecznej przeciwdziała wykluczeniu społecznemu rodzin i osób?

	Ilość udzielonych odpowiedzi
tak	58
nie	50
nie mam zdania	102



Pytanie 4. Czy według Pani/Pana sołectwa aktywizując mieszkańców uczestniczą w procesie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu rodzin i osób?

	Ilość udzielonych odpowiedzi
tak	108
nie	40
nie mam zdania	62



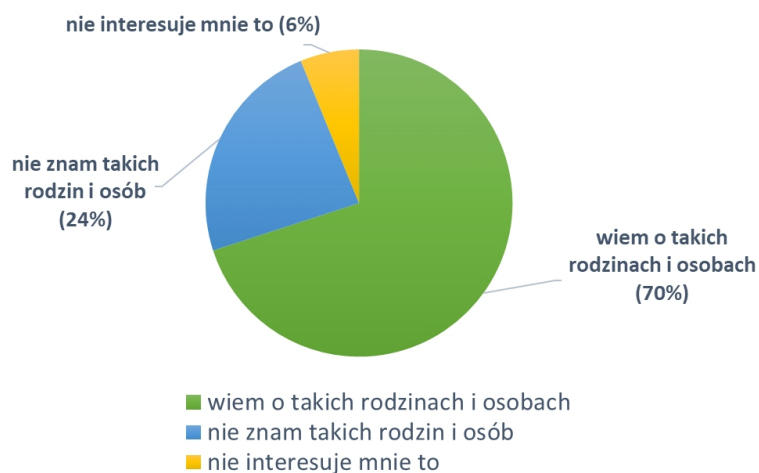
Pytanie 5. Czy według Pani/Pana organizacje pozarządowe i działające w gminie uczestniczą w procesie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu rodzin i osób?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
tak	60
nie	59
nie mam zdania	91



Pytanie 6. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu znajdują się rodziny, osoby wymagające pomocy i wsparcia?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
wiem o takich rodzinach i osobach	147
nie znam takich rodzin i osób	50
nie interesuje mnie to	13

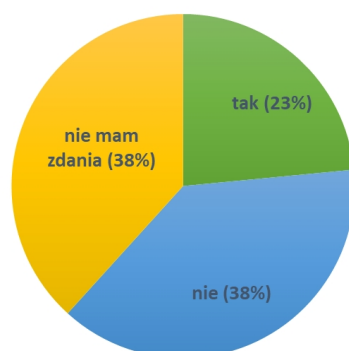


Pytanie 7. Czy w Pani/Pana opinii dotychczasowy system wspierania rodziny w gminie jest wystarczający?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
tak	54
nie	88

nie mam zdania

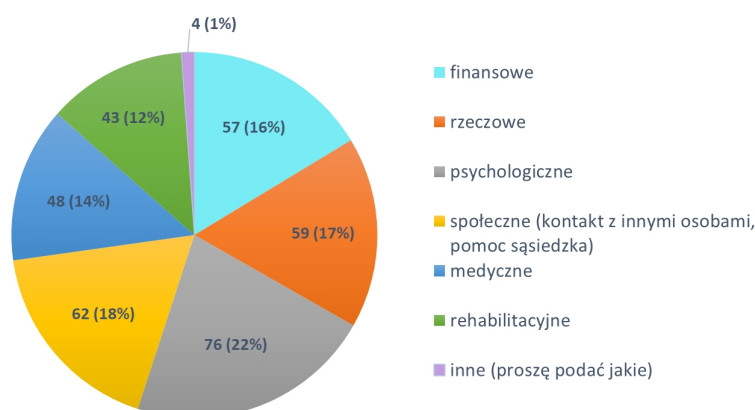
88



■ tak ■ nie ■ nie mam zdania

Pytanie 8. Jakie wsparcie w Pani/Pana opinii może pomóc rodzinie i osobom będącym w kryzysie?

	Ilość udzielonych odpowiedzi
finansowe	57
rzeczowe	59
psychologiczne	76
społeczne, (kontakt z innymi osobami, pomoc sąsiedzka)	62
medyczne	48
rehabilitacyjne	43
inne (proszę podać jakie)*	4



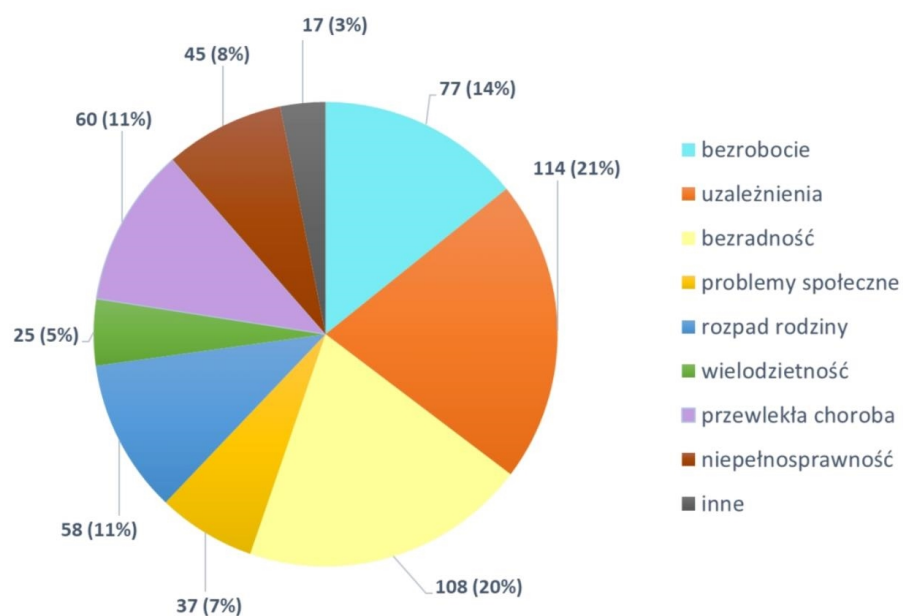
*Inne, wymieniane przez respondentów formy wsparcia:

	Ilość udzielonych odpowiedzi
doradztwo i aktywne prowadzenie rodzin do momentu wyjścia z kryzysu	1
znalezienie pracy	1
wizytowanie i monitorowanie w terenie, a nie zza biurka	1
zobowiązywać ludzi do pracy	1

Pytanie 9. Jakim zdaniem Pani/Pana są przyczyny ubóstwa wśród rodzin i osób w gminie? (proszę wybrać minimum dwie odpowiedzi)

	Ilość udzielonych odpowiedzi
bezrobocie	77
uzależnienia	114
bezradność	108
problemy społeczne	37
rozpad rodziny	58
wielodzietność	25

przewlekła choroba	60
niepełnosprawność	45
inne*	17

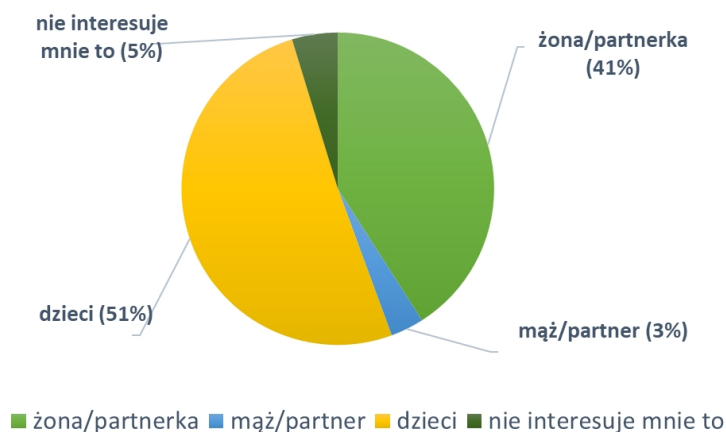


*Inne, wymieniane przez respondentów przyczyny ubóstwa:

	Ilość udzielonych odpowiedzi
niskie płace/wynagrodzenia	2
niechęć do pracy	4
niezaradność życiowa	1
pokoleniowe nieróbstwo	1
liczenie na pomoc innych bez własnego zaangażowania	1
lenistwo	5
wyuczona bezradność	2
brak dostępu do urzędu pracy, służby zdrowia, PKS	1

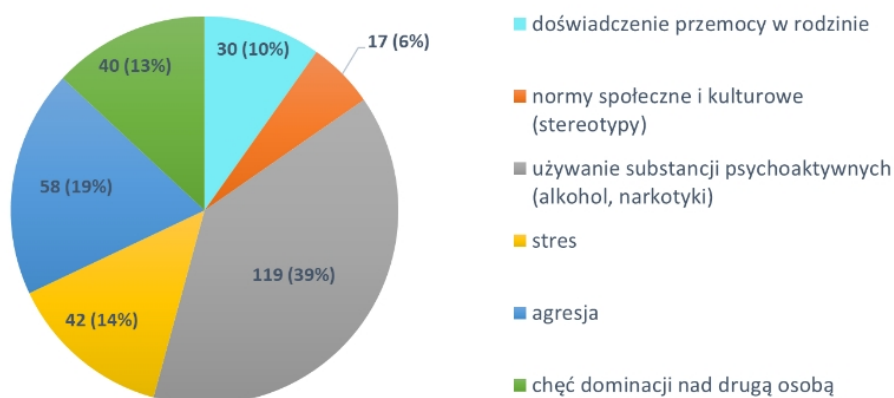
Pytanie 10. Kto według Pani/Pana najczęściej doświadcza przemocy w rodzinie?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
żona/partnerka	95
mąż/partner	8
dzieci	118
nie interesuje mnie to	11



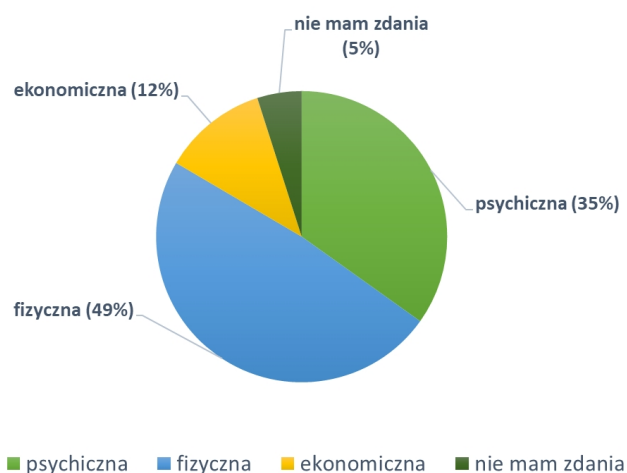
Pytanie 11. Jakie według Pani/Pana są przyczyny stosowania przemocy w rodzinie?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
doświadczenie przemocy w rodzinie	30
normy społeczne i kulturowe (stereotypy)	17
używanie substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki)	119
stres	42
agresja	58
chęć dominacji nad drugą osobą	40



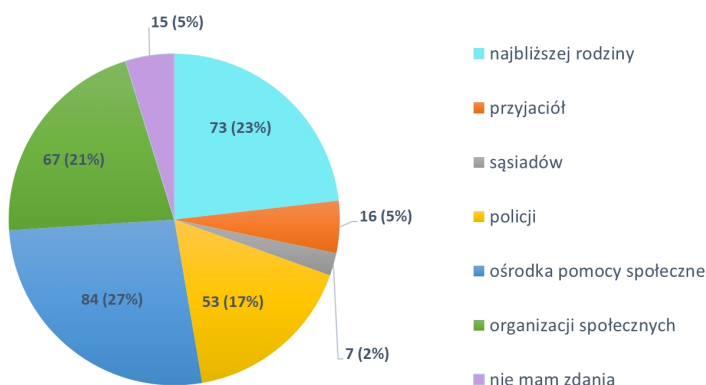
Pytanie 12. Jakie według Pani/Pana formy przemocy są stosowane w rodzinie?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
psychiczna	99
fizyczna	138
ekonomiczna	33
nie mam zdania	14



Pytanie 13. Od kogo według Pani/Pana ofiary przemocy powinny uzyskać wsparcie i pomoc?

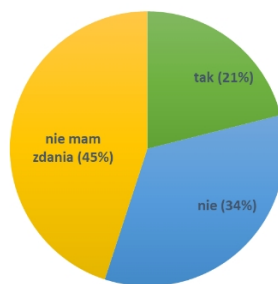
Ilość udzielonych odpowiedzi	
najbliższej rodziny	73
przyjaciół	16
sąsiadów	7
policji	53
ośrodka pomocy społecznej	84
organizacji społecznych	67
nie mam zdania	15



Pytanie 14. Czy w Pani/Pana opinii gmina w sposób odpowiedni wspiera rodziny i osoby będące w kryzysie i doświadczające przemocy?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
tak	44

nie	71
nie mam zdania	94

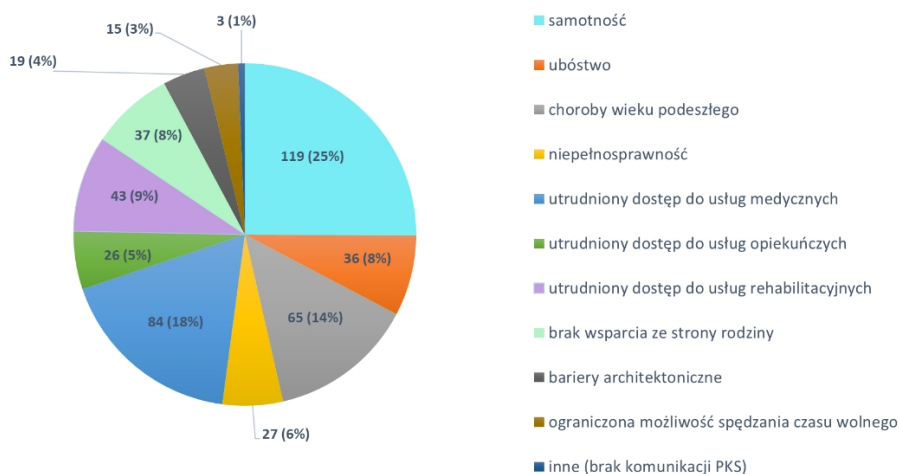


■ tak ■ nie ■ nie mam zdania

Pytanie 15. Z jakimi problemami najczęściej w Pani/Pana opinii spotykają się osoby starsze i niepełnosprawne w naszej gminie?

Ilość udzielonych odpowiedzi

samotność	119
ubóstwo	36
choroby wieku podeszłego	65
niepełnosprawność	27
utrudniony dostęp do usług medycznych	84
utrudniony dostęp do usług opiekuńczych	26
utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych	43
brak wsparcia ze strony rodziny	37
bariery architektoniczne	19
ograniczona możliwość spędzania czasu wolnego	15
inne (brak komunikacji PKS)	3



Pytanie 16. Czy w Pani/Pana opinii gmina w sposób odpowiedni wspiera osoby starsze i niepełnosprawne?

Ilość udzielonych odpowiedzi

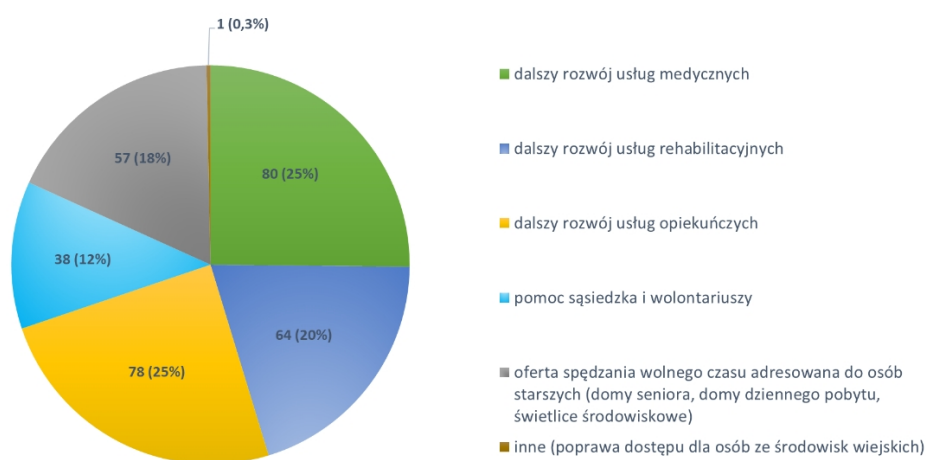
tak	53
nie	83
nie mam zdania	73



■ tak ■ nie ■ nie mam zdania

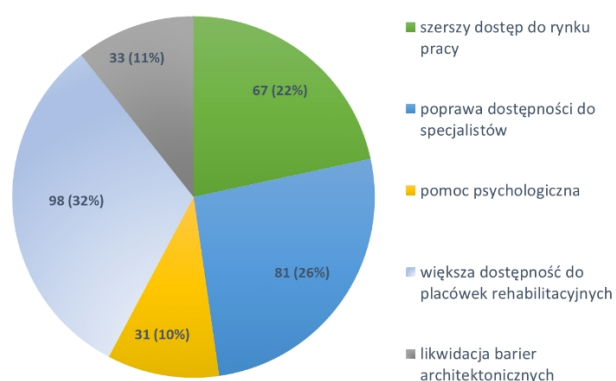
Pytanie 17. Jakie działania w Pani/Pana opinii mogłyby poprawić sytuację osób starszych?

	Ilość udzielonych odpowiedzi
dalszy rozwój usług medycznych	80
dalszy rozwój usług rehabilitacyjnych	64
dalszy rozwój usług opiekuńczych	78
pomoc sąsiedzka i wolontariuszy	38
oferta spędzania wolnego czasu adresowana do osób starszych (domy seniora, domy dziennego pobytu, świetlice środowiskowe)	57
inne (poprawa dostępu dla osób ze środowisk wiejskich)	1



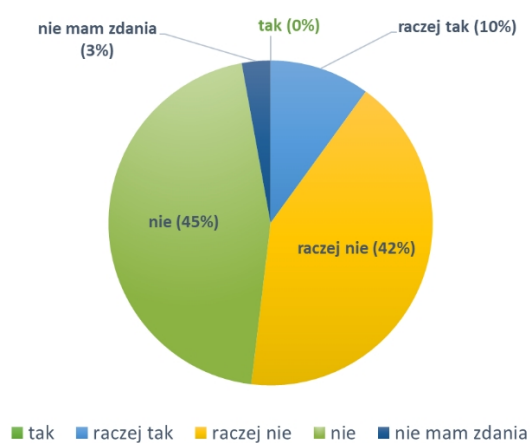
Pytanie 18. Jakie działania w Pani/Pana opinii mogłyby poprawić sytuację osób niepełnosprawnych?

	Ilość udzielonych odpowiedzi
szerszy dostęp do rynku pracy	67
poprawa dostępności do specjalistów	81
pomoc psychologiczna	31
większa dostępność do placówek rehabilitacyjnych	98
likwidacja barier architektonicznych	33



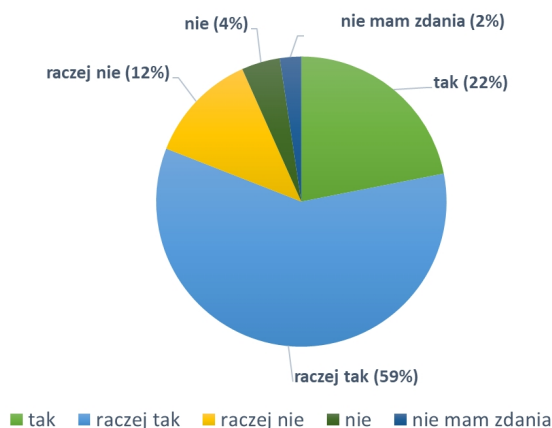
Pytanie 19. Czy w Pani/Pana opinii dostęp do placówek służby zdrowia i usług zdrowotnych jest wystarczający?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
tak	0
raczej tak	21
raczej nie	88
nie	95
nie mam zdania	6



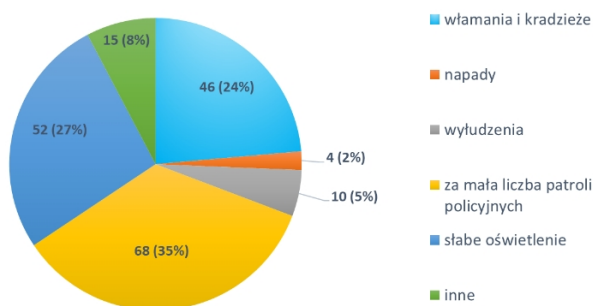
Pytanie 20. Czy Pani/Pan czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
tak	46
raczej tak	124
raczej nie	26
nie	9
nie mam zdania	5



Pytanie 21. Jeżeli nie czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania to jakie są tego przyczyny?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
włamania i kradzieże	46
napady	4
wyłudzenia	10
za małą liczbą patroli policyjnych	68
słabe oświetlenie	52
Inne*	15



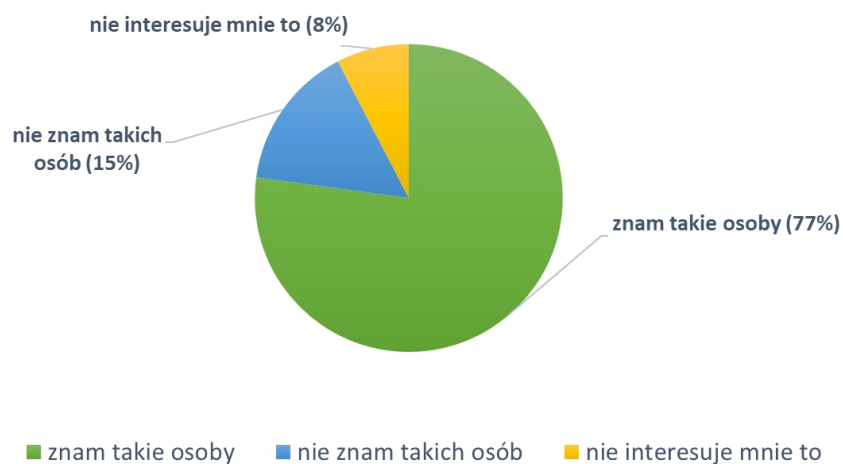
*Inne, wymieniane przez respondentów przyczyny:

	Ilość udzielonych odpowiedzi
kiepskie wyposażenie szpitala	1
sąsiedzi	2
bierne pozwalanie Policji na łamanie prawa	1
brak opieki zdrowotnej	1
pijacy, lumpy, Romowie	1
zaczepianie przez agresywnie zachowujących się nietrzeźwych	2

	Ilość udzielonych odpowiedzi
czuję się w miarę bezpiecznie	1
czuję się bezpiecznie	2
sytuacja prawno-ekonomiczna	1
Ukraińcy	1
zamieszkiwanie w Polsce	1
brak wskazania	1

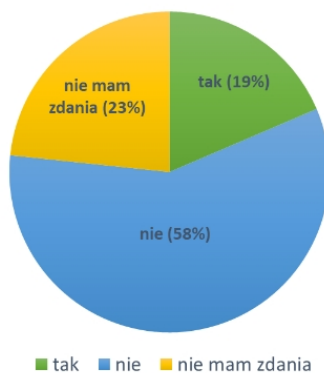
Pytanie 22. Czy znane są Pani/Panu osoby będące bez pracy i trwale bezrobotne?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
znam takie osoby	162
nie znam takich osób	32
nie interesuje mnie to	16



Pytanie 23. Czy osoby niepracujące w Pani/Pana opinii są zainteresowane zatrudnieniem i aktywnie poszukują pracy?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
tak	39
nie	122
nie mam zdania	49



Pytanie 24. Czy w Pani/Pana opinii osoby bezrobotne i poszukujące otrzymują pomoc i wsparcie przy poszukiwaniu pracy?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
tak	89
nie	52
nie mam zdania	69



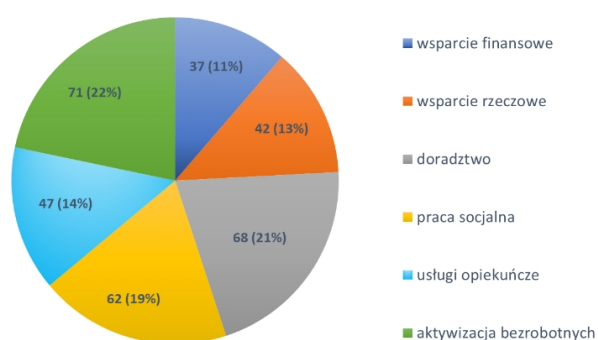
Pytanie 25. Czy według Pani/Pana oferta wsparcia ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej jest wystarczająca?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
tak	62
nie	57
nie mam zdania	91



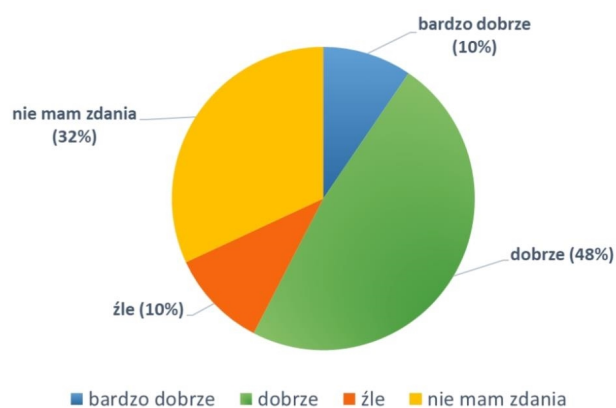
Pytanie 26. Jaką według Pani/Pana formę wsparcia powinien oferować Ośrodek Pomocy Społecznej?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
wsparcie finansowe	37
wsparcie rzeczowe	42
doradztwo	68
praca socjalna	62
usługi opiekuńcze	47
aktywizacja bezrobotnych	71



Pytanie 27. Jak Pani/Pan ocenia pracę pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
bardzo dobrze	20
dobrze	101
źle	22
nie mam zdania	67



Pytanie 28. Jakie działania według Pani/Pana powinna podjąć gmina, aby ograniczać obszary problemów społecznych?

Pytanie miało charakter otwarty co sprawiło, że respondenci wymienili aż 76 obszarów ale znaczna ich część nie mieści się w kategorii problemów społecznych. Przytoczone obszary, to m. in.:

- budowanie mieszkań socjalnych, zakładów opiekuńczo-leczniczych,
- praca z bezdomnymi,
- pomoc osobom opiekującym się osobami niepełnosprawnymi,
- lepszy dostęp do przychodni, lepszy dostęp do specjalistów medycyny,
- pomoc w poszukiwaniu pracy dla osób długo bezrobotnych,
- pomoc rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym,
- rozwój mieszkalnictwa,
- większa liczba wyszkolonych pracowników co przełoży się na czas, zaangażowanie i jakość pomocy świadczonej potrzebującym,
- starać się o mieszkańców gminy szczególnie na wioskach gdyż tam mieszka najwięcej ludzi ubogich starszych potrzebujących pomocy finansowej medycznej jak i bezpieczeństwa,
- szerszy dostęp do specjalistów i placówek medycznych,
- aktywizacja bezrobotnych,
- pomoc osobom starszym schorowanym (często bagatelizuje się ich dolegliwości zrzucając wszystko na podeszły wiek),
- problem depresji osób starszych osamotnionych pozostawionych samym sobie, często takie osoby nie wiedzą gdzie szukać pomocy,
- częstsze wywiady i faktyczne ocenianie sytuacji finansowych mieszkańców w szczególności rodzin z osobami niepełnosprawnymi i chorującymi przewlekłe a następnie ocenienie jaka forma pomocy byłaby najbardziej przydatna tejże konkretnej grupie osób. Jak również organizowanie więcej wolontariatów,
- wspierać małe miejscowości i ich mieszkańców, zwiększyć dostęp do usług rehabilitacyjnych i medycznych,
- rozszerzenie rynku pracy,
- wsparcie opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych i samotnych,
- doświetlenie ulic na wsi, zwiększenie dostępu do usług medycznych na wsi,
- ogólnie pojęta edukacja społeczna od przedszkolaka do staruszka w temacie współżycia społecznego i rodzinnego,
- pomoc na wszystkich płaszczyznach osobom potrzebującym np. samotnej matce, darmowe przedszkole i przede wszystkim miejsce w tym przedszkolu dla jej dziecka by mogła pójść do pracy.

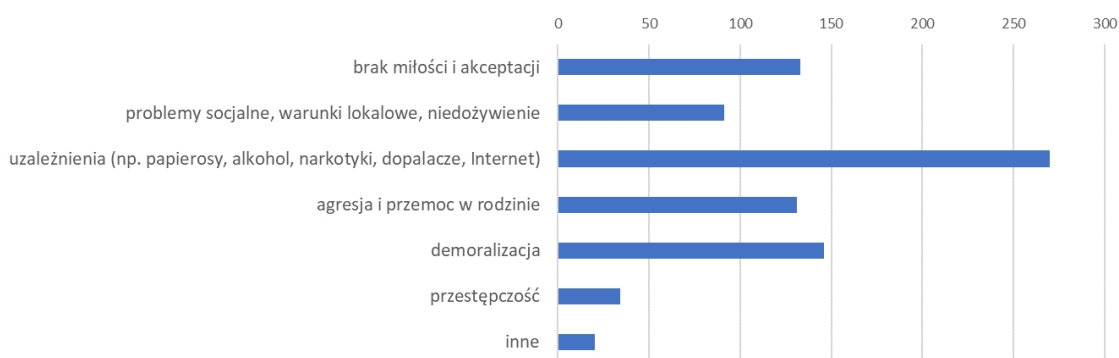
W ramach diagnozy sytuacji społecznej Gminy Strzelce Opolskie przeprowadzono również odrębne badania ankietowe pozwalające poznać opinie respondentów na temat między innymi dostępności do substancji psychoaktywnych przez młodych ludzi, negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży.

W tej ankiecie wzięło udział 407 osób, z tego 376 kobiet i 31 mężczyzn. W większości były to osoby w wieku 30 – 40 lat (191 osób), i w grupie 40 – 50 lat (134 osoby). Najwięcej osób było z wykształceniem wyższym – 259, a następnie z wykształceniem średnim – 126 osób. 352 respondentów, w dniu wypełniania ankiety było w związkach małżeńskich. 337 ankietowanych, to osoby pracujące.

Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Pytanie 1. Na jakie według Pani/Pana negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież w gminie?

	Ilość udzielonych odpowiedzi
brak miłości i akceptacji	133
problemy socjalne, warunki lokalowe, niedożywienie	91
uzależnienia (np. papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze, Internet)	270
agresja i przemoc w rodzinie	131
demoralizacja	146
przestępczość	34
Inne*	20



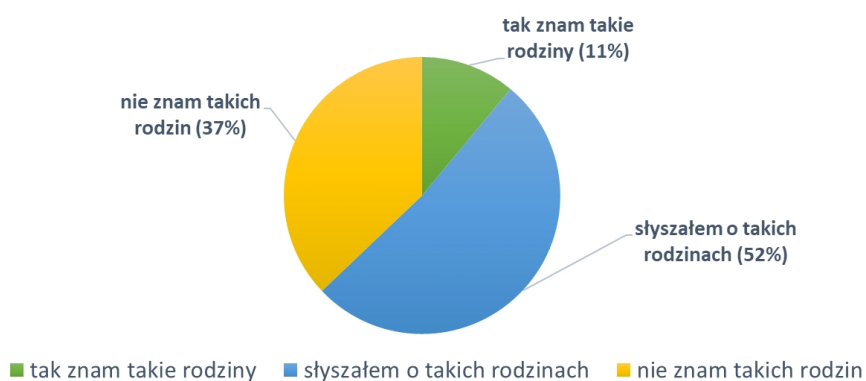
*Inne, wymieniane przez respondentów negatywne zjawiska:

brak motywacji do nauki, pomocy i zainteresowania ze strony domu rodzinnego
rozbite rodziny, wolne związki rodziców
efekt nudy, brak możliwości udziału w sensownych, twórczych zajęciach
wykluczenie przez rówieśników
brak kultury
nieporadność wychowawcza rodziców
cyberprzemoc

euro sieroty – zjawisko wskazane przez 2 osoby
brak akceptacji rówieśników
ryzyko ograniczenia wydatków gminy na sport i rekreację poprzez likwidację MOS i ograniczenia w finansowym wspieraniu klubów miejskich
brak dopilnowania przez rodziców
brak czasu z rodziną, wyszydzanie przez rówieśników
przemoc fizyczna i psychiczna
przemoc ze strony kolegów
agresja ze strony uczniów
brak komunikacji z rodzicami, zbyt mało czasu spędzanego wspólnie
brak zaangażowania ze strony pracowników oświaty
dysfunkcyjne rodziny, niskie kompetencje rodziców w obszarze społeczno- emocjonalnym
Internet

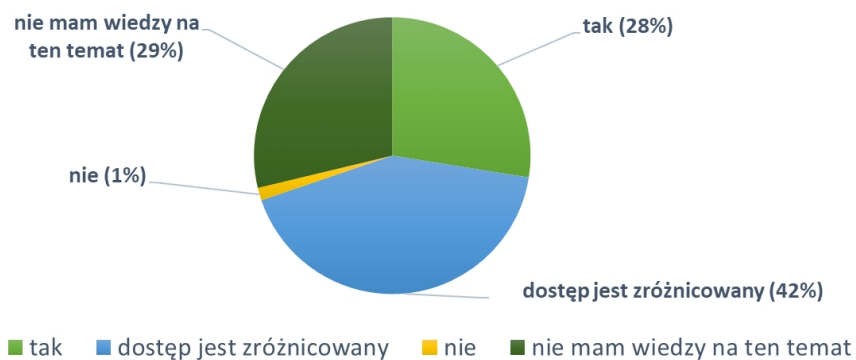
Pytanie 2. Czy posiada Pani/Pan wiedzę o rodzinach w których dzieci i młodzież są krzywdzone fizycznie lub psychicznie?

	Ilość udzielonych odpowiedzi
tak znam takie rodziny	45
słyszałem o takich rodzinach	211
nie znam takich rodzin	151



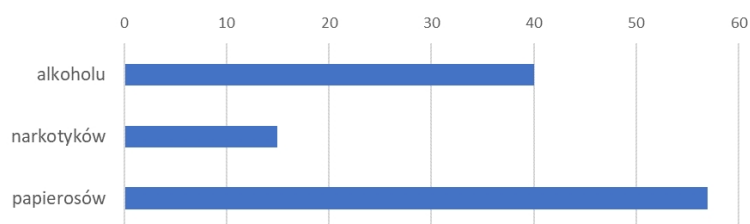
Pytanie 3. Czy według Pani/Pana dzieci i młodzież w gminie mają łatwy dostęp do używek?

	Ilość udzielonych odpowiedzi
tak*	112
dostęp jest zróżnicowany	172
nie	6
nie mam wiedzy na ten temat	117



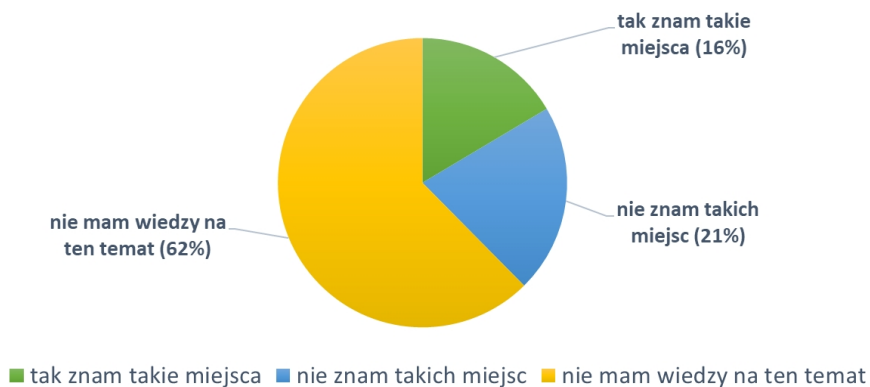
*Dzieci i młodzież w gminie mają łatwy dostęp do:

Ilość udzielonych odpowiedzi	
alkoholu	40
narkotyków	15
papierosów	57



Pytanie 4. Czy według Pani/Pana są w gminie miejsca niebezpieczne wymagające szczególnej interwencji ze względu na dobro dziecka?

Ilość udzielonych odpowiedzi	
tak znam takie miejsca*	67
nie znam takich miejsc	86
nie mam wiedzy na ten temat	254



*Wymieniane w ankiecie miejsca niebezpieczne wymagające szczególnej interwencji ze względu

na dobro dziecka:

Rybaczówka

park

przejście dla pieszych przy ZPO Kadłub

wiaty przystankowe, pustostany

osiedla

okolice PSP nr 7 po zmroku

ławki w parku

rodzina

szkoły średnie

tereny przyszkolne i place zabaw wykorzystywane wieczorami

PKS i PKP wieczorem

motel na opolskiej

targowisko

obszar sklepu Promil - często można tam spotkać pijanych

Plac Żeromskiego

ławki na placu Kopernika obok Starostwa

Pytanie 5. Jakie działania według Pani/Pana mogłyby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom społecznym wśród dzieci i młodzieży w gminie? - (proszę wskazać dwie odpowiedzi)

	Ilość udzielonych odpowiedzi
praca edukacyjna z rodzinami w zakresie wypełniania powinności (zadań) rodzicielskich	144
zwiększenie dostępności do poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej	183
poszerzenie oferty pomocy ze strony instytucji i organizacji wspierających rodzinę	136
sukcesywne zwiększanie dostępności dzieci i młodzieży do aktywnych form spędzania wolnego czasu	287
większe świadczenia finansowe dla rodzin wielodzietnych i niepełnych	47
Inne*	710



*Inne, wymieniane przez respondentów działania:

Patrole policji

Praca/pomoc duszpasterska – działania wskazane przez 2 osoby

Na pewno nie większe świadczenia, to ma odwrotny skutek
Polepszenie infrastruktury dla młodzieży
Wolontariat np. przy osobach starszych, chorych, otwarcie świetlicy, zaangażowanie
Zdolnej młodzieży do udzielania korepetycji dzieciom biednym i słabo uczącym się
Zmniejszenie funduszy w ramach pomocy społecznej, wtedy rodzice byłoby zmuszeni iść do pracy, aktualnie śmieją się w twarz, że pracować nie muszą, państwo daje im co trzeba
Świetlice edukacyjno-rozrywkowe
Kontrola służb miejskich parku, osiedli
Miejsca dla młodzieży -klub, skate park, itp.

IV. ANALIZA SWOT

W ramach diagnozy dokonanej na potrzeby niniejszej Strategii przeprowadzono analizę SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, w tym do programowania strategicznego.

Uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do opracowania założeń polityki społecznej Gminy Strzelce Opolskie na najbliższe lata. Zostały one przedstawione w części programowej Strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych występujących w Gminie Strzelce Opolskie. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

- Obszar I. WSPIERANIE RODZIN (praca socjalna, asystent rodziny, system świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, inne usługi społeczne);
- Obszar II. WSPIERANIE OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM (osoby bezdomne, osoby bezrobotne, osoby uzależnione, rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, osoby opuszczające zakłady karne);
- Obszar III. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH (usługi opiekuńcze, mieszkania chronione, infrastruktura instytucjonalna i środowiskowa dla osób starszych oraz niepełnosprawnych).

OBSZAR I

WSPIERANIE RODZIN

praca socjalna | asystent rodziny | system świadczeń pieniężnych i niepieniężnych | inne usługi społeczne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
--------------	--------------

• dobrze wykwalifikowana i podnosząca kwalifikacje kadra Ośrodka Pomocy Społecznej; • dobre rozeznanie środowiska przez pracowników socjalnych; • efektywna praca socjalna; • zapewnienie pomocy rodzinom w formie asystenta rodziny; • działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego, w którym są udzielane bezpłatne porady psychologiczne, porady dla ofiar przemocy w rodzinie, porady terapeutyczne ds. uzależnień; • system zabezpieczenia społecznego w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych; • programy rządowe: 500+, Dobry start, Karta Dużej Rodziny; • Lokalny Program osłony w zakresie wspierania rodzin wielodzietnych w ponoszeniu kosztów związanych z opłatą za gospodarowanie odpadami komunalnymi; • rosnące środki finansowe na pomoc społeczną w tym świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego; • funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Strzelcach Opolskich; • dobrze zorganizowane dożywianie dzieci i młodzieży; program rządowy „Posiłek w szkole i w domu”; • dobra współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich; • funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Strzelce Opolskie; • działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach Opolskich; • dobra dostępność usług edukacyjnych; • dobra wzajemna współpraca przedszkoli, szkół i placówek oświatowych; • rozwijanie wśród dzieci i młodzieży zainteresowań i uzdolnień; • możliwość kontynuowania w Gminie nauki na poziomie ponadpodstawowym; • działalność Strzeleckiego Ośrodka Kultury,	• brak chęci zmiany postaw życiowych; • niewydolność wychowawcza części rodzin; • dziedziczenie ubóstwa przez korzystających z systemu pomocy społecznej; • brak chęci podjęcia zatrudnienia – bezrobocie; • utrzymujące się zjawisko wyuczonej bezradności; • niewystarczająca liczba podmiotów mających na celu podniesienie kompetencji rodzicielskich; • pogłębiające się zjawisko eurosieroctwa; • problemy finansowe i ubóstwo części rodzin; • postawy roszczeniowe części rodzin korzystających ze wsparcia ośrodka; • niewystarczająca baza lokalowa, dla sprawców przemocy w rodzinie w celu odizolowania ich od ofiar; • nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych, w tym socjalnych; • wzrost dostępności substancji psychoaktywnych; • długi okres oczekiwania na postanowienia sądów; • niskie zarobki pracowników sfery społecznej
---	---

Biblioteki Publicznej; • coraz lepsza infrastruktura rekreacyjno-sportowa.	
---	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
• dostępność dodatkowych środków, w tym unijnych na rzecz rodzin; • rozwój organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży; • doskonalenie kadry pomocy społecznej; • wzrost kwoty minimalnego wynagrodzenia; • programy zewnętrzne ukierunkowane na wsparcie rodzin; • wzrost świadomości społecznej na temat uzależnień i przemocy domowej	• kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym, zatracenie rodzinnych wartości; • starzenie się społeczeństwa; • stereotypy tworzące niekorzystny klimat dla osób korzystających ze wsparcia w ramach ustawy o pomocy społecznej; • zjawisko eurosieroctwa; • brak jednoznacznej negacji dla zjawiska przemocy w rodzinie; • nowe wzorce zachowań: konsumpcyjny styl życia, pracoholizm, egoizm, rozpad więzi społecznych i rodzinnych, brak właściwej opieki rodziców nad dziećmi i dorosłych dzieci nad rodzicami, brak autorytetów; • problem nowych uzależnień (w tym od telefonu, Internetu, mediów społecznościowych)

OBSZAR II

WSPIERANIE OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

osoby bezdomne | osoby bezrobotne | osoby uzależnione | rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej | osoby opuszczające zakłady karne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• działalność Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej „Barka” na terenie Gminy; • zabezpieczenie w Domu „Barki” 9 mieszkań dla osób opuszczających domy dziecka, rodziny zastępcze, ośrodki opiekuńcze itp.; • działalność Punktu „Przytulisko” w Strzelcach Opolskich; • działalność Centrum Integracji Społecznej w Strzelcach Opolskich; • działalność Strzeleckiej Spółdzielni Socjalnej w Strzelcach Opolskich; • sprawna współpraca między OPS a organizacjami pozarządowymi oraz służbami mundurowymi (Policja, OSP); • procedury postępowania z osobami bezdomnymi wymagającymi pomocy w okresie jesienno-zimowym; • dobre rozeznanie środowiska osób bezdomnych; • dobra współpraca OPS z zakładami karnymi w Strzelcach Opolskich i PUP w Strzelcach Opolskich; • oferta szkoleń oraz działania aktywizacyjne PUP; • Strefa Aktywności Gospodarczej w sąsiadującej ze Strzelcami Gminie Ujazd; • działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach Opolskich; • działalność Strzeleckiego Klubu Abstynenta w Strzelcach Opolskich; • działalność Centrum Terapii i Profilaktyki w Strzelcach Opolskich; • Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w Strzelcach Opolskich • Młodzieżowy Klub Terapeutyczny „Arka” • Świetlica Profilaktyczna „Źródło”	• brak ogrzewalni dla bezdomnych; • brak zabezpieczenia bytu osób bezdomnych chorych psychicznie i zaburzonych psychicznie oraz uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych; • ograniczona liczba miejsc w schroniskach (zwłaszcza w okresie jesienno- zimowym); • brak środków na wdrażanie innowacyjnych metod i rozwiązań pracy z osobami bezdomnymi w tym z osobami opuszczającymi zakłady karne • niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych w tym socjalnych i wspieranych; • długi okres oczekiwania na mieszkanie z zasobów Gminy; • niekorzystny udział bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców na tle innych gmin powiatu strzeleckiego; • brak ofert pracy w niektórych specjalizacjach w tym ofert pracy uwzględniających ograniczenia i możliwości osób bezdomnych; • niechęć przedsiębiorców do zatrudniania osób opuszczających zakłady karne; • wygórowane oczekiwania osób poszukujących pracy; • brak chęci zmiany postaw życiowych skutkujące często dziedziczeniem marginalizacji i wykluczenia społecznego

SZANSE	ZAGROŻENIA
--------	------------

• wdrożenie modelu gminnych standardów wychodzenia z bezdomności; • rozwój, wzmocnienie i poprawa instrumentów pomocy społecznej ukierunkowanych na integrację społeczną osób bezdomnych i wykluczonych mieszkaniowo; • możliwość pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych; • podjęcie działań zindywidualizowanych w stosunku do osób bezdomnych – realizowanych w ramach programu wychodzenia z bezdomności z uwzględnieniem m. in. pomocy w nawiązywaniu kontaktów z rodziną oraz możliwości uczestnictwa w szkoleniach i warsztatach mających na celu integrację społeczną i zawodową; • utworzenie w domach „Barki” mieszkań przejściowych dla osób, które będą realizowały program wychodzenia z bezdomności; • wzrost gospodarczy, pozwalający na tworzenie nowych miejsc pracy w Gminie; • rozwój ekonomii społecznej; • edukacja, prewencja, programy państwowe; • dalszy rozwój Strefy Aktywności Gospodarczej w Gminie Ujazd	• dziedziczenie bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego; • wzrost ilości osób bezdomnych przybyłych z innych gmin; • wzrastająca liczba osób bezdomnych wymagających schronienia; • pogarszanie się stanu zdrowia osób bezdomnych, również w zakresie chorób zakaźnych; • wzrost zachowań dysfunkcyjnych, nieakceptowanych społecznie; • spadek liczby ofert pracy oraz mała liczba ofert pracy dla kobiet, osób powyżej 50 roku życia • kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym, rozpad więzi rodzinnych; • powszechna dostępność napojów alkoholowych i innych środków psychoaktywnych, np. dopalaczy; • pojawienie się nowych rodzajów uzależnień; • brak możliwości oczekiwanego wsparcia osób opuszczających zakłady karne
--	---

OBSZAR III
WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
usługi opiekuńcze | mieszkania chronione | infrastruktura instytucjonalna i środowiskowa
dla osób starszych oraz niepełnosprawnych

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• prowadzenie 36 mieszkań chronionych, usytuowanych w budynku przy ul. Kard. Wyszyńskiego 10 w Strzelcach Opolskich; • organizowanie i świadczenie przez Ośrodek Pomocy Społecznej usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób starszych i osób niepełnosprawnych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi; • funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi; • zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych (możliwość wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego w OPS); • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych; • duża aktywność organizacji pozarządowych w zakresie działań na rzecz seniorów w tym Gminnej Rady Seniorów; • działalność Klubu Seniora; • potencjał i doświadczenie osób starszych; • Szpital Powiatowy im. Prałata J. Głowatzkiego w Strzelcach Opolskich; • Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelcach Opolskich; • działalność Centrum Integracji Społecznej i Strzeleckiej Spółdzielni Socjalnej	• niewystarczająca liczba miejsc w domach pomocy społecznej; • brak Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego; • brak diagnozy dotyczącej osób niepełnosprawnych w Gminie; • ograniczona liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych; • brak zakładów pracy chronionej; • występujące jeszcze bariery architektoniczne, niedostosowanie miejsc użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami; • brak placówki wsparcia dziennego dla osób z inną niepełnosprawnością niż intelektualna; • ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i badań diagnostycznych (limity, długi czas oczekiwania); • narastający problem braku opieki nad osobami starszymi i osobami niepełnosprawnymi ze strony rodziny; • brak oferty wsparcia dla opiekunów osób starszych, i opiekunów osób z niepełnosprawnościami; • brak lokalnego transportu publicznego na terenie Gminy z siecią przystanków

SZANSE	ZAGROŻENIA
• Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych jako państwowy fundusz mający na celu wsparcie społeczne, zawodowe lub zdrowotne osób z niepełnosprawnościami (m.in. Opieka wytchnieniowa, Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej); • programy rządowe dla osób starszych; • ogólnopolski trend na aktywność seniorów; • dostępność dodatkowych środków ze źródeł zewnętrznych skierowanych do osób starszych, osób niepełnosprawnych i osób przewlekle chorych; • działania inicjujące wolontariat na rzecz i wśród osób starszych i osób niepełnosprawnych; • rozwój ekonomii społecznej; • poszerzanie działań podnoszących aktywne formy spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i osoby niepełnosprawne (Seniorada)	• starzenie się społeczeństwa; • osamotnienie osób starszych; • wykluczenie cyfrowe; • niskie emerytury i renty dużej części osób starszych; • brak alternatywnych form okresowej opieki nad osobami starszymi; • długi czas oczekiwania na bezpłatne usługi rehabilitacyjne; • zanikanie modelu rodziny wielopokoleniowych; • przenoszenie odpowiedzialności za opiekę nad osobami starszymi i osobami niepełnosprawnymi na instytucje; • zwiększająca się liczba usług opiekuńczych dla osób starszych i osób niepełnosprawnych; • zwiększająca się liczba osób starszych wymagających całodobowej opieki; • niski poziom życia osób starszych; • niewystarczające działania w zakresie likwidowania barier architektonicznych

V. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Misja Gminy Strzelce Opolskie w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2026, została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych. Jest efektem aktualnej sytuacji społecznej oraz stanowi określenie kierunków zmian ku wspieraniu i właściwemu wykorzystaniu aktywności oraz potencjału społeczności lokalnej.

Misja: Podniesienie jakości życia mieszkańców i stwarzanie im warunków do rozwoju, wzmacnianie rodzin oraz skuteczne aktywizowanie osób zagrożonych lub dotkniętych niepełnosprawnością, marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2. OBSZARY PRIORYTETOWE, CELE ORAZ DZIAŁANIA

W ramach realizacji Strategii będą podejmowane działania w kierunku zabezpieczenia potrzeb socjalnych rodzin i jednostek, przezwyciężania niedostatku, trudności życiowych spowodowanych utratą możliwości zarobkowania, niepełnosprawnością, starością, bezdomnością, bezradnością oraz innymi sytuacjami losowymi. Zadaniem nadrzędnym Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w Gminie Strzelce Opolskie i utrudniających życie mieszkańców. Zapewnienie właściwych warunków do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin. Inicjowanie i wspomaganie rozwoju, zarówno osób jak i warunków ich życia. Zintensyfikowanie wyznaczonych działań pomocy społecznej w celu doprowadzenia osób korzystających ze świadczeń socjalnych i innej pomocy, do życiowego usamodzielnienia i umiejętności rozwiązywania własnych problemów. Wtórnymi celami, są działania opiekuńcze oraz kompensacyjne czyli wyrównujące braki.

Ustalone cele realizowane będą przy wykorzystaniu istniejącego potencjału instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze polityki społecznej. Realizacja celów zawartych w Strategii możliwa będzie poprzez opracowanie, wdrożenie i monitorowanie szczegółowych działań powstałych w odpowiedzi na istniejące i mogące się pojawić w przyszłości problemy społeczne. Strategia stanowi także podstawę do usystematyzowania działań i objęcia ich kontrolą społeczną w zakresie efektywności poszczególnych przedsięwzięć.

Cel strategiczny: Wspieranie i umocnienie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny

Grupy docelowe:

rodziny z dziećmi, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych; znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej; dotknięte przemocą.

Cel operacyjny	Działania	Wskaźniki monitorowania	Realizatorzy
Zapewnienie usług, pomocy oraz świadczeń dla rodziny	• Świadczenie pomocy społecznej rodzinom poprzez zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin żyjących w ubóstwie; • Systematyczna praca socjalna z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego; • Rozwój asystentury rodzinnej; • Ułatwianie/umożliwianie rodzinom ze zdiagnozowanymi problemami, uzyskania pomocy w zapewnieniu stabilizacji życiowej; • Zapewnienie rodzinom pomocy w ubieganiu się o mieszkanie komunalne/socjalne; • Wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez realizację ogólnopolskiego programu Karta Dużej Rodziny; • Systematyczna praca socjalna z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego; • Realizacja Programu Wspierania Rodziny w Gminie Strzelce Opolskie	• Liczba osób, które otrzymały wsparcie w ramach realizowanych programów i projektów skierowanych do rodzin; • Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny; • Liczba zatrudnionych asystentów rodziny; • Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny; • Liczba udzielonych porad • psychologicznych i innych; • Liczba realizowanych projektów i programów skierowanych do rodziny; • Liczba rodzin objętych kontraktem socjalnym w zakresie wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	• Ośrodek Pomocy Społecznej; • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Cel operacyjny	Działania	Wskaźniki monitorowania	Realizatorzy
Realizacja kompleksowego systemu wsparcia i pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą	• Kompletna pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie, w tym realizacja procedury „Niebieska Karta”, wsparcie specjalistyczne indywidualne i grupowe, jak i zapewnienie miejsc noclegowych; • Monitoring przebiegu zmian w rodzinach dotkniętych przemocą w ramach realizacji procedury „Niebieska Karta”; • Pomoc psychologiczna, terapeutyczna, rehabilitacyjna oraz inne formy wsparcia dla osób i rodzin; • Prowadzenie akcji, programów profilaktycznych, kampanii, spotkań, prelekcji, konferencji dotyczących różnorodnych zagrożeń społecznych m.in.: alkohol, narkotyki, cyberprzemoc, handel ludźmi, sponsoring; • Udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej; • Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie; • Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Strzelce Opolskie	• Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”; • Liczba realizowanych przedsięwzięć w temacie przeciwdziałania przemocy; • Liczba udzielonych porad, wsparcia; • Liczba osób i rodzin objętych pracą socjalną	• Ośrodek Pomocy Społecznej; • Komenda Powiatowa Policji; • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Szkoły; • rodzice

Cel operacyjny	Działania	Wskaźniki monitorowania	Realizatorzy
Pomoc dzieciom i rodzinom dysfunkcyjnym poprzez rozwój usług edukacyjnych i opiekuńczych, organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	• Udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej; • Organizacja, wspieranie i promocja imprez dedykowanych całym rodzinom; • Wsparcie rodzin przez asystenta rodziny w wypełnianiu podstawowych funkcji rodziny, poszerzenie oferty asysty rodziny; • Działania edukacyjne i promocyjne, mające na celu zwiększenie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców i opiekunów w formach niestandardowych i pracy bezpośredniej, (np. szkolno-rodzinne festyny, warsztaty dla rodzin w placówkach oświatowych); • Objęcie dożywianiem w formie obiadów na terenie placówek oświatowych wszystkich tego wymagających dzieci, a także osób dorosłych wymagających takiego wsparcia; • Promocja i upowszechnianie aktywnego, zdrowego stylu życia, w tym organizacja imprez, festynów; • Ustawiczna praca z młodzieżą na rzecz profilaktyki w tematach dot. uzależnień; • Zwiększanie dostępności i skuteczności form pomocy środowiskowej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży; • Poszerzenie zakresu działań świetlic środowiskowych i wiejskich; • Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci	• Ilość zorganizowanych imprez dedykowanych rodzinom; • Ilość rodzin wspieranych przez asystenta rodziny; • Ilość dzieci i młodzieży korzystających z bezpłatnych obiadów; • Ilość działających aktywnie świetlic wiejskich; • Ilość zorganizowanych imprez sportowych o zasięgu gminnym	• Ośrodek Pomocy Społecznej; • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; • Strzelecki Ośrodek Kultury; • placówki oświatowe; • rodzice; • rady rodziców

	i młodzieży, m.in. poprzez rozwijanie służącej temu infrastruktury oraz zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy, organizowanie wypoczynku; • Działania na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych, kościoła		
--	--	--	--

Cel strategiczny: Pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym

Grupy docelowe:

osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym: osoby bezdomne; osoby bezrobotne; osoby uzależnione; osoby opuszczające zakłady karne; rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej.

Cel operacyjny	Działania	Wskaźniki monitorowania	Realizatorzy
Zapobieganie i ograniczanie zjawiska bezdomności	• Zapobieganie wzrostowi liczby osób bezdomnych i stworzenie skutecznego systemu działań zapobiegających bezdomności; • Zapewnienie osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością bezpieczeństwa socjalnego • Zwiększenie motywacji do zmiany swojego statusu przez osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością. Wspieranie procesu usamodzielniania osób bezdomnych; • Ścisła współpraca ze stowarzyszeniem „Barka” • Cykliczne spotkania Partnerstwa Lokalnego	• Liczba osób/rodzin bezdomnych; • Liczba osób bezdomnych objętych pracą socjalną; • Liczba patroli Policji i pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej; • Liczba spotkań Partnerstwa Lokalnego	• Ośrodek Pomocy Społecznej; • Stowarzyszenie „Barka”; • Komenda Powiatowa Policji; • Partnerstwo Lokalne
Wsparcie i pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom	• Podejmowanie działań profilaktycznych (m.in. konferencje, kampanie, szkolenia, akcje) skierowanych do społeczności lokalnych, mających na celu podniesienie świadomości z zakresu problemów dotyczących uzależnień; • Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom poprzez zapewnienie dostępności do terapii, poradnictwa specjalistycznego, grup wsparcia, programów, zajęć promujących zdrowy styl	• Liczba zrealizowanych projektów, liczba osób objętych działaniami; • Liczba udzielonych porad, wsparcia; • Liczba przestępstw dokonanych pod wpływem alkoholu i narkotyków; • Liczba wniosków wpływających do GKRPA o leczenie odwykowe.	• Ośrodek Pomocy Społecznej; • Klub Abstynenta; • Centrum Terapii i Profilaktyki;

	życia wolny od alkoholu i narkotyków • Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, m.in. poprzez podejmowanie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia świadczącymi pomoc w ww. zakresie. • Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli. • Realizacja Programu Przeciwdziałania Narkomanii		
Przeciwdziałanie bezrobociu oraz ograniczanie jego negatywnych skutków	• Współpraca Gminy z Powiatowym Urzędem Pracy oraz instytucjami otoczenia biznesu na rzecz promocji i wsparcia przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy, w szczególności tych, którzy pozostają bez zatrudnienia • Realizacja prac interwencyjnych i robót publicznych; • Organizowanie prac społecznie użytecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; • Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy w ramach dostępnych usług i instrumentów rynku pracy	• Liczba osób zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych; • Liczba osób uczestniczących w szkoleniach z zakresu aktywizacji zawodowej; • Liczba osób, z którymi został zrealizowany kontrakt socjalny w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej; • Wysokość stopy bezrobocia.	• Ośrodek Pomocy Społecznej; • Powiatowy Urząd Pracy

Cel strategiczny: System pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym

Grupy docelowe:

Osoby starsze i osoby niepełnosprawne, które mają problemy z długotrwałą i przewlekłą chorobą, mają problemy z zagospodarowaniem czasu wolnego, mają problemy z poruszaniem się po rynku pracy, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, rodziny osób starszych i osób niepełnosprawnych sprawujące nad nimi opiekę.

Cel operacyjny	Działania	Wskaźniki monitorowania	Realizatorzy
Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla osób starszych i osób niepełnosprawnych	• Zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym w miejscu zamieszkania pełnego zakresu wsparcia mającego na celu utrzymanie tych osób w ich środowisku społecznym poprzez: propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia, ułatwienie kontaktu z placówkami służby zdrowia, rozwijanie bazy rehabilitacyjnej, uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, rozwijanie usług opiekuńczych, w szczególności poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry, co wpłynie na jakość świadczonych usług, oraz świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych; • Zapewnienie wsparcia i pomocy dla osób opiekujących się osobami chorymi i starszymi poprzez zabezpieczenie opieki wytchnieniowej; • Realizacja programów i projektów dla osób starszych; • Realizacja wsparcia dla osób przewlekle psychicznie chorych oraz osób upośledzonych umysłowo, w tym dla osób z niepełnosprawnością sprzężoną (działalność	• Ilość osób korzystających z usług opiekuńczych; • Liczba osób korzystająca z ŚDS; • Ilość osób objętych opieką wytchnieniową; • Ilość zrealizowanych projektów/programów na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	• Ośrodek Pomocy Społecznej; • Środowiskowy Dom Samopomocy; • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; • służba zdrowia

	Środowiskowego Domu Samopomocy); • Wsparcie materialne dla osób w podeszłym wieku, samotnych i niepełnosprawnych		
Zwiększanie udziału osób starszych i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym	• Wspieranie osób niepełnosprawnych w podejmowaniu zatrudnienia, motywowanie do otwierania własnej działalności gospodarczej oraz wspieranie pracodawców w tworzeniu miejsc pracy dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych; • Wspieranie i promocja aktywnego trybu życia osób starszych poprzez działania integracyjno-aktywizująco-woluntarystyczne; • Działalność Gminnej Rady Seniorów i innych organizacji pozarządowych	• Liczba osób z niepełnosprawnościami, objętych programami aktywizacji zawodowej - dane Powiatowego Urzędu Pracy; • Ilość seniorów udzielających się w wolontariacie; • Ilość przedsięwzięć o charakterze integracyjno-aktywizującym organizowanych dla seniorów	• Ośrodek Pomocy Społecznej; • Powiatowy Urząd Pracy; • Gminna Rada Seniorów; • organizacje pozarządowe

VI. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY STRZELCE OPOLSKIE NA LATA 2021-2026

1. SYSTEM WDRAŻANIA

Jednostką wdrażającą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzelce Opolskie na lata 2021-2026 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich. Do jego zadań w tym zakresie należy w szczególności:

- realizacja przypisanych mu zadań i projektów,
- koordynacja współpracy oraz pozyskiwanie partnerów do realizacji zadań zapisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- monitorowanie i ewaluacja procesu realizacji zadań określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, przygotowywanie sprawozdań z realizacji,
- poszukiwanie (wraz z Urzędem Miejskim i innymi podmiotami) innych niż budżetowe źródeł finansowania realizacji zadań i projektów.

Realizacja zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzelce Opolskie na lata 2021 - 2026 powinna się odbywać zgodnie z kluczowymi zasadami polityki krajowej i europejskiej. Podstawową zasadą, określającą sposób postępowania w trakcie jej wdrażania, winna być zasada partnerstwa. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zawiera bowiem wiele działań, za realizację których odpowiadać będą inne niż Ośrodek Pomocy Społecznej instytucje i organizacje pozarządowe. Wiele zadań, w tym z zakresu ochrony zdrowia, wsparcia osób z niepełnosprawnościami, aktywizacji bezrobotnych, czy specjalistycznego wsparcia rodzin realizowanych będzie np. przez powiat strzelecki i jego instytucje. Wynika to z założenia, że kierunki działań zapisane w Strategii wynikają ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców, a nie są zwykłym przełożeniem kompetencji określonych w ustawie o pomocy społecznej jedynie dla gminy.

Projekty i zadania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będą realizowane w różnych okresach czasowych: od akcji jednorazowych, poprzez działania realizowane przez dłuższy okres, tj. miesiące, rok, kilku lat, aż do zadań ciągłych. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie wdrażana przy wykorzystaniu zróżnicowanych instrumentów, obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Są to m.in. programy, projekty, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe.

2. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII ORAZ JEJ RAMY FINANSOWE

Środki finansowe przeznaczone na realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzelce Opolskie będą ujmowane w uchwale budżetowej Gminy Strzelce Opolskie na każdy kolejny rok jej realizacji oraz w wieloletniej prognozie finansowej. Głównymi planowanymi źródłami finansowania będą środki pochodzące z:

- budżetu Gminy Strzelce Opolskie,
- środków zewnętrznych, tj. wszystkich pozostałych środków nie pochodzących z budżetu Gminy, ani nie będących środkami własnymi realizatorów projektów, czyli np. pochodzących z budżetu państwa, funduszy celowych (PFRON, Fundusz Pracy), funduszy europejskich, programów i konkursów poszczególnych ministerstw, w szczególności Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego, programów i konkursów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, itp.

3. MONITORING I EWALUACJA

Monitorowanie to proces regularnego zbierania, a następnie analizowania wiarygodnych informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już zadań zapisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzelce Opolskie. Celem monitorowania jest zapewnienie zgodności realizacji działań z wcześniej zatwierdzonymi założeniami. Monitorowanie dostarcza również danych i informacji pozwalających na przeprowadzenie ewaluacji, która z kolei dotyczy oceny jakości realizacji zapisów strategicznych w stosunku do wcześniejszych założeń. Jej celem jest stałe ulepszanie skuteczności i efektywności działań podejmowanych w oparciu o zapisy strategiczne. Ewaluacja jest działalnością normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się istniejące normy, z drugiej zaś w strony w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest również działalnością instrumentalną, gdyż jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację Strategii jest Ośrodek Pomocy Społecznej. W przypadku zaistnienia sytuacji wykluczającej osiągnięcie zakładanych wskaźników niezbędnym działaniem będzie aktualizowanie Strategii, a przez to umożliwienie wykonania zaplanowanych zadań. Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

- Zespół opracowujący Strategię, powołany przez Burmistrza Strzelec Opolskich
- Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej, który raz w roku będzie przedstawiał Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Strategii.

4. UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzelce Opolskie na lata 2021-2026 wyznacza kierunki lokalnej polityki społecznej, która uwzględnia potrzeby mieszkańców niezależnie od ich statusu i prowadzi do realizacji założonej misji. Zakłada się, że wykonywanie Strategii będzie skuteczne, dzięki spójnej polityce państwa i samorządu na rzecz rodziny, osób starszych, niepełnosprawnych, bezrobotnych i innych obszarów wymagających wsparcia. Strategia będzie realizowana w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez Gminę i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII.....	
1. PODSTAWY PRAWNE.....	
2. KONTEKST EUROPEJSKI.....	
3. KONTEKST KRAJOWY.....	
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE STRZELCE OPOLSKIE.....	
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE.....	
2. SYTUACJA GOSPODARCZA.....	
3. RYNEK PRACY.....	
4. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE.....	
5. EDUKACJA.....	
6. OCHRONA ZDROWIA.....	
7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	
8. CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ.....	
8.1 Pomoc społeczna.....	
8.2 Struktura środków finansowych wydatkowanych na realizację zadań pomocy społecznej.....	
8.3 Rodzaje pomocy.....	
8.4 Usługi opiekuńcze.....	
8.5 Wspieranie rodziny.....	
8.6 System pieczy zastępczej.....	
8.7 Asystent rodziny.....	
8.8 Wsparcie finansowe dla rodzin z dziećmi.....	
8.9 Seniorzy.....	
8.10 Problemy osób opuszczających zakłady karne i osób bezdomnych.....	
8.11 Infrastruktura socjalna.....	
8.12 Sytuacja osób niepełnosprawnych.....	
8.13 Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie.....	
8.14 Realizowane projekty i programy w zakresie wspierania rodziny.....	
III. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”.....	
IV. ANALIZA SWOT.....	
V. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	
1. MISJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	

2. OBSZARY PRIORYTETOWE, CELE ORAZ DZIAŁANIA.....	
VI. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY STRZELCE OPOLSKIE NA LATA 2021-2026.....	
1. SYSTEM WDRAŻANIA.....	
2. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII ORAZ JEJ RAMY FINANSOWE.....	
3. MONITORING I EWALUACJA.....	
4. UWAGI KOŃCOWE.....	

ŹRÓDŁA INFORMACJI

1. Obowiązujące akty prawne (ustawy i rozporządzenia),
2. Aktualne programy i projekty realizowane na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym,
3. Wybrane strony internetowe www,
4. Dane ze sprawozdań Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich.

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Gmina Strzelce Opolskie.....

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców w podziale na kobiety i mężczyzn.....	
Wykres 2. Wiek mieszkańców.....	
Wykres 4. Migracje na pobyt stały.....	
Wykres 5. Rodzaje prowadzonych działalności w latach 2012 – 2019.....	
Wykres 6. Miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Strzelce Opolskie w latach fgd– 2018.....	
Wykres 7. Liczba bezrobotnych w 2019 r.....	
Wykres 9. Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 1995 – 2019.....	
Wykres 10. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie.....	
Wykres 12. Przestępstwa stwierdzone (oszacowane) w latach 2012 – 2019.....	
Wykres 13. Wykrywalność przestępstw w latach 2012 - 2019.....	
Wykres 15. Powody przyznania pomocy w 2019 r.....	
Wykres 16. Dane dotyczące procedur „Niebieskie Karty” w latach 2014 – 2019.....	

SPIS TABEL

<u>Tabela 1. Grupy wiekowe mieszkańców.....</u>	
<u>Tabela 2. Pracujący na 1000 osób w 2018 r.....</u>	
<u>Tabela 3. Produkcyjne grupy wieku.....</u>	
<u>Tabela 4. Liczba bezrobotnych w powiecie strzeleckim na dzień 31.12.2019.....</u>	
<u>Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych i stopa bezrobocia.....</u>	
<u>Tabela 6. Liczba bezrobotnych w gminach powiatu strzeleckiego, lata 2013 – 2019.....</u>	
<u>Tabela 7. Liczba bezrobotnych w gminach powiatu strzeleckiego, na dzień 31.10.2020.....</u>	
<u>Tabela 8. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie w stosunku do województwa opolskiego i kraju.....</u>	
<u>Tabela 9. Wykonanie wydatków w 2019 r.....</u>	
<u>Tabela 10. Wyplacone zasiłki stałe w 2019 r.....</u>	
<u>Tabela 11. Wyplacone zasiłki okresowe w 2019 r.....</u>	
<u>Tabela 12. Wyplacone zasiłki celowe w 2019 r.....</u>	
<u>Tabela 13. Pomoc w formie posiłku w 2019 r.....</u>	
<u>Tabela 14. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w 2019 r.....</u>	
<u>Tabela 15. Ilość kontraktów socjalnych zawartych w 2019 r.....</u>	
<u>Tabela 16. Usługi opiekuńcze świadczone w latach 2018 - 2019.....</u>	
<u>Tabela 17. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej, w latach 2018 - 2019.....</u>	
<u>Tabela 18. Odpłatność gminy i osób zobowiązanych, w latach 2018 – 2019.....</u>	
<u>Tabela 19. Korzystający z Programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 r.....</u>	